

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Re 11

Förslag till studieplaner

Lärarytbildningskommitténs (LUK) betänkande (del I)

Statens offentliga utredningar

1972:93

Utbildningsdepartementet

Förslag till studie- planer

Lärarytbildningskommitténs (LUK) betänkande del II
Stockholm 1972

Ölfridsson, Olof
1972: 99
Statens offentliga utredningar

Förslag till studie- planer

Utbildningskommittén (UUK) betänkande del II

Innehåll

Kapitel 1 Förslag till normalstudieplaner för ämnesutbildningen	7	1.4 Idrott	50
1.1 Barn- och ungdomskunskap	8	1.4.1 Grundkurs AC 1 i idrott 60 poäng	50
1.1.1 Grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng .	8	1.4.2 Påbyggnadskurs D 1 i idrott med inriktning på idrottsledarutbildning 20 poäng	56
1.1.2 Grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng .	11	1.4.3 Påbyggnadskurs D 2 i idrott med inriktning på specialgymnastik 20 poäng	58
1.1.3 Grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng .	14	1.4.4 Påbyggnadskurs D 3 i idrott med inriktning på ergonomi 20 poäng	60
1.1.4 Påbyggnadskurs D 1 i barn- och ungdomskunskap med psykologisk inriktning 20 poäng	17	1.4.5 Påbyggnadskurs D 4 i idrott med inriktning på rytmik 20 poäng	62
1.1.5 Påbyggnadskurs D 2 i barn- och ungdomskunskap med sociologisk inriktning 20 poäng	19	1.4.6 Påbyggnadskurs D 5 i idrott med inriktning på rytmik och dans 20 poäng	64
1.2 Bildkunskap	22	1.4.7 Påbyggnadskurs D 6 i idrott med inriktning på fysiologi 20 poäng	66
1.2.1 Grundkurs A 1 i bildkunskap 20 poäng	22	1.4.8 Påbyggnadskurs D 7 i idrott med inriktning på kinesiologi 20 poäng	68
1.2.2 Grundkurs B 1 i bildkunskap 20 poäng	25	1.4.9 Påbyggnadskurs D 8 i idrott med inriktning på idrottspsykologi 20 poäng	70
1.2.3 Grundkurs C 1 i bildkunskap 20 poäng	28	1.5 Kostkunskap	74
1.2.4 Påbyggnadskurs D 1 i bildkunskap med inriktning på film och TV 20 poäng	31	1.5.1 Grundkurs AB 1 i kostkunskap 40 poäng	74
1.2.5 Påbyggnadskurs D 2 i bildkunskap med inriktning på visualisering 20 poäng	33	1.5.2 Påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap 20 poäng	77
1.2.6 Påbyggnadskurs D 3 i bildkunskap med inriktning på konstvetenskap 20 poäng ..	35	1.5.3 Påbyggnadskurs D 1 i kostkunskap 20 poäng	79
1.3 Dramatik	40	1.6 Miljö- och konsumentkunskap ..	82
1.3.1 Grundkurs A 1 i dramatik 20 poäng	40	1.6.1 Grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	82
1.3.2 Grundkurs B 1 i dramatik 20 poäng	43	1.6.2 Grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	85
1.3.3 Påbyggnadskurs C 1 i dramatik 20 poäng	46	1.6.3 Grundkurs B 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	87

1.6.4 Påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	89	2.2.2 Undervisningsprocessen	125
1.6.5 Påbyggnadskurs D 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	91	Pedagogik	
1.6.6 Påbyggnadskurs D 2 i miljö- och konsumentkunskap med inriktning på arbetsmiljö och arbetsteknik 20 poäng	93	Metodik	
1.7 Slöjd	96	Praktik	
1.7.1 Grundkurs A 1 i slöjd 20 poäng	96	2.3 Anvisningar för den praktisk-peda- gogiska utbildningen	127
1.7.2 Grundkurs B 1 i slöjd med huvudvikt på trä 20 poäng .	99	2.3.1 Den lärarinriktade yrkesför- beredelsen och lärarhögskole- året	127
1.7.3 Grundkurs B 2 i slöjd med huvudvikt på sömnad 20 po- äng	101	2.3.2 Förutsättningar för undervis- ningen	128
1.7.4 Grundkurs C 1 i slöjd med huvudvikt på metall och kompletterande material 20 poäng	103	2.3.3 Undervisningsprocessen	130
1.7.5 Grundkurs C 2 i slöjd med huvudvikt på vävning och kompletterande tekniker 20 poäng	106	Kapitel 3 <i>Bilagor till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje</i>	135
1.7.6 Påbyggnadskurs D 1 i slöjd med inriktning på trä och metall 20 poäng	108	3.1 Bilaga 1. Exempel på studiegång för lärarinriktad yrkesförberedelse	138
1.7.7 Påbyggnadskurs D 2 i slöjd med textil inriktning 20 po- äng	110	3.1.1 Mål och allmänna anvisning- ar	138
1.7.8 Påbyggnadskurs D 3 i slöjd med inriktning på textilkun- skap 20 poäng	112	3.1.2 Temaindelning med kom- mentarer	139
1.7.9 Påbyggnadskurs D 4 i slöjd med inriktning på teknik 20 poäng	114	3.1.2.1 Tema I Skolans mål och verksamhet	139
1.8 Kost och motion	118	3.1.2.2 Tema II och III Den studerandes ämnen i skola och läroplaner	139
1.8.1 Grundkurs A 1 i kost och motion 20 poäng	118	3.1.2.3 Tema IV Skolans ad- ministration och spe- ciella elevvård	140
Kapitel 2 <i>Förslag till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje</i>	123	3.1.3 Medverkande	140
2.1 Mål	124	3.1.4 Exempel på program för Tema I—IV	141
2.2 Studiekurs	124	3.1.4.1 Tema I	141
2.2.1 Förutsättningar för undervis- ningen		3.1.4.2 Tema II och III ...	142
Pedagogik		3.1.4.3 Tema IV	143
Metodik		3.2 Bilaga 2. Exempel på samverkan pedagogik-metodik-praktik. (Elev- vård)	144
Praktik		3.3 Bilaga 3. Exempel på samverkan pedagogik-metodik-praktik. (Elever med rörelsehinder)	146
		3.4 Bilaga 4. Exempel på ämnesöver- gripande samverkan i pedagogik- metodik	147
		3.4.1 Förutsättningar för undervis- ningen	147
		3.4.2 Undervisningsprocessen ...	148
		3.4.3 Anvisningar	148
		3.5 Bilaga 5. Mål och innehåll i ele- mentär metodskolning inom studie- momentet Orientering om forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete .	149

Kapitel 1 Förslag till normalstudieplaner för ämnesutbildningen

Kapitel I. Föreläsning i normalstatistik
för läroverksamheten

1.1 Barn- och ungdomskunskap

1.1.1 Grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng . .	8
1.1.2 Grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng . .	11
1.1.3 Grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng . .	14
1.1.4 Påbyggnadskurs D 1 i barn- och ungdomskunskap med psy- kologisk inriktning 20 poäng	17
1.1.5 Påbyggnadskurs D 2 i barn- och ungdomskunskap med socio- logisk inriktning 20 poäng	19

1.1 Barn- och ungdomskunskap

1.1.1 Grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i barn- och ungdomskunskap och förekommer som första ämne på utbildningslinje 19. Den ingår också i andra avdelningen tillsammans med grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap på utbildningslinjerna 9, 10, 11, 12 och 15 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge kännedom om psykologins olika ämnesområden och hur psykologiska fakta, begrepp och teorier kan utnyttjas i vardagliga problemsituationer,

att ge grundläggande kunskaper om sociologiska aspekter på samhällets struktur särskilt med avseende på samhällsklasser och social stratifiering, individens sociala relationer samt massmedias roll vid opinionsbildning,

att ge kunskaper om samhällets socialförvaltning och socialpolitik och en allmän orientering i rättskunskap med speciell inriktning på familjesociologi,

att utgöra en förberedelse för studier i barn- och ungdomskunskap och för fortsatt utbildning inom sociala yrken.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Allmän psykologi 4 poäng

Inriktning: Psykologins mål och arbetsmetoder, elementär statistik, perceptionspsykologi, inlärningspsykologi, motivationspsykologi.

2 Differentiell psykologi 2 poäng

Inriktning: Differentialpsykologiska mätningar och elementär testteori, arv och miljö, grupp-differenser och individuella differenser.

3 Personlighets- och socialpsykologi 2 poäng

Inriktning: Personlighetsteorier, personlighetsutveckling och social utveckling, individers och grupperns påverkan genom sociala faktorer, social kommunikation.

4 Utvecklingspsykologi 2 poäng

Inriktning: Begrepp, metoder och problem. Utvecklingen under barn- och ungdomsåren.

5 Elementär sociologi 3 poäng

Inriktning: Sociologisk teori och sociologiska grundbegrepp, social stratifiering, sociala relationer och attityder, opinionsbildning.

6 Social förvaltning och socialpolitik 4 poäng

Inriktning: Institutioner inom samhället, socialpolitikens organisation och principer,

socialpolitikens arbetsområden och verksamhetsformer, rättskunskap, immigration.

7 Familjesociologi 3 poäng

Inriktning: Allmän sociologisk analys av familjen, familjebildning, familjestorlek, familjerelationer, familjens stabilitet och könsroller. Familjejuridik.

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena

matematik, obligatoriskt tillval eller motsvarande psykologi, 2-årig vårdlinje eller motsvarande.

Studerande som har för avsikt att fortsätta med B 1-kursen i barn- och ungdomskunskap måste även inhämta kunskaper i följande ämnen:

barnkunskap och barn- o. ungdomskunskap, 2-årig vårdlinje eller motsvarande barnavårdspraktik, 2-årig vårdlinje, åk 1 praktik vid barnstuga eller motsvarande, åk 2 praktik vid institution för handikappade barn/ungdom eller motsvarande.

1.5 Begränsning av rätten att tillgodoräkna studiekursen i examen

Grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap får icke medtas i examen samtidigt med någon av grundkurserna A 1 i psykologi och A 1 i sociologi.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Allmän psykologi (4 poäng)

Psykologins mål och arbetsmetoder: Psykologins huvudfrågor och arbetssätt.

Elementär statistik: Statistikdelens tyngdpunkt ligger på statistisk deskription.

Perceptionspsykologi: Människans informationsinhämtande och dess begränsningar, social perception och perceptuell utveckling. Inlärningspsykologi: Inlärningsmodeller och förlopp. Inlärningens förutsättningar.

Motivationspsykologi: Behoven som styrare av anpassning och utveckling.

2.1.2 Kurs 2 Differentiell psykologi (2 poäng)

Differentialpsykologiska mätningar och elementär testteori: Differentialpsykologins problemområden och metoder, testteoretiska grundbegrepp.

Arv-miljö, grupp-differenser och individuella differenser: Arv- och miljöfaktorer som styrare av inlärning och utveckling.

2.1.3 Kurs 3 Personlighets- och socialpsykologi (2 poäng)

Personlighetsteorier: Kort orientering om viktigare personlighetsteorier.

Personlighetsutveckling och social utveckling: Generella drag i personlighetsutvecklingen och i den sociala utvecklingen. Området behandlas med anknytningar till studiekursens tidigare moment.

Individens och grupperns påverkan genom sociala faktorer och social kommunikation: Socialpsykologiska begrepp och huvudfrågor. Påverkan mellan individer och mellan grupper. Social kommunikation.

2.1.4 Kurs 4 Utvecklingspsykologi (2 poäng)

Begrepp, metoder och problem: Utvecklingspsykologins huvudfrågor, principer och arbetssätt.

Utvecklingen under barn- och ungdomsåra: Motorisk utveckling, kognitiv utveckling och språkutveckling samt personlighetsutveckling och social utveckling. Tonvikten läggs på tidigare uppväxtår.

2.1.5 Kurs 5 Elementär sociologi (3 poäng)

Socialpsykologins grundläggande begrepp, teorier och forskningsresultat. Speciell vikt läggs vid förmågan att tillämpa de teoretiska kunskaperna på den sociala verkligheten. Samhällssystemets uppdelning i klasser och strata. Sociala normer och roller. Individens relationer till primär- och sekundärgrupper. Attityder och attitydförändringar samt opinionsbildning.

2.1.6 Kurs 6 Socialförvaltning och socialpolitik (4 poäng)

Socialpolitik. Socialförvaltningens organisation och verksamhetsformer regionalt och lokalt samt dess tillämpning i Sverige och andra länder. Lagar och domstolar. Rättsystemets verkningar. Sociala konflikter bland minoritetsgrupper och invandrare.

2.1.7 Kurs 7 Familjesociologi (3 poäng)

Allmän sociologisk analys av familjen i Sverige och andra länder. Val av make/maka. Nativitet och familjestorlek. Familjerådgivning.

Familjerelationer: Barn i familjen, ungdom i familjen, de äldre i familjen. Familjens stabilitet och könsroller.

Familjejuridik: Ingående av äktenskap, makars rättsliga ställning, barns rättsliga ställning, rättsverkningar av sammanboende, äktenskapets upplösning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas normalt inom ramen för varje kurs och är i regel skriftliga.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger grundläggande kunskaper på psykologins och sociologins huvudområden med tyngdpunkten lagd på individens förutsättningar, utveckling och relationer i familj och samhälle. Kursen bör kunna utgöra en lämplig bas för många utbildningar inom den sociala sektorn. Fritids- och socialpedagoger är några exempel men också andra kan nämnas, t. ex. ungdomsledare och förskollärare.

Undervisningen bör ha en sådan uppläggning att ett mer bestämt yrkes- och studieval inte behöver göras förrän efter genomgången grundkurs A 1.

1.1.2 Grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i barn- och ungdomskunskap. På utbildningslinje 19 där barn- och ungdomskunskap är första ämne läses grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap i direkt anslutning till grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap. Studiekursen förekommer tillsammans med grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap på utbildningslinjerna 9, 10, 11, 12 och 15. Den ingår även i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge grundläggande kunskaper och färdigheter avseende människans utveckling, beteende och omvårdnad under uppväxt-åren
- att integrera tidigare inhämtade kunskaper i praktisk tillämpning
- att bidra till en positiv och fördomsfri attityd gentemot barn och ungdom i olika miljöer
- att utgöra en förberedelse för fortsatta studier i barn- och ungdomskunskap och för eventuell fortsatt utbildning inom sociala yrken.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Medicinsk barn- och ungdomskunskap
6 poäng

Inriktning: Anatomi och fysiologi, näringsfysiologi, obstetrik och pediatrik.

2 Barn- och ungdomspsykologi 3 poäng

Inriktning: Allmän utvecklingspsykologi, utvecklingen under förskoleåldern och tidiga skolåldern. Pubertet och ungdomsår. Aktuella frågor.

3 Kreativ verksamhet 3 poäng

Inriktning: Kreativitetsutvecklingen under olika utvecklingsfaser och stimulerande faktorer för denna med tyngdpunkt på förskoleåldern.

4 Barnobservationer 1 poäng

Inriktning: Observationsmetoder med tillämpningsövningar.

5 Handledd praktik 4 poäng

Inriktning: Auskultation vid barnstuga.

6 Specialkurs 3 poäng

Inriktning: Efter intressen och yrkesplaner väljer den studerande ett specialområde.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i

barn- och ungdomskunskap samt förkunskaper i följande ämnen om dessa inte inhämtats före studiet av grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap:

barnkunskap och barn- och ungdomskunskap, 2-årig vårdlinje eller motsvarande barnvårdspraktik, 2-årig vårdlinje eller motsvarande

åk 1 praktik vid barnstuga eller motsvarande,

åk 2 praktik vid institution för handikappade barn/ungdom eller motsvarande.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Medicinsk barn- och ungdomskunskap (6 poäng)

Anatomi och fysiologi: Människans anatomi och fysiologi. Ärftlighetslära.

Näringsfysiologi: Näringsämnena, näringsbehov speciellt med tanke på den växande människan samt graviditet och laktation. Vanliga dietkost. Livsmedelshygien med inriktning på spädbarnskost.

Obstetrik: Fosterutveckling, graviditet, förlossning och eftervård. Nyfödda barns omvårdnad.

Pediatric: Barns fysiska och psykomotoriska utveckling. Fysiska och psykiska utvecklingsstörningar. Handikappproblem och habilitering. Vanligt förekommande sjukdomar bland barn samt det sjuka barnets allmänna omvårdnad. Profylax och första åtgärder vid barnolycksfall.

2.1.2 Kurs 2 Barn- och ungdomspsykologi (3 poäng)

Kursen utgör en fortsättning på kurserna allmän psykologi och differentiell psykologi som ingår i grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap och skall ge fördjupade kunskaper i utvecklingspsykologiska frågor rörande barnets hela uppväxttid. Orientering ges om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete inom barn- och ungdomspsykologi.

2.1.3 Kurs 3 Kreativ verksamhet (3 poäng)

Kreativitetens utveckling under olika utvecklingsfaser. Stimulerande faktorer såsom lek och sysselsättning, dramatiskt skapande, musik, rytm, bild- och formarbete samt övriga fritidsaktiviteter. Barn- och ungdomslitteratur. Barn — film, teater och massmedia.

2.1.4 Kurs 4 Barnobservationer (1 poäng)

Olika observationsmetoder. Tillämpningsövningar. Gemensamma analyser av utförda observationer. Kursen utgör en introduktion till Kurs 5 Handledd praktik.

2.1.5 Kurs 5 Handledd praktik (4 poäng)

Auskultationer vid barnstuga. Olika slag av barnobservationer samt studium av den pedagogiska verksamheten vid barnstuga. Studiebesök vid olika typer av barninstitutioner.

2.1.6 Kurs 6 Specialkurs (3 poäng)

Uppläggningsplanen av kursen bör i studieplanen inte bindas till speciell litteratur. Uppgiftens art, litteratur, arbetsgång och redovisning bör bestämmas av den studerande och läraren tillsammans.

Studierna kan ske i form av

1. litteraturkurs
2. dokumentationsuppgifter
3. empiriska studier med datainsamling genom t. ex. observationer, intervjuer, frågeformulär eller testningar.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborativa övningar och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas normalt inom ramen för kurserna 1, 2, 3, 4 och 6 och är i regel skriftliga.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger tillsammans med grundkurs A 1 i barn- och ungdomskunskap grundläggande kunskaper och färdigheter avseende människans utveckling, beteende och omvårdnad med tyngdpunkt på barnåren. Integrering av tidigare inhämtade kunskaper i praktisk tillämpning möjliggörs i kursen Handledd praktik.

Studiekursen bör kunna utgöra en lämplig bas för vissa sociala yrken och också vara en värdefull komplettering för skilda slag av yrkesutövare som i sin verksamhet har med barn och ungdom att göra.

1.1.3 Grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i barn- och ungdomskunskap. På utbildningslinje 19 där barn- och ungdomskunskap är första ämne läses grundkurs C 1 i direkt anslutning till grundkurserna A 1 och B 1 i barn- och ungdomskunskap. På övriga utbildningslinjer ingår studiekursen i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper och färdigheter avseende barns och ungdomars utveckling, beteende och behov
att integrera och kritiskt analysera inhämtade kunskaper i praktisk tillämpning
att ge övning i att med utnyttjande av kunskaper och metoder från samhällsvetenskaperna analysera villkor, attityder och värderingar i människans tillvaro
att tillsammans med studiekurserna A 1 och B 1 i barn- och ungdomskunskap ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i barnkunskap på samtliga skolstadier, i barn- och ungdomskunskap och familjekunskap i gym-

nasieskolan samt för undervisning inom föräldrautbildning.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Barn- och ungdomspsykologi 7 poäng
Inriktning: Undersökningsmetodik, allmän utvecklingspsykologi, tonårsfrågor.

2 Mentalhygien och psykiatri 2 poäng
Inriktning: Mentalhygien, barn- och ungdomspsykiatri.

3 Kreativ verksamhet 2 poäng
Inriktning: Stimulerande faktorer för kreativtetsutvecklingen under ungdomsåren.

4 Handledd praktik 6 poäng
Inriktning: Auskultation inom ungdomsverksamhet.

5 Specialkurs 3 poäng
Inriktning: Efter intressen och yrkesplaner väljer den studerande ett specialområde.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 1 i barn- och ungdomskunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Barn- och ungdomspsykologi (7 poäng)

Kursen som bygger på de utvecklingspsykologiska kurserna A 1 och B 1 i barn- och ungdomskunskap behandlar undersökningsplanering, insamling, bearbetning och tolkning av data och ger genom exemplifiering inom barn- och ungdomspsykologin möjlighet till träning i dessa färdigheter. Tyngdpunkten ligger i fördjupningen av kunskaperna om barns och ungdomars utveckling på det kognitiva och språkliga området samt i fråga om personlighetsutveckling och social utveckling.

2.1.2 Kurs 2 Mentalhygien och psykiatri (2 poäng)

Mentalhygien: Personlighetspsykologi samt social miljö och psykisk sjuklighet. Ensamhet som orsak till självmordsförsök och självmord, alkoholism och narkomani. Sexuellt beteende, sexuella avvikelser och sexualundervisning. Sjukhus- och annan institutionsvistelse för barn och ungdom från mentalhygienisk synpunkt.

Barn- och ungdomspsykiatri: Olika utvecklingsfaser och deras speciella problem. Hjärnskadesyndrom, CP och andra motoriska rubbningar, kramper, psykosor, psykisk utvecklingsstörning, tal- och perceptionsrubbningar, ängslan och barnneuroser, psykosomatiska symtom, aptit- och sömnrubbningar, enures, enkopres, tics, habituella manipulationer, social missanpassning. Barnpsykiatriska undersöknings- och behandlingsmetoder presenteras.

2.1.3 Kurs 3 Kreativ verksamhet (2 poäng)

Kursen är en fortsättning av kurs 3 som ingår i grundkurs B 1 i barn- och ungdoms-

kunskap och ger kunskaper om kreativitetsstimulerande faktorer speciellt vad gäller ungdomsåren.

2.1.4 Kurs 4 Handledd praktik (6 poäng)

Den studerande väljer en eller två av följande praktikkurser:

Praktik vid:

1. fritidshem
2. upptagningshem
3. ungdomsgård
4. elevhem för handikappade
5. barn- och ungdomspsykiatrisk klinik.

Praktiken består dels av auskultationer, dels av handledda pedagogiska arbetsuppgifter.

2.1.5 Kurs 5 Specialkurs (3 poäng)

Uppläggningsplanen av kursen bör i studieplanen inte bindas till speciell litteratur. Uppgiftens art, litteratur, arbetsgång och redovisning bestäms av den studerande och läraren tillsammans. Studierna kan ske i form av:

1. litteraturkurs
2. dokumentationsuppgifter
3. empiriska studier med datainsamling genom t. ex. observationer, intervjuer, frågeformulär eller testningar.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborativa övningar och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas normalt inom ramen för kurserna 1, 2, 3 och 5 och är i regel skriftliga.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger fördjupade kunskaper om barn- och ungdomsårens karakteristika och

problematik. I undervisningen skall stor vikt läggas vid praktisk tillämpning av inhämtade kunskaper. Studiekursen ger tillsammans med studiekurserna A 1 och B 1 i barn- och ungdomskunskap grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i barnkunskap på samtliga skolstadier, i barn- och ungdomskunskap och familjekunskap i gymnasieskolan samt för undervisning inom föräldrautbildning.

1.1.4

Påbyggnadskurs D 1 i barn- och ungdomskunskap med psykologisk inriktning 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i barn- och ungdomskunskap. Den förekommer i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att efter intresseriktning ge möjlighet till individuell utbyggnad och fördjupning av de kunskaper som förvärvats i grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Forsknings- och utredningsmetodik 4 poäng

2 Allmän utvecklingspsykologi 4 poäng

3 Specialkurs 12 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande litteraturkurs samt studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Forsknings- och utredningsmetodik (4 poäng)

Designfrågor, dokumentation, behandling och tolkning av data.

2.1.2 Kurs 2 Allmän utvecklingspsykologi (4 poäng)

Fördjupning inom utvecklingspsykologins centrala områden.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (12 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär inom utvecklingspsykologins huvudområden eller inom områden med anknytning till dessa.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av kurs 1 och 2. Specialkurs redovisas genom skriftligt specialarbete.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger fördjupade kunskaper i utvecklingspsykologi och inblick i forsknings- och utredningsmetodik samt färdigheter i att tillämpa dessa i forsknings-, utrednings- och utvecklingsarbete.

Kunskaper när det gäller utformning av de växandes fysiska och psykologiska miljö så att utvecklingen främjas måste anses vara av vikt. Samhället har i dag behov av personer med fördjupade insikter inom dessa områden och kommer att ha det i ökad utsträckning. Kursen bör kunna utnyttjas bl. a. av lärare i barnkunskap, barn- och ungdomskunskap, familjekunskap.

Specialkursen innebär ett självständigt arbete utfört individuellt eller i mindre grupp och omfattar studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis dokumentation eller empiriska studier med datainsamling genom t. ex. observationer, frågeformulär, intervjuer eller experiment. Till specialkursen hör dessutom en litteraturkurs vars sammansättning bestäms i samråd mellan studerande och handledare. Litteraturvalet bör göras med anknytning till den uppgift den studerande valt att arbeta med i specialkursen.

1.1.5 Påbyggnadskurs D 2 i barn- och ungdomskunskap med sociologisk inriktning 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggnings m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i barn- och ungdomskunskap. Den förekommer i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att efter intresseriktning ge möjlighet till individuell utbyggnad och fördjupning av de kunskaper som förvärvats i grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Forsknings- och utredningsmetodik 4 poäng

2 Familjesociologi 4 poäng

3 Specialkurs 12 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs C 1 i barn- och ungdomskunskap.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggnings*

2.1.1 Kurs 1 Forsknings- och utredningsmetodik (4 poäng)

Designfrågor, dokumentation, behandling och tolkning av data.

2.1.2 Kurs 2 Familjesociologi (4 poäng)

Fördjupning inom familjesociologins centrala områden.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (12 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär t. ex. inom familjesociologin eller inom områden som har anknytning till barns och ungdomars uppväxtmiljö.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av kurs 1 och 2. Specialkursen redovisas genom skriftligt specialarbete.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger fördjupade sociologiska kunskaper om familjen och de växandes miljö, en inblick i forsknings- och utredningsmetodik samt färdigheter i att tillämpa dessa i forsknings-, utrednings- och utvecklingsarbete. Studiekursen bör kunna utnyttjas bl. a. av lärare i familjekunskap, barnkunskap och barn- och ungdomskunskap.

Specialkursen innebär ett självständigt arbete utfört individuellt eller i mindre grupp och omfattar studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis dokumentation eller empiriska studier med datainsamling genom t. ex. observationer, frågeformulär, intervjuer eller experiment. Till specialkursen hör dessutom en litteraturkurs vars sammansättning bestäms i samråd mellan studerande och handledare. Litteraturvalet bör göras med anknytning till den uppgift den studerande valt att arbeta med i specialkursen.

1.2 Bildkunskap

1.2.1 Grundkurs A 1 i bildkunskap 20 poäng	22
1.2.2 Grundkurs B 1 i bildkunskap 20 poäng	25
1.2.3 Grundkurs C 1 i bildkunskap 20 poäng	28
1.2.4 Påbyggnadskurs D 1 i bildkunskap med inriktning på film och TV 20 poäng	31
1.2.5 Påbyggnadskurs D 2 i bildkunskap med inriktning på visua- lisering 20 poäng	33
1.2.6 Påbyggnadskurs D 3 i bildkunskap med inriktning på konst- vetenskap 20 poäng	35

1.2.1

Grundkurs A 1 i bildkunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i bildkunskap och förekommer som första ämne på utbildningslinje 20. Den ingår i andra avdelningen tillsammans med grundkurs B 1 i bildkunskap på utbildningslinjerna 9, 13 och 21 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge viss grundläggande färdighet i att använda bild som kommunikationsmedel
- att ge någon orientering om bildens funktioner i samhället
- att utgöra en förberedelse för fortsatta studier med inriktning på bildpedagogisk verksamhet på skolans och folkbildningens områden eller i museer, massmedier och läromedelsproduktion.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Kommunikation 1 poäng

Inriktning: Avspännings- och kontaktövningar. Verbal framställning. Kommunikations-teori. Studieinformation.

2 Två- och tredimensionell bild 5 poäng
Inriktning: Teckning. Målning. Tredimensionellt formande.

3 Färgteori och färgsystematik 2 poäng
Inriktning: Färgperception. Färgbeskrivningsövningar. Färgsystem.

4 Bild och samhälle 2 poäng
Inriktning: Bildens funktioner i dagens samhälle. 1900-talets konstill. Bilden i massmedierna.

5 Massproducerad bild, grafik och foto 5 poäng
Inriktning: Principer för massproduktion av bilder. Grafiskt arbete. Foto.

6 Film och TV 5 poäng
Inriktning: Elementär TV-teknik. Principer för rörlig bild. Elementär filmteknik. Film- eller TV-produktion.

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till grundkurs A 1 i bildkunskap krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena samhällskunskap, 2-årig social linje eller motsvarande

historia, 2-årig social linje eller motsvarande teckning, 2-årig social linje obligatoriskt tillval eller motsvarande teckning-estetisk specialisering, 2-årig social linje tillval eller motsvarande.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kommunikation (1 poäng)

Avspännings- och kontaktövningar: Övningar med inriktning på att skapa ett gynnsamt gruppklimat som grund för den kommande verksamheten.

Verbal framställning: Intervjuövningar. Gruppsamtal med inriktning på att observera några enkla gruppdynamiska mekanismer. Kommunikationsteori: Kommunikationsmodeller. Kommunikation i mikrogrupper. Masskommunikation.

Studieinformation: Information om studiernas inriktning och uppläggning m. m.

2.1.2 Kurs 2 Två- och tredimensionell bild (5 poäng)

Teckning: Material, tekniker, uttrycksmöjligheter. Avbildningsövningar. Figurteckning. Illustration.

Målning: Material, tekniker, uttrycksmöjligheter. Målning, byggd på verklighetsiakttagelse. Kompositionsövningar. Dekorativ målning.

Tredimensionellt formande: Material, tekniker, uttrycksmöjligheter. Skulpturalt och rumsligt gestaltande. Visuellt, taktill och kinestetisk upplevelse. Volym och rum. Föremål och miljö.

2.1.3 Kurs 3 Färgteori och färgsystematik (2 poäng)

Färgperception: Laborationer med inriktning på att observera fysikaliska, fysiologiska

och psykologiska processer vid färgperception.

Färgbeskrivningsövningar: Övningar med inriktning på att ordna färgprover och föremål efter olika principer samt att finna beskrivningsord som på ett naturligt sätt anknyter till dessa principer.

Färgsystem: Exempel på olika färgsystem och deras användningsområden. Terminologi. Granskning av läromedel och informationsmaterial.

2.1.4 Kurs 4 Bild och samhälle (2 poäng)

Bildens funktioner i dagens samhälle: Bilder för undervisning, information, nyhetsförmedling, underhållning, reklam, propaganda m. m. Terminologi. Övningar i bildbeskrivning.

1900-talets konsthild: Längdsnitt genom bildkonstens utveckling under 1900-talet. Konstnätverk och konstindustri.

Bilden i massmedierna: Filmens och televisionens historia. Bilder i böcker, tidningar och tidskrifter.

2.1.5 Kurs 5 Massproducerad bild, grafik och foto (5 poäng)

Principer för massproduktion av bilder: Högtryck, djuptryck och plantryck. Grafisk industri. Boktryck, djuptryck och offset. Fotomekanisk reproduktion. Kliché. Auto- och fotolitografi. Fotogravyr. Tre-färgsanalys. Studiebesök på grafisk industri. Grafiskt arbete: Laborationer med inriktning på att upptäcka de uttrycksbärande egenskaperna hos olika grafiska tekniker. Linoleumsnitt. Tornålsgravyr. Serigrafi. Foto: Elementär fototeknik. Belysningsteknik. Fotografering. Laboratoriearbete.

2.1.6 Kurs 6 Film och TV (5 poäng)

Elementär TV-teknik: Kamerateori och praktiskt kameraarbete. Videobandspelarens funktion. TV-teknisk terminologi.

Principer för rörlig bild: Bildlaborationer med enkel TV-utrustning, kamera, videobandspelare, monitor. Rörliga motiv—rörlig kamera. Åkning, följning, panorering.

Elementär filmteknik: Kamerateori och praktiskt kameraarbete, filmteknisk terminologi. Uttrycksövningar med enkel kamerautrustning, motivets storlek i bildrutan, kameravinklar, kamerarörelser. Uttrycksövningar med avancerad utrustning, zooming, olika filmhastigheter, upptoning, nedtoning, dubbelexponering. Klippnings- och redigeringsövningar, montage typer. Enkel ljudsättning.

Film- eller TV-produktion.

2.2 Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Vissa kurser parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas endast i anslutning till vissa kurser. Proven sker dels skriftligt eller muntligt, dels genom redovisning av förelagda praktiska uppgifter enskilt eller i grupp. I laborationer och i praktiskt bildarbete värderas såväl förståelse för funktionella och pedagogiska sammanhang som manuella och psykomotoriska färdigheter.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är uppbyggd av stoff från såväl biologi, fysik, kemi, konstvetenskap som psykologi och sociologi. De färdighetstränande momenten har paralleller inom konstnärsutbildningen och inom dramatiska institutets allmänna produktionsinriktade gren. Studiekursen inleds med en introduktionskurs i kommunikation, som bl. a. syftar till att ge de studerande tillfälle att skaffa sig

en egen helhetssyn på den sociala kommunikationen. De kommande studiernas inriktning på gruppverksamhet av olika slag förbereds i kurs 1 genom att de studerande får pröva olika sätt att uppnå avspänning och förbättrad kontakt med deltagarna i en grupp samt genom att observera de gruppdynamiska mekanismerna. Kurserna 2, 3 och 4 bör parallellläggas så att en nödvändig integration mellan kunskapsinhämtande och färdighetsträning möjliggörs. Kurserna 5 och 6 kan läggas samman till ett halvterminsblock med uppgift att förmedla nybörjarkunskaper också till blivande fotografer, TV- och filmproducenter, bildredaktörer, visualiserare och museilektorer. Undervisningen bör ha en sådan uppläggning att ett mer bestämt yrkes- och studieval inte behöver göras förrän efter genomgången grundkurs A 1.

1.2.2 Grundkurs B 1 i bildkunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i bildkunskap. På utbildningslinje 20 där bildkunskap är första ämne läses grundkurs B 1 i direkt anslutning till grundkurs A 1 i bildkunskap. Studiekursen förekommer i andra avdelningen tillsammans med grundkurs A 1 i bildkunskap på utbildningslinjerna 9, 13 och 21 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål

Utbildningens mål är
att ge grundläggande kunskaper i bildens och miljöns historia
att ge viss färdighet i tillämpad bildframställning med tonvikt på användning inom information och undervisning
att utgöra en förberedelse för fortsatta studier med inriktning på bildpedagogisk verksamhet inom skolans och folkbildningens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Teckning, målning 4 poäng

Inriktning: Teckning. Målning. Valfri tillämpningsuppgift.

2 Bokstäver 2 poäng

Inriktning: Skrifthistoria. Tecknade och tryckta bokstavsformer. Tryckta bokstavsformer. Valfri tillämpningsuppgift.

3 Visualisering 4 poäng

Inriktning: Metoder och tekniker för visualisering av information. Praktiska övningsuppgifter. Utställningsteknik.

4 Bild- och miljöhistoria 10 poäng

Inriktning: Mål, metoder och terminologi. Forntidens och antikens konst. Konst i olika världsdelar. Medeltidens konst i västerlandet. 1400—1700-talens konst i västerlandet. 1800-talets bildkonst. 1800- och 1900-talens arkitektur. 1900-talets bildkonst. Analysövningar. Dagens konst- och miljödebatt. Självständigt arbete.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i bildkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Teckning, målning (4 poäng)

Teckning: Teknik- och materialövningar. Teckning byggd på verklighetsiakttagelse.

Teckning utgående från andra bilder. Fri teckning.

Målning: Teknik- och materialövningar. Målning byggd på verklighetsiakttagelse. Komposition. Fri målning.

Valfri tillämpningsuppgift med inriktning på träning i att självständigt organisera och genomföra en större arbetsuppgift.

2.1.2 Kurs 2 Bokstäver (2 poäng)

Skrifthistoria: Översiktlig orientering om skriftens utveckling från kilskriften till våra dagar.

Tecknade och textade bokstavsformer: Elementära övningar med inriktning på att upptäcka sambanden mellan bokstavens proportioner, spårning och läsbarhet. Övningar med olika skrivverktyg och pennhållning och med inriktning på att upptäcka de viktigaste bokstavsstilarnas formkaraktär. Gotisk skrift. Uncial. Humanistskrift.

Tryckta bokstavsformer: Översiktlig orientering om tryckarkonstens historia. Typografisk form. Garamond. Baskerville. Bodoni. Futura. Gill. Modern tidningsantikva.

2.1.3 Kurs 3 Visualisering (4 poäng)

Metoder och tekniker för visualisering av information: Samspel mellan text och bild. Grafisk formgivning. Tecken, symboler, kodsystem. Grafisk symbolteknik. Illustration, pedagogisk och informativ bild, suggestiv bild. Översiktsbilder, uppförstorade detaljer, sprängskisser, perspektiv, olika storleksförhållanden, överskärningar, belysningar, diagram. Samspel mellan fotografiska och tecknade bilder.

Praktiska övningsuppgifter: Övningar i analys, syntes och visualisering av given text. Framställning av stordia och småbildserier. Trycksaksframställning.

Utställningsteknik: Övning i att visualisera en bestämd idé eller ett tema med hjälp av rum, rörelse, text, bild, tredimensionella föremål, ljud och ljus.

2.1.4 Kurs 4 Bild- och miljöhistoria (10 poäng)

Mål, metoder och terminologi: Översiktlig orientering om syftet med undervisningen, om några aktuella konstvetenskapliga metoder och om några viktiga begrepp och beskrivningsord för samtal om bildkonst, arkitektur och miljö.

Forn tidens och antikens konst: Jägare- och fångstkulturer, boskapsskötare- och bondeskulturer, sena stenålderskulturer. Flodkulturer utveckling. Utvecklingen i medelhavsländerna till och med romartiden. Forn kristen konst.

Konst i olika världsdelar: Översiktlig orientering om olika utomeuropeiska kulturer med möjlighet till punktvis fördjupning på något valfritt kulturområde.

Medeltidens konst i västerlandet: Översiktlig orientering med möjlighet till punktvis fördjupning på viktiga medeltida monument såsom exempelvis Hagia Sophia, katedralen i Chartres, Bayeux-tapeten och liknande.

1400—1700-talens konst i västerlandet: Översiktlig orientering med möjlighet till tematiska längdsnitt och punktvis fördjupning på något särskilt område.

1800-talets bildkonst: Romantik, realism, impressionism, bilden i industrisamhället, fotografiets tidigare historia, affischkonsten. 1800- och 1900-talens arkitektur: Städernas tillväxt. Utvecklingen från hantverksmässig husbyggande till elementhusframställning. Punktvis fördjupning på exempelvis någon kategori av moderna institutionsbyggnader. 1900-talets bildkonst: Sekelskiftets konstströmningar, impressionism, symbolism, expressionism, kubism. Den abstrakta konstens framväxt. Marxistisk-Leninistisk estetik. Revolutionskonst i olika länder, affischer och socialrealism. Reklamens och affischkonstens utveckling. Filmens tidigare historia. 30-talsmåleri, realism, surrealism och idealism. De senaste årtiondenas konstströmningar. Reportage-, underhållnings- och propagandabildens uppkomst och utveckling. Östeuropas, Kinas och Latinamerikas konst. Filmens och televisionens utveckling. Analysövningar.

Dagens konst- och miljödebatt: Gruppdiskussioner utifrån korta uppsatser eller anföranden.

2.2 Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Vissa kurser parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas endast i anslutning till vissa kurser. Proven sker dels skriftligt eller muntligt, dels genom redovisning av förelagda praktiska uppgifter enskilt eller i grupp. I laborationer och i praktiskt bildarbete värderas såväl förståelse för funktionella och pedagogiska sammanhang som manuella och psykomotoriska färdigheter.

2.4 Övriga anvisningar

Kurserna 1 och 3 får ses som en direkt fortsättning på kurs 2 inom grundkursen A 1 i bildkunskap. Tillsammans skall dessa tre kurser ge den grundläggande färdighetsträningen i bildframställning för blivande lärare i teckning. Studiegången inleds med laborationer och elementära uttrycksövningar med olika tekniker och material. Därefter följer ett skede med ett mera fritt och personligt gestaltande i valfria tekniker och material. Studiegången avslutas med bildproduktion i mer tillämpade former med inriktning på bestämda användningsområden. Kursen i bild- och miljöhistoria utgör ett koncentrat av innehållet i konstvetenskap AB 1 och delar av AB 2 men innehåller dessutom en komprimerad framställning av filmens och televisionens historia.

1.2.3

Grundkurs C 1 i bildkunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i bildkunskap. På utbildningslinje 20 där bildkunskap är första ämne läses grundkurs C 1 i direkt anslutning till grundkurserna A 1 och B 1 i bildkunskap. På övriga utbildningslinjer förekommer studiekursen i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper och färdigheter på något centralt område inom miljögestaltning eller bildkommunikation

att ge förtrogenhet med några centrala begrepp och metoder rörande tolkning och värdering av bilder

att tillsammans med studiekurserna A 1 och B 1 i bildkunskap ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i teckning på skolans samtliga stadier och i konst- och musikhistoria i gymnasieskolan.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Skrift 2 poäng

Inriktning: Funktionella, estetiska och fysiologiska aspekter på handskrift. Handskriftstyper baserade på antikvakursiv.

2 Teknisk ritning 4 poäng

Inriktning: Ritteknik. Geometrisk ritning. Projektionsritning. Perspektivisk framställning. Ritningsläsning.

3 Pedagogisk bild 4 poäng

Inriktning: Bildframställningar i läroböcker och kunskapsböcker. Instruktions- och undervisningsprogram i film och TV. Pedagogiska diabildserier. Praktiska övningar i pedagogisk visualisering.

4 Bild- och miljöanalys 6 poäng

Inriktning: Perceptionspsykologi. Sociologisk metod. Bildanalys. Barnteckningsanalys. Miljöperception. Miljöanalys. Självständigt arbete.

5 a Miljögestaltning 4 poäng

Inriktning: Den fysiska miljöns form och förutsättningar. Privat och offentlig miljö. Design och industriell formgivning. Utbildningsspel.

alternativt:

5 b Bildkommunikation 4 poäng

Inriktning: Information och suggestion i dagens bildvärld. Självständigt arbete.

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 1 i bildkonst.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Skrift (2 poäng)

Funktionella, estetiska och fysiologiska aspekter på handskrift: Bokstavens form och dess beroende av skrivverktyg, skrivmaterial, pennhållning och kroppshållning. Läsbarhetens beroende av bokstavens form, lutning, spårning och ordavstånd. Vanliga problem vid skrivinläring.

Handskriftstyper, baserade på antikvakursiv: Orientering om några förskriftstyper, som var vanliga före beslutet om gemensam förskrift. Övning i skrivning med den gemensamma förskriften.

2.1.2 Kurs 2 Teknisk ritning (4 poäng)

Ritteknik: De vanligaste ritverktygen och deras användning.

Geometrisk ritning: Arbetsmaterial. Definitioner. Plangeometrisk konstruktion. Skallor.

Projektionsritning: Projektionsritning i två och tre plan. Vyplacering. Linjers verkliga längd och ytors verkliga storlek. Skärningar. Ytutbredningar.

Perspektivisk framställning: Indirekt perspektiv. Sned parallellprojektion. Perspektivraster.

Ritningsläsning: Tolkning av bildframställningar i instruktionsböcker, arbetsbeskriv-

ningar och broschyrer. Läsning av maskin- och byggnadsritningar samt stadsplaner.

2.1.3 Kurs 3 Pedagogisk bild (4 poäng)

Bildframställningar i läroböcker och kunskapsböcker: Övningar i att granska pedagogiskt bildmaterial med avseende på mängden information, åskådighet, läsbarhet, motivation osv.

Instruktions- och undervisningsprogram i film och TV: Övningar i att granska och värdera filmer och TV-program samt att diskutera deras användning.

Pedagogiska diabolserier: Övningar i att granska och värdera diabolserier samt att diskutera deras användning.

Praktiska övningar i pedagogisk visualisering: Individuella övningar med blädderblock, krittavla och arbetsprojektor. Gruppövningar med enkla ITV-produktioner. Utbildningsspel kring fiktiv eller verklig bildproduktion med pedagogisk inriktning.

2.1.4 Kurs 4 Bild- och miljöanalys (6 poäng)

Perceptionspsykologi: Mätning av förnimmelser. Synsinnetns uppbyggnad. Varseblivning av föremål som strukturer av förnimmelser.

Sociologisk metod: Undersökningsteknik. Statistiska metoder. Mätningens problem.

Bildanalys: Bildpåverkan. Terminologi. Innehållsanalys, formanalys och funktionsanalys. Övningar i bildanalys.

Barn-tekningsanalys: Utvecklingen av barnets bildspråk från klotterstadiet till den vuxna människans bilduttryck. Medicinska och psykologiska aspekter. Övningar i barn-tekningsanalys.

Miljöperception: Olika faktorer som påverkar människans rumsuppfattning. »Townscape».

Miljöanalys: Samhälleliga, tekniska, ekonomiska och historiska förutsättningar för utformningen av den visuella miljön. Övningar i miljöanalys.

Självständigt arbete: Enskilt arbete eller grupparbete med bildpedagogisk eller bildsociologisk inriktning, exempelvis i form av utbildningsspel, mikroundervisning eller enkel undersökning, redovisad i form av uppsats.

2.1.5 Kurs 5 a Miljögestaltning (4 poäng)

Den fysiska miljöns form och förutsättningar: Fysisk riksplanering. Produktionsapparat och beslutsprocess. Stadsplanering. Laborationer i rumsgestaltning.

Privat och offentlig miljö: Arbetsmiljö. Hemmiljö. Miljöer för fritid och rekreation. Trafikmiljö. Skolor och andra institutioner. Arkitektur, rumsbildningar utomhus och inomhus, inredning, belysning.

Design och industriell formgivning: Möbler. Bruksföremål. Kläder. Industriell och hantverksmässig framställning. Marknadsföring och konsumtion.

Utbildningsspel kring fiktivt eller verkligt miljögestaltningsprojekt.

Alternativt:

Kurs 5 b Bildkommunikation (4 poäng)

Information och suggestion i dagens bildvärld: Konstbildens uppgifter i förändringsarnas samhälle. Behovet av unika och subjektiva bilduttryck i ett samhälle som präglas av massproducerad bildpåverkan.

Självständigt arbete eller grupparbete: Tillämpad bildframställning med inriktning på bestämda användningsområden eller fri konstnärligt inriktad bildproduktion.

2.2 Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Vissa kurser parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas endast i anslutning till vissa kurser. Proven sker dels skriftligt eller muntligt, dels genom redovisning av förelagda praktiska uppgifter enskilt eller i grupp. I laborationer och i praktiskt bildarbete värderas såväl förståelse för funktionella och pedagogiska sammanhang som manuella och psykomotoriska färdigheter.

2.4 Övriga anvisningar

Kurserna 1, 2, 3 och 4 utgör närförberedelser för de studerandes blivande verksamhet som lärare i teckning.

Kurs 5 ger fördjupning inom ett av två alternativa områden av betydelse för teckningsundervisningen. Grundkurs C 1 i bildkunskap bör innehålla ett större inslag av självständigt arbete med individuellt valda uppgifter än grundkurserna A 1 och B 1. Därigenom förbereds den studerande för en blivande yrkesverksamhet.

1.2.4 Påbyggnadskurs D 1 i bildkunskap med inriktning på film och TV 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i bildkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper i film- och TV-kunskap
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva de studerande i självständigt arbete med produktionsuppgifter inom film och TV eller med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekurserna består av kurserna:

1 Film- och TV-kunskap 10 poäng

Inriktning: Masskommunikation. Film och TV. Sociologi.

2 Specialkurs 10 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande filmproduktion eller studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs normalt genomgången grundkurs C 1 i bildkunskap.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Film- och TV-kunskap (10 poäng)

Masskommunikation: Olika slag av masskommunikation. Mottagarreaktioner, attitydpåverkan och opinionsbildning. Förhållandet ord-bild.

Film och TV: Animeringsteknik. Metoder för synkron ljudupptagning. Övningar i inspelning och redigering av ljudfilm. TV-teknik. Film- och TV-kunskap i skola och folkbildning.

Sociologi: Metoder och mätproblem. Studium av publikundersökningar rörande film och TV. Barns förhållande till serier, film och TV.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande filmproduktion eller stu-

dium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis:

- a) Fri konstnärlig filmproduktion
- b) TV-produktion, med inriktning på användning inom skola eller folkbildning
- c) Undersökning av barns TV-tittarvanor.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar. Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i teckning. Den kan också med fördel läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning. Det självständiga arbetet kan, då så är lämpligt, samordnas med och ingå som delprojekt i pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet.

1.2.5 Påbyggnadskurs D 2 i bildkunskap med inriktning på visualisering 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggnings m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i bildkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper och färdigheter i visualisering
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva de studerande i självständigt arbete med pedagogisk bildproduktion.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Visualisering 10 poäng

Inriktning: Masskommunikation. Visualisering. Sociologi.

2 Specialkurs 10 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande egen bildproduktion eller studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs normalt genomgången grundkurs C 1 i bildkunskap.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggnings*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Visualisering (10 poäng)

Masskommunikation: Olika slag av masskommunikation. Mottagarreaktioner, attitydpåverkan och opinionsbildning. Förhållandet ord-bild.

Visualisering: Fördjupande studier inom något område av visuell kommunikation, exempelvis grafisk formgivning, pedagogisk visualisering i kunskapsböcker och populärvetenskaplig litteratur, reklam och propaganda, informationskampanjer, TV-program för skola och folkbildning osv.

Sociologi: Metoder och mätproblem. Studium av aktuell forskning kring bildpåverkan av olika slag.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete utfört individuellt eller i grupp omfattande egen bildproduktion

eller studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis:

- a) Visualiserad information med anknytning till upplysningsverksamhet, reklam, propaganda eller annat bestämt användningsområde utanför skolan
- b) Pedagogisk visualisering i form av ITV-program, diabildserier, läroboksillustration osv.
- c) Undersökning av inlärnings- och påverkanseffekter vid olika former av visualiserad information.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar. Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i teckning. Den kan också med fördel läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar komplettera sin utbildning. Det självständiga arbetet kan, då så är lämpligt, samordnas med och ingå som delprojekt i pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet.

1.2.6 Påbyggnadskurs D 3 i bildkunskap med inriktning på konstvetenskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna
uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildnings-
linjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier
i bildkunskap. Den ingår i tredje avdelning-
en.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge kunskaper om konstens funktion i
samhället
- att ge en introduktion i konstsociologisk
metod
- att ge inblick i forsknings- och utvecklings-
arbete inom området
- att öva de studerande i självständigt arbete
med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Konst och samhälle 5 poäng

Inriktning: Kursen presenterar några socio-
logiska metoder som belyser konstens funk-
tion i samhället; den beaktar frågan, hur
konsten formas av samhället, men också
hur konsten påverkar samhället. (Identisk
med kurs 7 inom grundkurs AB 2 i konst-
vetenskap.)

2 Miljöstudium 5 poäng

Inriktning: Kursen diskuterar metoder och
begrepp vid studiet av den av människor
skapade miljön och dess föremål, med sär-
skilt sikte på miljöestetik. (Identisk med kurs
8 inom grundkurs AB 2 i konstvetenskap.)

3 Konstkritik 2 poäng

Inriktning: Kursen belyser konstkritikens
historia och diskuterar aktuell konstkritik.
(Identisk med kurs 9 inom grundkurs AB 2
i konstvetenskap.)

4 Specialkurs 8 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört indi-
viduellt eller i grupp, omfattande uppsats
med konstvetenskaplig inriktning eller nå-
gon form av konstpedagogiskt utvecklings-
arbete.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda vill-
kor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs normalt
genomgången grundkurs C 1 i bildkunskap.

1.5 Begränsning i rätten att tillgodoräkna
studiekursen i examen

Påbyggnadskurs D 3 i bildkunskap får ej
medtas i examen samtidigt med grundkurs
AB 1 i konstvetenskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Konst och samhälle (5 poäng)

Vid denna kurs beaktas alltid att sociologiska teorier och metoder skall användas på konkreta konstskapelser och konstsituationer. Analogislut från ett område till ett annat skall omsorgsfullt granskas innan de godtas — det är inte sagt att t. ex. litteratursociologiska teorier kan överföras på arkitektursociologins område.

Att idéer som Darwins har påverkat samhället är klart; men har Courbets bilder gjort det? Möjligen har van Goghs konst kunnat påverka människors värderingar, tämligen säkert har Disneys bildvärld (oavsett dess kvalitet) spelat en roll för moderna människors beteende, och Picassos konst har förändrat själva stilkänslan i Västerlandet.

I kursens sammanhang kan också T. Segerstedts teori om värderingarnas förankring i grupperna prövas på sin konstsociologiska bärkraft.

(Identisk med kurs 7 inom grundkurs AB 2 i konstvetenskap.)

2.1.2 Kurs 2 Miljöstudium (5 poäng)

Kursen behandlar dels tingen i vår offentliga och privata miljö, dels dessa miljöer som — låt oss kalla det så — socialestetiska helheter.

Tingen i våra miljöer är inga konstverk, men de är skapade med ett mer eller mindre starkt inslag av estetiska överväganden. Vilka kriterier har vi för miljötingens bedömning såsom funktionellt riktiga, välformade, riktigt prissatta?

Ett problem som kan tas upp är, hur den moderna miljön har uppkommit. Det är en miljö med ett överflöd av föremål tillverkade med medveten beräkning av form, funktion, pris. Hur har denna situation kommit till? Vilka värderingar är verksamma i den? Vilka förändringar försiggår i den just nu?

(Identisk med kurs 8 inom grundkurs AB 2 i konstkunskap.)

2.1.3 Kurs 3 Konstkritik (2 poäng)

Kursen kan börja med en presentation av Diderot som konstkritiker för att sedan följa konstkritikens historia, när den i huvudsak är knuten till dagspressen.

Konstkritikernas språk och dess beroende av litterära konventioner undersöks. Också sådan konstkritik beaktas, som är skriven av skapande konstnärer, offentligen eller privat.

Konstkritikens förhållande till konstvetenskapen belyses.

(Identisk med kurs 9 inom grundkurs AB 2 i konstvetenskap.)

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (8 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär, exempelvis:

- Konstvetenskaplig eller konstsociologisk uppsats med anknytning till konstens funktion i samhället
- 1-procentregelns tillämpning i en bestämd miljö
- Planering, genomförande och utvärdering av konstpedagogisk lektionsserie i skola eller folkbildning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i teckning. Den kan också med fördel läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning. Det självständiga arbetet kan, då så är lämpligt, samordnas med och ingå som delprojekt i pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet.

Chemische und physikalische
Analyse und Untersuchung der
Mittel und deren Wirkung

3.4. Übungsaufgaben

Die Aufgabe ist, die Wirkung der
verschiedenen Mittel zu untersuchen
und die Ergebnisse zu vergleichen.
Die Aufgabe ist, die Wirkung der
verschiedenen Mittel zu untersuchen
und die Ergebnisse zu vergleichen.
Die Aufgabe ist, die Wirkung der
verschiedenen Mittel zu untersuchen
und die Ergebnisse zu vergleichen.

1.3 Dramatik

1.3.1 Grundkurs A 1 i dramatik 20 poäng	40
1.3.2 Grundkurs B 1 i dramatik 20 poäng	43
1.3.3 Påbyggnadskurs C 1 i dramatik 20 poäng	46

1.3.1

Grundkurs A 1 i dramatik

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i dramatik och förekommer som första ämne på utbildningslinje 21. Den ingår också tillsammans med grundkurs B 1 i dramatik i andra avdelningen på utbildningslinjerna 10, 11 och 12 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att frigöra och utveckla individuella uttrycksfärdigheter inom ramen för dramatisk verksamhet

att orientera om teaterns funktioner i samhället och om den dramatiska verksamhetens roll i skola och på fritid

att utgöra en förberedelse för fortsatta studier med inriktning på dramapedagogiskt arbete på skolans, fritidsverksamhetens och folkbildningens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Kommunikation 4 poäng

Inriktning: Avspännings- och kontaktövningar. Verbal och icke-verbal kommunikation. Gruppsykologi. Studieinformation.

2 Improvisation 6 poäng

Inriktning: Associations- och inlevelseövningar. Dramatisk improvisation. Den skapande processen.

3 Dramatiskt formande 6 poäng

Inriktning: Uttrycksövningar med ord, bild, ljud och rörelse. Dramatisering. Dramatiska collage.

4 Teatern och samhället 4 poäng

Inriktning: Teaterns form och funktioner i dagens samhälle. Teaterhistoriska perspektiv. Dramatisk verksamhet i skola och på fritid.

1.4 Särskilda förkunskapsprov för tillträde till studiekursen

För tillträde till grundkurs A 1 i dramatik krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kommunikation (4 poäng)

Avspännings- och kontaktövningar: Övningar med inriktning på att skapa ett gynnsamt

gruppklimat som grund för den kommande verksamheten. Avspännings-, trygghets-, kontakt- och koncentrationsövningar.

Verbal och icke-verbal kommunikation: Övningar som stimulerar verbalt flöde, samtalsövningar, intervjuer. Övningar med icke-verbala uttrycksmedel.

Gruppsykologi: Övningar med inriktning på att iakttä samspelet mellan individer i en grupp. Elementär gruppsykologi, terminologi. Den sociala strukturen i smågrupper. Ledarskap.

Studieinformation: Information om studiernas inriktning och uppläggning m. m.

2.1.2 Kurs 2 Improvisation (6 poäng)

Associations- och inlevelseövningar: Övningar med inriktning på att stimulera deltagarnas fantasi och frigöra deras idéflöde. Sinnesträning. Associationsövningar. Inlevelseövningar.

Dramatisk improvisation: Övningar med inriktning på att gestalta mänskliga tillstånd, relationer och skeenden med hjälp av dramatiska improvisationer (rörelse och tal). Improvisation utifrån vardagssituationer i familjen, på arbetsplatsen och i den offentliga miljön. Improvisation av situationer som innehåller uttryck för känslor, stämningar och varierande relationer mellan individer och grupper.

Den skapande processen: Övningar i att upptäcka och definiera problem, konflikter och orsakssammanhang i olika mänskliga relationer. Övningar i att föreslå alternativa lösningar på bestämda problem eller konflikter. Dramatisk improvisation på händelseförlopp, som innehåller konflikter och konfliktlösning. Samtal om egna upplevelser under genomförandet.

2.1.3 Kurs 3 Dramatiskt formande (6 poäng)

Uttrycksövningar med ord, bild, ljud och rörelse: Elementära övningar med inriktning på att observera samspelet mellan ord och

bild, människa och miljö, grupperingar och rörelser i rummet samt belysningens och ljudets inverkan på stämningsslaget.

Dramatisering: Övningar med inriktning på att gestalta dramatiska skeenden med hjälp av drama och teaterns uttrycksmedel. Dramatisk gestaltning utifrån aktuella händelser, textmaterial från dagstidningar, debattböcker, lyrik, noveller osv. Dramatisk skiss-skrivning.

Dramatiska collage: Övningar i att sammanställa texter, sånger, improvisationer eller scener ur teaterpjäser till en mer genomarbetad dramatisk helhet kring ett sammanhållande tema eller en idé. Dramatiskt gestaltande med inriktning på ett enkelt framförande inför små mottagargrupper.

2.1.4 Kurs 4 Teatern och samhället (4 poäng)

Teaterns form och funktioner i dagens samhälle: Analysövningar med inriktning på att studera de olika elementen i en teaterföreställning (pjäs, spelplats, scenografi, belysning, ljudeffekter, rollgestaltning) och teaterns olika funktioner i samhället (institutionsteaterns administration—organisation—distributionsformer samt de fria grupperna, olika former av påverkan).

Teaterhistoriska perspektiv: Studium av en bestämd epok, alternativt ett teaterhistoriskt längdsnitt utifrån ett bestämt tema. Översiktligt studium av utvecklingen från och med den moderna teaterns genombrott.

Dramatisk verksamhet i skola och på fritid: Studium av läroplanerna för grundskola och gymnasieskola samt av anvisningar för förskola, barn- och ungdomsteater samt olika former av amatörteaterverksamhet för vuxna. Studiebesök.

2.2. Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Kurser-

na 2, 3 och 4 parallellläggs så att kursernas olika moment kan integreras och kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas endast i anslutning till vissa kurser. Proven sker dels skriftligt, dels muntligt genom redovisning av förelagda praktiska uppgifter, enskilt eller i grupp. I improvisation och dramatiskt formande värderas förståelse för funktionella och pedagogiska sammanhang såväl som personlig färdighet.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen inleds med en introduktionskurs i kommunikation, som bl. a. syftar till att ge de studerande tillfälle att skaffa sig en egen helhetssyn på den sociala kommunikationen. De studerande får också träning i att fungera som medlemmar i en grupp samt insikt i vanliga gruppdynamiska mekanismer. Dessa insikter och färdigheter är nödvändiga förutsättningar för det kommande arbetet inom kurserna 2 och 3. Studiekursen är också lämplig för lärare i svenska eller främmande språk som efter några års tjänstgöring vill komplettera sin utbildning.

1.3.2 Grundkurs B 1 i dramatik

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i dramatik. På utbildningslinje 21 där dramatik förekommer som första ämne läses grundkurs B 1 i direkt anslutning till grundkurs A 1 i dramatik. Studiekursen förekommer i andra avdelningen tillsammans med grundkurs A 1 i dramatik på utbildningslinjerna 10, 11 och 12 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge utökade kunskaper och färdigheter i att använda dramats och teaterns uttrycksmedel,
- att ge grundläggande utbildning för undervisning i dramatik i gymnasieskolan,
- att erbjuda mera ingående studier inom ett valfritt område av det dramapedagogiska arbetsfältet.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Kommunikation 4 poäng

Inriktning: Gruppdynamik. Kommunikationsteori. Elementär sociologi.

2 Dramatiskt formande 10 poäng

Inriktning: Rörelseövningar. Dramatisering. Instudering av skrivna pjäser eller pjäsavsnitt. Gruppledning. Scenografi. Praktisk tillämpningsuppgift.

3 Teatern och samhället 2 poäng

Inriktning: Teaterns aktuella problem. Film, TV- och radioteater. Skolteater.

4 Specialkurs 4 poäng

Inriktning: Självständigt arbete av undersökande eller utredande karaktär utfört enskilt eller i grupp.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i dramatik eller YRK-kurs i dramatik.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kommunikation (4 poäng)

Gruppdynamik: Övningar med inriktning på att göra deltagarna medvetna om de gruppdynamiska processer som uppstår i gruppen

och att ge insikt om gruppleddarroller. Liten litteraturkurs i grupppsykologi.

Kommunikationsteori: Terminologi. Kommunikationsmodeller. Smågruppskommunikation. Masskommunikation.

Elementär sociologi: Terminologi. Övningar med inriktning på att systematisera och generalisera observationer av interaktion och strukturförändringar i smågrupper. Metoder för datainsamling. Mätproblem vid sociologiska undersökningar.

2.1.2 Kurs 2 Dramatiskt formande (10 poäng)

Rörelseövningar: Övningar med inriktning på att ge deltagarna en egen upplevelse av betydelsen av ett avspänt och funktionellt rörelsesätt. Stilstudier.

Dramatisering: Analys av texter som utgångspunkt för dramatiskt formande. Övningar i att utforma en skriven dialog med skiftningar i stämningsläget, spänningsstegringar och spänningstoppar. Övningar i att genomföra en dramatisk gestaltning utifrån ett bestämt tema och utan att använda skrivna manuskript.

Instudering av skrivna pjäser eller pjäsavsnitt: Övningar i att välja korta pjäser eller avsnitt ur pjäser utifrån en bestämd avsikt. Pjäsanalys. Rollanalys. Experiment med olika scenerilösningar. Repetitionsarbete.

Gruppleddning: I samband med dramatisering och instudering övningar med inriktning på att leda gruppsamtal och praktiskt arbete så att gruppens skapande förmåga stimuleras och utvecklas.

Scenografi: Övningar med inriktning på att iaktta vilka möjligheter som övnings- och uppspelslokaler erbjuder för scenisk gestaltning. Övningar i att med hjälp av skisser eller modeller åskådliggöra egna idéer om den visuella gestaltningen av ett uppspel. Materialkännedom. Belysnings- och projektionsteknik.

Praktisk tillämpningsuppgift: Skissartat eller mera fullständigt genomförd scenisk gestaltning med sikte på att kunna spelas upp för en större eller mindre mottagargrupp.

2.1.3 Kurs 3 Teatern och samhället (2 poäng)

Teaterns aktuella problem: Gruppsamtal och seminarieuppgifter i anslutning till den aktuella teaterdebatten. Sociologiska, ekonomiska, ideologiska, politiska, religiösa och etiska aspekter.

Film, TV- och radioteater: Översiktlig orientering om filmens, TV-teaterns och radioteaterns utveckling, formproblem och teknik.

Skolteater: Kommunal och statlig skolteaterverksamhet. Metodiska problem i samband med förberedelser för och uppföljning av teaterbesök med skolklasser.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (4 poäng)

Självständigt arbete av undersökande eller utredande karaktär utfört enskilt eller i grupp, exempelvis:

- a) Material, lämpat för dramatisering, i ett antal läroböcker i samhällsorienterande ämnen
- b) Den kommunala barn- och ungdomsteaterverksamheten på utbildningsorten
- c) Riksteaterns skolteaterverksamhet
- d) Förslag till pedagogisk behandling och dramatisering av en nyutkommen debattbok.

2.2 Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Kurserna 1, 2 och 3 parallellläggs så att kursernas olika moment kan integreras och kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas endast i anslutning till vissa kurser. Proven sker dels skriftligt, dels muntligt, dels genom redovisning av förelagda

praktiska uppgifter, enskilt eller i grupp. I dramatiskt formande värderas förståelse för funktionella och pedagogiska sammanhang såväl som personlig färdighet.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen utgör närförberedelse för de studerandes blivande verksamhet som lärare i dramatik. Kurs 4 kan ha karaktären av fördjupningskurs inom ett valt ämnesområde men bör dessutom innehålla ett inslag av vetenskaplig metodskolning. Studiekursen kan också vara lämplig för andra blivande yrkesutövare, t. ex. barn- och ungdomsteaterpedagoger och fritidspedagoger.

1.3.3

Påbyggnadskurs C 1 i dramatik

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i dramatik. Den ingår normalt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge elementära kunskaper och färdigheter i forskningsmetodisk analys inom det dramapedagogiska arbetsfältet

att ge fördjupade kunskaper inom ett specialområde

att öva de studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Metodkurs 5 poäng

Inriktning: Undersökningsplanering, datainsamling och bearbetning (se sociologi A 1). Alternativt: Studium av vetenskaplig litteratur inom området. Analysuppgifter.

2 Fördjupningskurs 5 poäng

Inriktning: Studium av litteratur inom ett valfritt specialområde. Gruppövningar kring

praktiska problem inom dramapedagogiken. Aktuell debatt.

3 Specialkurs 10 poäng

Inriktning: Författande av en vetenskapligt dokumenterad uppsats.

Alternativt: Pedagogiskt utvecklingsarbete.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 1 i dramatik.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Metodkurs (5 poäng)

Undersökningsplanering, datainsamling och bearbetning: se normalstudieplanen i sociologi A 1 kurs 1.

Alternativt:

Studium av vetenskaplig litteratur inom området: Studium i syfte att ge inblick i forskningsmetodik av pedagogisk, psykologisk eller sociologisk natur inom det dramapedagogiska området.

Analysuppgifter: Gruppsamtal kring metodval i samband med olika dramapedagogiska undersökningar.

2.1.2 Kurs 2 Fördjupningskurs (5 poäng)

Studium av litteratur inom ett valfritt specialområde: Studium i syfte att ge breddade kunskaper om dramapedagogiska problem inom en inte alltför snäv sektor av ämnesområdet.

Gruppövningar kring praktiska problem inom dramapedagogiken: Grupparbete med inriktning på att utforma och praktiskt pröva sekvenser av övningar i dramatisk verksamhet för olika åldersgrupper.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (10 poäng)

Författande av en vetenskapligt dokumenterad uppsats: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande uppsats med dramapedagogisk eller teatersociologisk inriktning.

Alternativt:

Pedagogiskt utvecklingsarbete: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande planering, genomförande och utvärdering av lektionsserie i dramatisk verksamhet i skola eller folkbildning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen sker i form av laborationer, föreläsningar, seminarieövningar, lektioner och gruppundervisning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga eller skriftliga redovisningar. Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i dramatik. Den kan också med fördel läsas av lärare, som efter en tids lärarverksamhet önskar komplettera sin utbildning. Det självständiga arbetet kan samordnas med och ingå som delprojekt i pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet.

1.4 Idrott

1.4.1 Grundkurs AC 1 i idrott 60 poäng	50
1.4.2 Påbyggnadskurs D 1 i idrott med inriktning på idrottsledar- utbildning 20 poäng	56
1.4.3 Påbyggnadskurs D 2 i idrott med inriktning på specialgym- nastik 20 poäng	58
1.4.4 Påbyggnadskurs D 3 i idrott med inriktning på ergonomi 20 poäng	60
1.4.5 Påbyggnadskurs D 4 i idrott med inriktning på rytmik 20 poäng	62
1.4.6 Påbyggnadskurs D 5 i idrott med inriktning på rytmik och dans 20 poäng	64
1.4.7 Påbyggnadskurs D 6 i idrott med inriktning på fysiologi 20 poäng	66
1.4.8 Påbyggnadskurs D 7 i idrott med inriktning på kinesiologi 20 poäng	68
1.4.9 Påbyggnadskurs D 8 i idrott med inriktning på idrottspsyko- logi 20 poäng	70

1.4.1

Grundkurs AC 1 i idrott 60 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första, andra och tredje terminens studier i idrott. Den förekommer som första ämne på utbildningslinje 22 och i andra avdelningen på utbildningslinjerna 1, 3, 10, 11, 12 och 24.

1.2 Utbildningens mål är

- att orientera om gymnastikens och idrottens betydelse i samhället samt om dess sociala villkor och funktioner
- att ge grundläggande kunskaper och färdigheter som främjar ändamålsenlig fysisk aktivitet och rörelseteknik hos enskilda och grupper
- att utgöra en förberedelse för fortsatta studier och utvecklingsarbete inom området
- att ge grundläggande kunskaper och färdigheter för verksamhet i skola och på fritid.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

- Studiekursen består av kurserna
- 1. Kommunikation 1 poäng
 - 2. Psykologi 2 »

3. Sociologi	2	»
4. Idrotten och samhället	2	»
5. Anatomi och rörelselära	7	»
6. Fysiologi	10	»
7. Medicinsk orientering	3	»
8. Musik, rytmik och dans	3—4	»
9. Gymnastik, arbetsteknik och lek	9—8	»
10. Bollspel	6	»
11. Fri idrott	4	»
12. Friluftsverksamhet	3	»
13. Simning	2	»
14. Vinteridrott	6	»

Med hänsyn till utomhusidrotterna blir innehållet i terminskurserna olika, beroende på om studierna påbörjas hösttermin eller vårtermin.

Fördelning av stoffet på respektive terminskurser får göras i samråd mellan den lokala utbildningsnämnden och de studerande.

A	A 1 (ht)	A 2 (vt)
Kommunikation	1 poäng	1 poäng
Anatomi	5	5
Musik, rytmik och dans	2	2
Gymnastik, arbetsteknik och lek	6	4
Bollspel	1	2
Friluftsverksamhet	1	1
Simning	1	1

Vinteridrott	1	2
Idrotten och samhället	2	2
	20	20

B	B 1 (vt)	B 2 (ht)
Fysiologi	6 poäng	6 poäng
Rörelselära	2	—
Medicinsk orientering	—	3
Gymnastik, arbetsteknik och lek	—	2
Bollspel	2	2
Fri idrott	3	2
Friluftsvksamhet	1	2
Simning	—	1
Vinteridrott	4	—
Psykologi	2	2
	20	20

C	C 1 (ht)	C 2 (vt)
Fysiologi	4 poäng	4 poäng
Sociologi	2	2
Rörelselära	—	2
Medicinsk orientering	3	—
Musik, rytmik och dans	2	2
Gymnastik, arbetsteknik och lek	2	2
Bollspel	3	2
Fri idrott	1	2
Friluftsvksamhet	1	—
Simning	1	—
Vinteridrott	1	4
	20	20

1. Kommunikation 1 poäng

Inriktning: Avspännings- och kontaktövningar. Verbal framställning. Kommunikationsteori. Studieinformation.

2. Psykologi 2 poäng

Inriktning: Psykologins huvudområden. Psykofysiologiska samband. Gymnastik- och idrottspedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete.

3. Sociologi 2 poäng

Inriktning: Sociologins huvudområden. Idrotten i sociologiska sammanhang.

4. Idrotten och samhället 2 poäng

Inriktning: Idrottens roll i samhället. Idrottsrörelsen.

5. Anatomi och rörelselära 7 poäng

Inriktning: Allmän anatomi. Rörelseapparatens anatomi. Rörelselära.

6. Fysiologi 10 poäng

Inriktning: Allmän fysiologi. Tillämpad idrotts- och arbetsfysiologi.

7. Medicinsk orientering 3 poäng

Inriktning: Medicinsk orientering. Specialundervisningen och handikappidrotten.

8. Musik, rytmik och dans 3—4 poäng¹

Inriktning: Musik. Rytmik. Dans.

9. Gymnastik, arbetsteknik och lek 9—8 poäng¹

Inriktning: Fristående gymnastik. Rörelseimprovisation och rörelsedramatisering. Redskapsgymnastik. Styrketräning. Arbetsteknik. Lek.

10. Bollspel 6 poäng

Inriktning: Allmän bollspelsteori och metodik. Praktiska övningar. Tävlingsarrangemang och funktionering.

11. Fri idrott 4 poäng

Inriktning: Teknik och metod. Praktisk tillämpning.

12. Friluftsvksamhet 3 poäng

Inriktning: Orientering. Friluftsliv.

13. Simning 2 poäng

Inriktning: Simning. Livräddning.

14. Vinteridrott 6 poäng

Inriktning: Skidåkning. Skridskoåkning och isspel.

Alternativkurs: Fördjupning inom konståkning eller ishockey.

¹ Avser alternativkurser

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till grundkurs AC 1 i idrott krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena

samhällskunskap, 2-årig social linje eller motsvarande

naturkunskap, 2-årig social linje eller motsvarande

gymnastik, 2-årig social linje eller motsvarande.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kommunikation (1 poäng)

Avspännings- och kontaktövningar: Övningar med inriktning på att skapa ett gynnsamt gruppklimat som grund för den kommande verksamheten.

Verbal framställning: Övningar med inriktning på att stimulera verbalt flöde och idéflöde. Intervjuövningar. Gruppsamtal med inriktning på att observera några enkla gruppdynamiska mekanismer.

Kommunikationsteori: Kommunikationsmodeller. Kommunikation i mikrogrupper. Masskommunikation.

Studieinformation: Information om studiernas inriktning och uppläggning m. m.

2.1.2 Kurs 2 Psykologi (2 poäng)

Psykologins huvudområden: Inlärningspsykologi, motivationspsykologi, perceptionspsykologi, utvecklingspsykologi och socialpsykologi med utgångspunkt i individens fysiska och motoriska utveckling och mot bakgrund av individens idrottsliga och kreativa beteende.

Psykofysiologiska samband: Svagpresterande individers situation belyst genom bl. a. »case studies». Skillnader mellan kvinnligt

och manligt intresse för olika idrotter. Relationerna mellan psykisk och fysisk prestationsförmåga.

Gymnastik- och idrottspedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete: Information om aktuella projekt. Testmetodik inriktad på motorisk utveckling och prestationsförmåga. Komparativa studier av skolans fysiska fostran i olika länder bl. a. för att kunna förstå och underlätta invandrarbarbens anpassning till kamratlivet.

2.1.3 Kurs 3 Sociologi (2 poäng)

Sociologins huvudområden: Introduktion i sociologin med inriktning på idrottssociologiska problem.

Idrotten i sociologiska sammanhang: Idrotten som kulturföreteelse. Idrotten som kommunikationsskapande medel. Masskommunikation, attityder, propaganda. Miljöns betydelse för idrottens utformning i Sverige och andra länder.

2.1.4 Kurs 4 Idrotten och samhället (2 poäng)

Idrottens roll i samhället: Idrottens historia, ideologi och utveckling. Idrott som fritidssysselsättning och förebyggande hälsovård. Idrott och ungdom. Ålders- och könsrollsfrågan inom idrotten.

Idrottsrörelsen: Idrotten som folkrörelse. Den frivilliga idrottsrörelsens organisation. Statliga och kommunala åtgärder för att främja idrott åt alla.

2.1.5 Kurs 5 Anatomi och rörelselära (7 poäng)

Allmän anatomi: Nomenklatur, cell, vävnad, översikt av rörelseapparat, matsmältningsorgan, urogenitalorgan, andningsorgan, blodkärllssystem, nervsystem och sinnesorgan. Rörelseapparatens anatomi: Bålens, benets och armens osteologi, leder, muskulatur, nerv- och kärlförsörjning.

Rörelselära: Kinematiska och kinetiska analysmetoder av människans rörelser. Mekaniska lagar som underlag för rörelseanalyser. Öppna och slutna muskelkedjor, muskulaturens aktiva och passiva krafter, kontraktionshastighet och styrka. Rörelsernas utveckling och organisation. Vanliga rörelsehinder. Analys av de vanligaste rörelserna och kroppsställningarna.

2.1.6 Kurs 6 Fysiologi (10 poäng)

Allmän fysiologi: Cell, nerver, muskler. Näringssämen, matsmältning, ämnesomsättning, energiomsättning, kost, värmereglering. Respiration, cirkulation, njurar, hormoner.

Tillämpad idrotts- och arbetsfysiologi: Ergometri, dimensionernas betydelse, andning och cirkulation i vila och arbete, aerob och anaerob kapacitet. Intervallarbete, konditionsträning. Fysiologisk analys av olika träningsmetoder och olika idrottsgrenar. Jämförande studier av prestationsförmågan hos individer av olika kön och olika åldrar. Kostens betydelse, värmereglering i vila och arbete. Hjälpfysiologi, ergonomi.

2.1.7 Kurs 7 Medicinsk orientering (3 poäng)

Medicinsk orientering: Arv och miljö. Handikapp som medför svårigheter att delta i gymnastik och idrott. Rehabilitering och rehabilitering. Kost och motion. Samhällets hälso- och sjukvård. Idrottsskador och åtgärder vid olycksfall.

Specialundervisning och handikappidrott: Riktlinjer för ämnesstoffets anpassning inom specialundervisningen och handikappidrotten. Mål- och individrelaterade arbetsuppgifter.

2.1.8 Kurs 8 Musik, rytmik och dans (3—4 poäng¹)

Musik: Allmän musikinlära med särskild tonvikt på rytmområdet och ackordlärans grun-

der. Formlära och lyssnarteknik. Musikinstrument och tekniska hjälpmedel. Ensembleformer. Musikhistorisk orientering med tonvikt på musikgenrer lämpliga för rörelser. Analys av musikaliska kompositioner för rörelseserier och danser. Praktisk övning i att välja musik till givna rörelseformer och lämpliga rörelseformer till given musik.

Rytmik: Musikaliska grundbegrepp överförda till rörelse. Rytminstrument som läromedel och som hjälpmedel för läraren. Rytmisk och melodisk improvisation. Analys av rörelser med avseende på puls, taktart, accent m. m.

Dans: Dansens roll i samhället i såväl historisk som internationell belysning. Sång- lekar och folkdanser. Stildans. Internationella danser. Gammaldans och modern sällskapsdans. Dansimprovisation och danskomposition.

2.1.9 Kurs 9 Gymnastik, arbetsteknik och lek (9—8 poäng¹)

Fristående gymnastik: Principer för rörelseskolning (rörelseteknik). Gymnastiska riktningar och utvecklingen i modern tid. Övningsförrådets systematisering. Rörelsebegrepp och rörelseformer. Riktlinjer för övningsanpassning till olika åldrar, kön och syften. Rörelse- och programanalys. Den frivilliga gymnastikens olika verksamhetsformer. Komposition av rörelseserier och program. Praktiska tillämpningsövningar för olika åldrar och syften.

Rörelseimprovisation och rörelsedramatisering: Kreativ förmåga i relation till kroppsliga uttrycksmöjligheter. Riktlinjer för utformning av improvisationsuppgifter. Sambandet ord — rörelse, ljud — rörelse, bild — rörelse och form — rörelse. Komposition och analys av improvisationsuppgifter och rörelsedrama. Information om mim.

Redskapsgymnastik: Principer för färdighetsträning på redskap. Övningsanpass-

¹ Avser alternativkurser

ning till olika åldrar och kön. Övningsförrådets indelning. Verksamhetsformer och organisationsfrågor. Praktisk tillämpning av övningar för skola och fritid. Programkomposition. Rörelseanalys. Bedömningsövningar. Gymnastikredskapens konstruktion och skötsel.

Styrketräning: Analys av olika fysiska aktivitetens styrketränande effekt. Riktlinjer för styrketräning för olika åldrar och syften. Styrketräning med speciella redskap och apparater. Styrketest och mätmetoder.

Arbetsteknik: Rörelselärans — arbetsfysiologins tillämpning vid bl. a. lyft och transport av föremål. Speciella övningar och hjälpmedel för undervisning i arbetsteknik. Arbetsställningens problematik i olika miljöer. Sambandet mellan rörelseskolning och arbetsteknik.

Lek: Lekteorier. Lekar för olika åldrar och syften. Rastaktiviteter.

2.1.10 Kurs 10 Bollspel (6 poäng)

Allmän bollspelsteori och metodik: Bollspelens ursprung, art och konstruktion. Lagspel och individuella spel. Bollspel för skola och fritid. Internationella aspekter. Emotionella och sociala aspekter. Regelkunskap. Funktionärskap. Domarens ställning och roll. Jämförande analys av teknik, taktik och metodik i olika bollspel. Bollekarnas ursprung och betydelse för olika idrotter.

Praktiska övningar: Bollekar och mindre bollspel. Teknik, taktik och speciell metodik i lagspel och individuella spel. Tävlingsarrangemang och funktionering.

2.1.11 Kurs 11 Fri idrott (4 poäng)

Teknik och metod: Analys av tekniken i den fria idrottens grenar. Metoder för inläring av teknik. Träningsprinciper och träningsprogram. Analys av olika fysiska aktivitetens konditionstränande effekt. Principer för konditionsträning för olika åldrar. Konditionsmättningsmetoder.

Praktisk tillämpning: Olika former av konditionsträning. Löpning, hopp och kast. Regler och tävlingsarrangemang.

2.1.12 Kurs 12 Friluftsverksamhet (3 poäng)

Orientering: Teknik och metod att använda karta och kompass. Vägvalsövningar. Terrängvandringar. Orienteringsvarianter. Tävlingsorganisation.

Friluftsliv: Teknik och metod i friluftaktiviteter för skolan, bl. a. terränglekar, terrängvandringar med naturstudier, naturstig, viltvårdsspår. Information om andra friluftaktiviteter t. ex. sportfiske, kanot och rodd. Miljöfrågor med särskild tonvikt på allemansrätten och naturvården. Utrustning och anläggningar för friluftsliv.

2.1.13 Kurs 13 Simning (2 poäng)

Simning: Teknik och metod i olika simsätt och simhopp. Information om vattenpolo och konstsim. Anläggningar och material för bad och simning. Organisation av simskolor. Märkesbestämmelser och organisation av simprov. Tävlingsregler och tävlingsorganisation.

Livräddning: Säkerhetsbestämmelser, livräddningsmetoder och konstgjord andning. Säkerhets- och livräddningsutrustning.

2.1.14 Kurs 14 Vinteridrott (6 poäng)

Skidåkning: Teknik och metod i längdlopp, utförsåkning och backhoppning. Turteknik och fjällkunskap. Utrustning. Regler och tävlingsarrangemang. Skidåkningens roll inom friluftsliv och turistnäring.

Skridskoåkning och isspel: Teknik och metod. Elementär åkning, hastighetsåkning, långfärdsåkning, konståkning och isspel. Iskunskap. Islivräddning. Utrustning.

Den studerande väljer inom kursens ram att fördjupa sig i konståkning eller ishockey.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Vissa kurser parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

Inom kurserna 8 och 9 ges alternativ kurs omfattande 3 eller 4 poäng i musik, rytmik, dans och 9 eller 8 poäng i gymnastik, arbetsteknik och lek. Detta innebär att den studerande kan välja mellan att fördjupa sig inom en mera kreativ eller en mera färdighetsbetonad sektor.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av varje kurs men kan även förekomma inom ramen för undervisningen. Proven sker dels skriftligt eller muntligt, dels genom redovisning av förelagda praktiska uppgifter enskilt eller i grupp. Vid de praktiska proven bör huvudvikten läggas vid visad förståelse för de tekniska och pedagogiska sammanhangen.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak avsedd för blivande lärare i gymnastik. Den kan även utgöra en lämplig grund för administrativa och konsultativa tjänster inom den frivilliga idrottsrörelsen, industrin och den kommunala och statliga idrotts-, friluftss- och fritidssektorn.

1.4.2 Påbyggnadskurs D 1 i idrott med inriktning på idrottsledarutbildning 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge fördjupade kunskaper och färdigheter inom ett idrottsligt område
- att ge utbildning för organisatoriska och arbetsledande uppgifter inom allmän och kommunal administration med speciell inriktning mot fritidssektorn
- att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
- att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Specialgrenens teori och praktik 4 poäng
Inriktning: Rörelse- och träningslära. Teknik och metod. Funktionärsutbildning.

2 Planering och administration 5 poäng
Inriktning: Samhällsplanering. Sociologi. Administration och organisation.

3 Praktik 5 poäng

Inriktning: Praktik inom fritids- och idrottssektorn.

4 Specialkurs 6 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs AC 1 i idrott.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Specialgrenens teori och praktik (4 poäng)

Rörelse och träningslära: Rörelse- och träningslärans tillämpning på specialgrenen. Teknik och metod: Praktisk tillämpning av specialgrenen. Olika träningsformer. Teknikanalys.

Funktionärsutbildning: Regler. Tävlingsorganisation. Funktionärskap med praktisk tillämpning.

2.1.2 Kurs 2 Planering och administration (5 poäng)

Samhällsplanering: Samhällsplanering med särskild tonvikt på planering av idrotts-, fritids- och friluftsanläggningar.

Sociologi: Grundläggande sociologisk metodik omfattande bl. a. intervju- och enkätteknik. Tillämpad statistik.

Administration och organisation: Statliga och kommunala förvaltningsorgan. Administration och organisation av fritids- och idrottsverksamhet med tonvikt lagd på den kommunala förvaltningen. Samhällets stöd till fritids- och idrottsverksamheten. Budgetarbete. Föredragnings-, förvaltnings- och utredningsteknik. Sammanträdes- och protokollteknik.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen syftar till att ge fördjupade kunskaper inom ett idrottsligt område samt grundläggande kunskaper i kommunal administration med speciell inriktning mot fritidssektorn. Den är avsedd för personer som avser att ägna sig åt administrativt och konsultativt arbete inom idrotts- och fritidssektorn.

2.1.3 Kurs 3 Praktik (5 poäng)

Praktik inom fritids- och idrottssektorn: Pedagogiska och allmänmetodiska synpunkter på idrottsinstruktion. Handledd praktik och praktiktjänstgöring.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (6 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär med inriktning på specialgrenen eller fritidsadministration.

2.2 Undervisningen

I tillämpliga delar gäller anvisningarna för grundkurs AC 1 i idrott. I denna kurs tillkommer handledd praktik inom t. ex. den frivilliga idrottsrörelsen eller inom kommunal fritidsadministration.

2.3 Proven

Se grundkurs AC 1.

1.4.3 Påbyggnadskurs D 2 i idrott med inriktning på specialgymnastik 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge fördjupade kunskaper om fysisk träning och idrott för handikappade
- att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
- att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Specialundervisningens mål och organisation 1 poäng

Inriktning: Mål och organisation av specialundervisningen. Specialgymnastik.

2 Medicinsk orientering 3 poäng

Inriktning: Symtom, orsak och behandlingsprinciper.

3 Fysisk träning för olika handikapp 6 poäng

Inriktning: Principer för val av aktivitet. Specialmetodik.

4 Barn- och ungdomspsykiatri 1 poäng

Inriktning: Barn- och ungdomspsykiatri. Mentalhygieniska frågor.

5 Pedagogisk psykologi 4 poäng

Inriktning: Inlärnings- och utvecklingspsykologi. Socialpsykologi. Specialpedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete.

6 Specialkurs 5 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs genomgången grundkurs AC 1 i idrott.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Specialundervisningens mål och organisation (1 poäng)

Mål och organisation av specialundervisningen: Kortfattad översikt av specialunder-

visningens olika former. Genomgång av timtilldelning och kursplaner för ämnet gymnastik inom specialundervisningen. Samhällets insatser för handikappade.

Specialgymnastik: Organisation och riktlinjer för olika former av specialgymnastik, bl. a. den samordnade specialundervisningen i gymnastik.

2.1.2 Medicinsk orientering (3 poäng)

Symtom, orsak och behandlingsprinciper: Medicinsk information rörande fysiska och mentalhygieniska handikapp som innebär svårigheter att delta i gymnastik och idrott eller innebär behov av specialgymnastik — symtom, orsak och behandlingsprinciper.

2.1.3 Kurs 3 Fysisk träning för olika handikapp (6 poäng)

Principer för val av aktivitet: Råd och riktlinjer för val av ämnesstoff och metodik för olika handikapp, t. ex. synskada, hörselskada, rörelsehinder, astma, diabetes, övervikt, psykisk utvecklingsstörning m. m.

Specialmetodik: Information om och demonstration av specialmetodik och speciella hjälpmedel för vissa handikappgrupper, t. ex. synskadade och rörelsehindrade.

2.1.4 Kurs 4 Barn- och ungdomspsykiatri (1 poäng)

Barn- och ungdomspsykiatri: Orientering om beteendevikelser och psykiska störningstillstånd — deras orsak, symtom och behandling. Mentalhygieniska frågor.

2.1.5 Kurs 5 Pedagogisk psykologi (4 poäng)

Inlärnings- och utvecklingspsykologi: Motorisk utveckling, inlärningsfrågor och perceptionsförmåga behandlas grundligt.

Socialpsykologi: Gruppsykologi med särskild tonvikt på de avvikande individernas problem.

Specialpedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete: Orientering om pedagogiska forskningsprojekt rörande speciellt den motoriska inläringen. Aktuellt utvecklingsarbete inom området. Introduktion i lämplig test- och evalueringsmetodik för att bl. a. underlätta en individualiserad fysisk träning.

2.1.6 Kurs 6 Specialkurs (5 poäng)

Den studerande väljer specialkurs inom ett område inom specialundervisningen eller handikappidrotten.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning samt genomförs med studiebesök och tillämpningsövningar inom specialundervisningsområdet.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom skriftliga eller muntliga redovisningar. Specialkursen redovisas skriftligt.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge en fördjupad ämnesutbildning i fysisk träning och idrott för olika handikappgrupper med möjlighet till valfri specialisering inom ett handikappområde.

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att ge kunskaper för undervisning inom skolans specialundervisning. Den kan också vara en lämplig utbildning för personer som är verksamma inom den frivilliga handikappidrotten med administrativt eller konsultativt arbete.

1.4.4 Påbyggnadskurs D 3 i idrott med inriktning på ergonomi 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade arbetsfysiologiska och arbetshygieniska kunskaper

att ge arbetspsykologiska och tekniska kunskaper inom ergonomins område

att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området

att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Arbetsfysiologi och ergonomi 4 poäng

Inriktning: Arbetsfysiologi. Arbetshygien. Ergonomi i arbetslivet och skolan.

2 Psykologi 2 poäng

Inriktning: Psykologiska faktorer inom ergonomi. Personaladministration.

3 Arbetsplatsens tekniska miljö 6 poäng
Inriktning: Ergonomi och teknisk planering.

4 Specialkurs 8 poäng
Självständigt arbete, individuellt eller i grupp, omfattande studier av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs genomgången grundkurs AC 1 i idrott eller grundkurs AB 1 i biologi samt påbyggnadskurs C 1 i biologi vari ingår medicinsk orientering.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Arbetsfysiologi och ergonomi (4 poäng)

Arbetsfysiologi: Humanbiologiska data av betydelse för ergonomistudierna (kort översikt). Arbetsanpassning med hänsyn till bl. a. ålder, kön, träningsstillstånd m. m. Fysiska och kemiska miljöfaktorer.

Arbetshygien: Arbetarskydd och hälsovård. Medicinska synpunkter på arbetsplacering och rekrytering.

Ergonomi: Principerna för ergonomi i arbetslivet. Mål och omfattning av ämnet ergonomi i gymnasieskolan. Arbetshygieniska och arbetsfysiologiska mätmetoder.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att ge kunskaper för undervisning i ämnet ergonomi i gymnasieskolan men kan även utgöra underlag för verksamhet inom industrin och andra delar av arbetslivet.

2.1.2 Kurs 2 Psykologi (2 poäng)

Psykologiska faktorer inom ergonomin: Perceptionspsykologins, socialpsykologins samt den experimentella och differentiella psykologins tillämpning i arbetslivet. Arbetspsykologi.

Personaladministration: Arbetsledning. Psykologiska synpunkter på arbetsplacering och rekrytering.

2.1.3 Kurs 3 Arbetsplatsens tekniska miljö (6 poäng)

Ergonomi och teknisk planering: Utformning av arbetsprocess och arbetsplats. Arbetsanpassning och teknisk miljö. Miljövårdsfrågor.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (8 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studier av undersökande eller utredande karaktär inom ergonomins område.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom skriftliga eller muntliga redovisningar. Specialkursen redovisas skriftligt.

1.4.5 Påbyggnadskurs D 4 i idrott med inriktning på rytmik 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper om barns psykiska och fysiska utveckling
att ge fördjupade kunskaper inom rytmik och skapande verksamhet
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Psykologi 3 poäng

Inriktning: Utvecklings- och inlärningspsykologi. Perceptionspsykologi. Differentiell psykologi. Orientering om forskning och utvecklingsarbete på förskoleområdet.

2 Rytmik 10 poäng

Inriktning: Musiklära. Rytmik. Sambandet musik och rörelse.

3 Skapande verksamhet 2 poäng

Inriktning: Kreativitetsbegreppet. Integration av olika uttrycksmedel.

4 Specialkurs 5 poäng

Självständigt arbete, individuellt eller i grupp, omfattande studier av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs genomgången grundkurs AC 1 i idrott.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Psykologi (3 poäng)

Utvecklings- och inlärningspsykologi: Barnets psykiska och fysiska utveckling. Rörelsebehovet. Sensomotorisk inläring. Attitydinläring. Förvärvat ängslan, fruktan, rädsla m. m.

Perceptionspsykologi: Perceptionsförmågan m. m.

Differentiell psykologi: Avvikande betenden m. m.

Forskning: Information om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete rörande i första hand förskolebarnens fysiska och psykiska utveckling.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom skriftliga eller muntliga redovisningar samt genom demonstration av praktiska tillämpningsövningar.

2.1.2 Kurs 2 Rytmik (10 poäng)

Musiklära: Musiklära med inriktning mot att kunna leda barnrytmik.

Rytmik: Överföring av musik till rörelse. Rörelser i tid och rum i förening med tempo, rytm och dynamik. Koncentrationsövningar. Improvisation, Övningar med rytm-instrument. Övningar att från rytm-instrument och/eller piano kunna leda rytm- och dansövningar samt improvisationsuppgifter. Sambandet musik och rörelse: Integration rytm och rörelse. Analys av musik och rörelsekompositioner. Rytm- och rörelselaborationer.

2.1.3 Kurs 3 Skapande verksamhet (2 poäng)

Kreativitetsbegreppet: Komparativa studier av metoder för utveckling av kreativitetsförmågan m. m.

Integration av olika uttrycksmedel: Improvisation — dramatisering. Skapande rörelse i integration med ljud — ord — bild — form m. m.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (5 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär inom exempelvis småbarnsrytmiken.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, laborationer, seminarier, gruppundervisning och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge fördjupade kunskaper inom rytmikens område framför allt för tillämpning bland förskolebarn.

Studiekursen är i huvudsak avsedd för personer som vill fördjupa sina kunskaper inom rytmiken, t. ex. lärare i gymnastik vid lärarhögskolornas förskol- och klasslärarlinjer.

1.4.6 Påbyggnadskurs D 5 i idrott med inriktning på rytmik och dans 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna upplägging m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper i rytmik och dans

att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området

att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Rytmik 3—7 poäng¹

Inriktning: Musiklära. Rytmik. Sambandet musik och rörelse.

2 Dans 7—3 poäng¹

Inriktning: Danshistoria. Olika danstekniker. Dansimprovisation och dansanalys.

3 Integration av konstnärliga uttrycksmedel 2 poäng

Inriktning: Kreativitetsbegreppet. Improvisation. Dramatisering. Mim.

4 Specialkurs 8 poäng

Intressevalt arbete, individuellt eller i grupp.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras genomgången grundkurs AC 1 i idrott eller grundkurs AC 1 i musik.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare upplägging*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Rytmik (3—7 poäng¹)

Musiklära: Strukturlyssnande med inriktning mot olika dansformer. Musiklära med inriktning mot de taktarter som används inom såväl elementära som avancerade dansformer.

Rytmik: Koncentrationsövningar. Övningar med rytminstrument (bl. a. bongo). Överföring av musik till rörelse. Rörelser i tid och rum i förening med tempo, rytm och dynamik. Improvisation. Övningar att från rytm-instrument och/eller piano kunna leda

¹ Avser alternativkurser

rytm- och dansövningar samt improvisationsuppgifter.

Sambandet musik och rörelse: Integration ljud och rörelse. Analys av musikkompositioner för dans och danskompositioner till musik. Rytm- och rörelselaborationer.

2.1.2 Kurs 2 Dans (7—3 poäng¹)

Danshistoria: Dansens utveckling i historisk och social belysning.

Olika danstekniker: Svensk folkdans. Historiska danser. Karaktärsdans. Spansk dans. Information om övriga danstekniker bl. a. jazzdans. Improvisation och rörelsedramatisering.

2.1.3 Kurs 3 Integration av konstnärliga uttrycksmedel (2 poäng)

Kreativetsbegreppet: Personlighetsmässiga aspekter på kreativitetsförmåga. Något om komparativa studier av skapande verksamhet inom skola och folkbildning i några länder.

Improvisation — dramatisering — mim.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (8 poäng)

Den studerande väljer specialkurs inom rytmikens eller dansens område.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom skriftliga eller muntliga prov eller som demonstration av praktiska tillämpningsövningar. Specialkursen redovisas skriftligt och om så behövs med demonstration.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge fördjupade kunskaper inom rytmikens och dansens områden med möjlighet till specialisering inom ett av dessa områden genom alternativkurser.

Studiekursen är i huvudsak avsedd för personer som vill fördjupa sina kunskaper inom musik — rytmik — dans-området. Den är också avsedd för lärare i gymnastik och musik som efter en tids tjänstgöring önskar kompletterande utbildning. Studiekursen kan utgöra en lämplig fördjupad utbildning för verksamhet som lärare i konst och estetisk specialisering.

¹ Avser alternativkurser

1.4.7 Påbyggnadskurs D 6 i idrott med inriktning på fysiologi 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggnings m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupad insikt i humanbiologi främst omfattande idrotts- och arbetsfysiologi

att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området

att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Litteraturkurs 10 poäng

2 Specialkurs 10 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras genomgången grundkurs AC 1 i idrott eller påbyggnadskurs C 1 i biologi eller motsvarande kunskaper.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggnings*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Litteraturkurs (10 poäng)

Litteraturstudier inom områden som t.ex. muskelarbetets biokemi, neuromuskulär funktion, cirkulation eller andning, förebyggande hälsovård, näringslära, träningslära, idrottsfysiologi, ergonomi.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis inom idrotts- eller arbetsfysiologin.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av kurs 1. Specialkursen redovisas genom skriftligt specialarbete.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge fördjupade kunskaper i fysiologi. Den är i huvudsak avsedd för lärare som efter en tids tjänstgöring önskar kompletterande utbildning. Studiekursen kan även utgöra en lämplig grund för personer som önskar genomgå forskarutbildning eller för personer som är verksamma inom den frivilliga idrottsrörelsen. Med hänsyn till ämnesinnehållet bör kursen planeras och genomföras i samverkan med medicinsk fakultet.

1.4.8 Påbyggnadskurs D 7 i idrott med inriktning på kinesiologi 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper främst om rörelsesystemets uppbyggnad och funktion
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området

att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Litteraturkurs 10 poäng

2 Specialkurs 10 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras grundkurs AC 1 i idrott eller påbyggnadskurs

C 1 i biologi med tillvalskurs medicinsk orientering eller motsvarande kunskaper.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Litteraturkurs (10 poäng)

Litteraturstudier inom områden som t. ex. biomekanik, kinesiologi med tillämpning på idrottsliga aktiviteter, funktionell anatomi med inriktning på rörelseapparaten.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär inom kinesiológins område.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av kurs 1. Specialkursen redovisas genom skriftligt specialarbete.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge fördjupade kunskaper i kinesologi. Den är i huvudsak avsedd för lärare i gymnastik som efter en tids tjänstgöring önskar kompletterande utbildning. Studiekursen kan även utgöra en lämplig grund för personer som önskar genomgå forskarutbildning. Den kan också vara lämplig för personer som är verksamma inom den frivilliga idrottsrörelsen. Med hänsyn till ämnesinnehållet bör kursen planeras och genomföras i samverkan med medicinsk fakultet.

1.4.9 Påbyggnadskurs D 8 i idrott med inriktning på idrottspsykologi 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggnings m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i idrott. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper om idrottspsykologi och dess fysiologiska anknytning
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Psykofysiologi 2 poäng

Inriktning: Det psykofysiologiska sambandet inom idrotten.

2 Motivationspsykologi 3 poäng

Inriktning: Motivationsteorier. Tillämpningsformer.

3 Inlärnings- och utvecklingspsykologi

3 poäng

Inriktning: Motor-learningområdet. Utvecklingspsykologiska aspekter.

4 Perceptions- och personlighetspsykologi
2 poäng

Inriktning: Perceptionsbegreppet inom idrotten. Personlighetsmässiga aspekter på idrotten

5 Specialkurs 10 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs genomgången grundkurs AC 1 i idrott.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggnings*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Psykofysiologi (2 poäng)

Det psykofysiologiska sambandet inom idrotten: Rörelsebehovet. Spänning — avspänning. Stress — avstressning. Trötthet — fysisk och psykisk. Autogen träning. Emotioner och idrott (bl. a. aggressivitet).

2.1.2 Kurs 2 Motivationspsykologi (3 poäng)

Motivationsteorier: Inre och yttre motivation. Motivation för prestation och tävling. Motivation för rekreativ idrott (motion). Sociala motiv för idrottsutövning. Tillämpningsformer: Tävling — motion. Frivillighet. Ledarbeteende.

2.1.3 Kurs 3 Inlärnings- och utvecklingspsykologi (3 poäng)

Motor-learningområdet: Sensomotorisk inläring. Transfer vid inläring av idrottsfärdigheter. Attitydinläring. Förvärvad ängslan, fruktan, rädsla m. m.

Utvecklingspsykologiska aspekter: Inlärningsåldrar för fysiska aktiviteter. Behov av fysisk aktivitet under olika åldrar. Utvecklingsanpassad idrottsutövning.

2.1.4 Kurs 4 Perceptions- och personlighetspsykologi (2 poäng)

Perceptionsbegreppet inom idrotten: Bedömning och domarskap vid idrottsutövande. Ledarbeteende, bl. a. felbedömningar. Utvärderingsproblemet. Omväxling kontra ensidighet vid fysisk träning.

Personlighetsmässiga aspekter på idrotten: Begåvning — anlag. Personlighetsutrustning för tävlingsidrott.

2.1.5 Kurs 5 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis inom det idrottspsykologiska eller psykofysiologiska området.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, laborationer, seminarier, gruppundervisning och handledning.

2.3 Proven

Prov anordnas skriftligt eller muntligt. Specialkursen redovisas skriftligt.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen avser att ge fördjupade kunskaper inom det idrottspsykologiska området. Det är angeläget att utbildningen ges en tvärvetenskaplig inriktning.

Studiekursen är i huvudsak avsedd för personer som vill fördjupa sina kunskaper inom idrottspsykologins område. Den är också avsedd för lärare i gymnastik som efter en tids tjänstgöring önskar kompletterande utbildning. Studiekursen kan utgöra en lämplig utbildning för verksamhet inom skolväsendet eller inom samhällets idrotts- och fritidssektor.

1.5 Kostkunskap

1.5.1 Grundkurs AB 1 i kostkunskap 40 poäng	74
1.5.2 Påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap 20 poäng	77
1.5.3 Påbyggnadskurs D 1 i kostkunskap 20 poäng	79

1.5.1 Grundkurs AB 1 i kostkunskap 40 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första och andra terminens studier i kostkunskap och förekommer som första ämne på utbildningslinje 23. Den ingår också i andra avdelningen på utbildningslinjerna 1, 3 och 9 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge kunskaper och färdigheter i kostfrågor i fysiologiskt och sociologiskt avseende samt i konsumentfrågor
- att utgöra en förberedelse för fortsatta studier i kostkunskap för olika verksamheter inom kostsektorn
- att tillsammans med grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i hemkunskap och ekonomi i grundskola.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Kemi 9 poäng

Inriktning: Allmän kemi. Oorganisk kemi. Organisk kemi. Biokemi.

2 Livsmedelskunskap 16 poäng

Inriktning: Varukunskap. Kostekonomi. Matlagningskunskap.

3 Arbetsteknik 3 poäng

Inriktning: Arbetsfysiologi. Arbetsorganisation. Redskap.

4 Näringskunskap 10 poäng

Inriktning: Anatomi och fysiologi. Näringsfysiologi. Mikrobiologi. Sociologisk näringslära.

5 Specialkurs 2 poäng

Den studerande väljer en av följande fem specialkurser om 2 poäng.

Inriktning:

1. Kemi
2. Livsmedelskunskap
3. Näringskunskap
4. Arbetsteknik
5. Konsumentkunskap

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena

matematik, obligatoriskt tillval eller motsvarande

naturkunskap, fritt tillval, 2-årig social linje eller motsvarande
konsumentkunskap, 2-årig konsumtionslinje eller motsvarande
kostkunskap, 2-årig konsumtionslinje gren K åk 1 och 2 alt. i åk 2 gren S produktions- teknik eller motsvarande.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kemi (9 poäng)

Grundläggande allmän kemi

Oorganisk kemi: Oorganiska ämnen av betydelse för kostkunskapens biokemi, livsmedelskunskap, näringskunskap och mikrobiologi.

Organisk kemi: Organiska ämnesklasser med vikt lagd vid nomenklatur, molekylstruktur, funktionella grupper och reaktionsmekanismer. Organiska ämnen av betydelse för kostkunskapens biokemi, näringskunskap, mikrobiologi och livsmedelskunskap.

Biokemi: Kunskaper om biokemiska förlopp i celler hos växter, djur och mikroorganismer som erfordras för kostkunskapens mikrobiologi, näringskunskap och livsmedelskunskap.

2.1.2 Kurs 2 Livsmedelskunskap (16 poäng)

Varukunskap: Livsmedlens ursprung, sammansättning och framställning. Livsmedels- hantering och konserveringstekniker. Kvalitetsbedömning (i vidsträckt bemärkelse) och användningsområde. Sortimentstudier med sensorisk bedömning. Livsmedelslag- stiftning.

Kostekonomi: Kostplanering, inköpsteknik, konsumentupplysning, konsumentskydd och kalkyler.

Matlagningskunskap: Metodmatlagning. Måltidsmiljö och matvanor. Näringsstyrd måltidsberedning. Konserveringstekniker.

2.1.3 Kurs 3 Arbetsteknik (3 poäng)

Arbetsfysiologi: Ergonomi. Ekonomiska aspekter på arbetsinsats och hälsa.

Arbetsorganisation: Arbetsinsats, arbetsme- toder, arbetsförenkling och arbetsmiljö. Kal- kyler.

Redskap: Maskinell utrustning, arbetsred- skap och handikapputrustning.

2.1.4 Kurs 4 Näringskunskap (10 poäng)

Anatomi och fysiologi: Människans anatomi med tyngdpunkt på organ av betydelse för resorption, cirkulation, sekretion och ekskretion.

Näringsfysiologi: Näringsämnen. Omsättning av biokemi till näringsfysiologi främst be- träffande digestion, ämnes- och energiom- sättning. Normer för näringstillförsel.

Mikrobiologi: Mikroorganismernas taxono- mi, anatomi och fysiologi. Livsmedelsburna infektioner och matförgiftningar. Livsme- delshygien.

Sociologisk näringslära: Kostvaneundersök- ningar. Normalkoster för olika kategorier. Näringsberäkningar. Nationella och inter- nationella nutritionsfrågor. Kost vid kata- stroftillstånd.

2.1.5 Kurs 5 Specialkurs (2 poäng)

Den studerande väljer en av följande fem specialkurser om 2 poäng.

Inriktning:

- 1 Kemi
- 2 Livsmedelskunskap
- 3 Näringskunskap
- 4 Arbetsteknik
- 5 Konsumentkunskap.

Specialkursen avser i första hand att ge ämnesfördjupning inom ett valt område.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lek- tioner, seminarier, gruppundervisning, labo-

rationer och handledning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Kurserna parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kurstidens ram.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger grundläggande kunskaper och färdigheter i fysiologiskt och sociologiskt avseende. Kostupplysning förekommer inom områden som t. ex. hälso- och sjukvårdssektorn, storhushållssektorn, industrisektorn och undervisningsområdet. Stor tyngd ges därför åt planering, hantering och beredning av livsmedel i kemiskt, tekniskt och näringsmässigt avseende från såväl konsument- som producentsynpunkt. Kursen bör kunna utgöra en lämplig bas för yrken som kräver kunskaper inom ovannämnda områden. Här anges några yrkesgrupper endast som exempel: lärare i hemkunskap, kostkunskap och produktionsteknik, administrativa dietister (ekonomiföreståndare) och terapeutiska dietister, innehavare av tjänster inom industri och handel med inriktning på produktion, produktutveckling eller konsumentupplysning inom kostens område. Kursen utgör bas för fortsatta studier framför allt i kostkunskap men också i näringslära och kemi.

1.5.2 Påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i kostkunskap. På utbildningslinje 23 där kostkunskap är första ämne läses grundkurs C 1 i kostkunskap antingen i direkt anslutning till grundkurs AB 1 i kostkunskap eller efter grundkurs AB 1 i kostkunskap samt A 1 i miljö- och konsumentkunskap. På övriga utbildningslinjer ingår studiekursen i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper och färdigheter i kostfrågor i fysiologiskt och sociologiskt avseende samt i konsumentfrågor

att ge viss inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom kostområdet

att tillsammans med studiekurserna AB 1 i kostkunskap och studiekursen A 1 i miljö- och konsumentkunskap ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i kostkunskap i gymnasieskola.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Näringskunskap 6 poäng

Inriktning: Dietetik. Mikrobiologi. Sociologisk näringslära. Näringsforskning.

2 Livsmedelskunskap 7 poäng

Inriktning: Livsmedelslagstiftning. Livsmedelsforskning. Varukunskap. Matlagningskunskap. Produktionsteknik.

3 Arbetsteknik 3 poäng

Inriktning: Arbetsorganisation. Redskap.

4 Specialkurser 2×2 poäng

Den studerande väljer två av följande tre alternativa specialkurser om 2 poäng.

Inriktning:

1. Arbetsteknik
2. Sociologisk näringslära
3. Näringskunskap.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs normalt godkänt resultat på grundkurs AB 1 i kostkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Näringskunskap (6 poäng)

Dietetik: Normal- och specialkost samt näringsberäkningar.

Mikrobiologi: Mikroorganismernas taxonomi, anatomi och fysiologi. Livsmedelsmikrobiologi. Livsmedelshygien och industriellt utnyttjande av mikroorganismer.

Sociologisk näringslära: Kostvaneundersökningar. Nationella och internationella nutritionsfrågor.

Näringsforskning: Näringsforskning, mål, medel och metoder, utvecklingstendenser.

2.1.2 Kurs 2 Livsmedelskunskap (7 poäng)

Livsmedelslagstiftning: Livsmedelslagar. Lokala, regionala och centrala myndigheter för livsmedelskontroll.

Livsmedelsforskning: Livsmedelsforskning inom statligt och privat näringsliv.

Varukunskap: Sortimentstudier med sensorisk bedömning. Storhushållsprodukter.

Matlagningskunskap: Specialkost. Experimentell matlagning. Konserveringstekniker. Produktionsteknik: Typrätter och metodik för kostproduktion. Utvägning av råvaror. Tillämpning av recept med arbetsbeskrivningar. Kall- och varmhållning, nedkylning och upptining. Distributions- och serverings-system. Kemiska och näringsfysiologiska förändringar vid tillagning av kost i större skala.

2.1.3. Kurs 3 Arbetsteknik (3 poäng)

Arbetsorganisation: Arbetsinsats. Arbetsmetoder. Arbetsförenkling. Kalkyler.

Redskap: Maskinell utrustning, arbetsredskap för privathushåll och storhushåll. Handikapputrustning.

2.1.4 Specialkurser (2×2 poäng)

Den studerande väljer två av följande tre kurser om vardera 2 poäng.

1. Arbetsteknik

2. Sociologisk näringslära

3. Näringskunskap.

Specialkurserna avser att ge ämnesfördjupning med inriktning på utvecklingsarbete inom respektive ämnesområden.

2.2. Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Kurserna parallellläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kursidens ram.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger fördjupade kunskaper och färdigheter i kostfrågor som påbyggnad till grundkurs AB 1 i kostkunskap. Ämnesfördjupningen inriktar sig främst på dietetik, mikrobiologi och arbetsteknik. Kursen har också en sociologisk anknytning. Det gäller framför allt kurserna i sociologisk näringslära, närings- och livsmedelsforskning och livsmedelslagstiftning. Studiekursen är i huvudsak avsedd för lärare i ämnet kostkunskap i gymnasieskolan men bör också kunna läsas av personer som verkar eller planerar att verka inom hälso-, sjukvårds- och industrisektorn.

1.5.3 Påbyggnadskurs D 1 i kostkunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i kostkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge fördjupad insikt i kost- och näringsfrågor
- att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
- att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna;

1 Tillämpad livsmedelskemi 6 poäng

Inriktning: Biokemi, Mikrobiologi. Livsmedelskemiska analyser. Livsmedelsteknologi. Livsmedelslagstiftning.

2 Specialkurs 14 poäng

Den studerande väljer en av följande alternativa specialkurser om 14 poäng

Inriktning:

1. Livsmedelsteknologi
2. Produktionsteknik
3. Sociologisk näringslära
4. Näringskunskap
5. Arbetsteknik.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras genomgången påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap. Studierna i specialkurs 3, sociologisk näringslära, underlättas av goda förkunskaper i statistik.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Tillämpad livsmedelskemi (6 poäng)

Biokemi: Biokemiska analysmetoder
Mikrobiologi: Toxikologi. Tillsatsämnen och biocider. Biologisk livsmedelshygien och kontroll.

Livsmedelskemiska analyser: Livsmedelsanalyser av såväl organiska som oorganiska näringsämnen samt av bekämpningsrester och tillsatser.

Livsmedelsteknologi: Biokemiska förändringar hos grönsaker och rotfrukter, frukt, mjölk och mjölkprodukter, kött, fisk och ägg, mjöl och bröd samt fetter. Livsmedelslagstiftning.

2.1.2 Specialkurs (14 poäng)

Den studerande väljer en av följande fem alternativa specialkurser om 14 poäng.

1. Livsmedelsteknologi
2. Produktionsteknik
3. Sociologisk näringslära
4. Näringskunskap
5. Arbetsteknik.

1. Livsmedelsteknologi

Inriktning: Livsmedelsanalyser. Produktionsmetoder. Teknisk utrustning. Grafisk framställning, statistiska beräkningar.

2. Produktionsteknik

Inriktning: Produktionsteknik. Arbetsledning och arbetsorganisation. Matsedels- och receptteknik. Ekonomi. Material- och redskapslära. Arbetsstudier.

3. Sociologisk näringslära

Inriktning: Sociologiska undersökningar, mål, medel och metoder. Kostvaneundersökningar. Nationella och internationella nutritionsproblem.

4. Näringskunskap

Inriktning: Näringspatologi. Digestion. Metabolism. Dietetik. Sjukdomslära.

5. Arbetsteknik

Inriktning: Arbetssätt. Arbetsmiljö. Arbetsfördelning. Arbetskapacitet. Rationalisering. Individ i arbete och miljö.

Specialkurserna utförs som specialarbete och består till 2—4 poäng av handledt planeringsarbete vid kostinstitution samt till 12—10 poäng av självständigt arbete, som kan vara förlagt till institution eller näringsliv.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, gruppundervisning, laborationer, handledning samt självständigt arbete. Specialkurserna parallelläggs i slutet av terminen.

2.3 Proven

Prov anordnas vid slutet av kurs 1 och är normalt skriftliga. Specialkurserna redovisas genom skriftligt specialarbete. För övrigt se kostkunskap C 1.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen utgör forskningsförberedelse med syfte att bredda utvecklingsarbetet inom kostsektorns olika områden. Den bör utgöra en lämplig utbildning för arbete inom näringslivets olika specialområden, t. ex. livsmedelskontroll, produktutveckling eller produktionsutveckling. Specialkurserna 3 och 4 bör även kunna utgöra lämplig specialisering för arbete inom hälso- och sjukvårdsområdet eller inom internationellt forsknings- och utvecklingsarbete.

1.6 Miljö- och konsumentkunskap

1.6.1 Grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng .	82
1.6.2 Grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng .	85
1.6.3 Grundkurs B 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng .	87
1.6.4 Påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	89
1.6.5 Påbyggnadskurs D 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng	91
1.6.6 Påbyggnadskurs D 2 i miljö- och konsumentkunskap med inriktning på arbetsmiljö och arbetsteknik 20 poäng	93

1.6.1 Grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i miljö- och konsumentkunskap. På utbildningslinje 23, där kostkunskap är första ämne, kan grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap läsas i direkt anslutning till grundkurs AB 1 i kostkunskap. På utbildningslinje 9 förekommer studiekursen i andra avdelningen. Studiekursen ingår också i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge grundläggande kunskaper och färdigheter om närmiljöns utformning i fysiskt och sociologiskt avseende

att ge grundläggande kunskaper och färdigheter i konsumentfrågor

att utgöra en förberedelse för fortsatta studier i miljö- och konsumentkunskap för verksamheter inom olika konsumentutlysande områden

att tillsammans med studiekursen AB 1 i kostkunskap ge kunskaper och färdigheter för undervisning i hemkunskap och ekonomi i grundskola

att tillsammans med studiekurserna AB 1 och C 1 i kostkunskap ge kunskaper och färdigheter för undervisning i kostkunskap i gymnasieskola.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Sociologi I 2 poäng

Inriktning: Sociologiska grundbegrepp. Könroller.

2 Konsumentkunskap 6 poäng

Inriktning: Samhällsekonomi. Konsumentekonomi. Köpkunskap.

3 Miljökunskap 2 poäng

Inriktning: Samhällsplanering. Boendeservice.

4 Bostadskunskap med arbetsteknik 8 poäng

Inriktning: Bostadskunskap. Hygien. Arbetsorganisation. Arbetsplats och redskap.

5 Sociologi II 2 poäng

Inriktning: Socialpolitik.

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gym-

nasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena:
samhällskunskap, obligatoriskt tillval eller motsvarande
matematik, obligatoriskt tillval eller motsvarande
konsumentkunskap, 2-årig konsumtionslinje eller motsvarande
bostads/miljökunskap, 2-årig konsumtionslinje gren K eller motsvarande.

1.5 Begränsning i rätten att tillgodoräkna studiekursen i examen
Grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap får ej medtas i examen samtidigt med grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Sociologi I (2 poäng)

Sociologiska grundbegrepp: Sociala normer och roller. Individens relationer till primär- och sekundärgrupper. Attityder och attitydförändringar. Opinionsbildning.
Könsroller: Könsroller i familj, arbetsliv och samhälle.

2.1.2 Kurs 2 Konsumentkunskap (6 poäng)

Samhällsekonomi: Ekonomisk struktur och utveckling i Sverige och andra länder. Den offentliga sektorns ekonomi, uppgifter och omfattning. Ekonomisk tillväxt och fördelning.

Konsumentekonomi: Omfattning, fördelning och förändring av privat och offentlig konsumtion. Analys av konsumtion i olika grupper. Ekonomisk planering och redovisning.

Köpkunskap: Produktions-, distributions- och konsumtionsutveckling. Konsumentpå-

verkan. Marknadsföring. Behovsanalyser. Konsumentinformation. Betalningsformer, kalkyler. Konsumentjuridik.

2.1.3 Kurs 3 Miljökunskap (2 poäng)

Samhälls- och boendeplanering: Översikt av den fysiska miljön och dess resurser. Planering av inre och yttre miljö. Konsumentinflytande.

Boendeservice: Varor och tjänster för olika konsumentbehov. Aktivitet och samverkan i alla åldrar.

2.1.4 Kurs 4 Bostadskunskap med arbetsteknik (8 poäng)

Bostadskunskap: Bostadens planlösning och inredning. Bostadens utrustning. Underhåll av bostaden och dess utrustning. Tvättkunskap.

Hygien: Arbetsplatsens hygien. Arbetshygien. Personlig hygien.

Arbetsorganisation: Arbetsinsats. Arbetsmetoder. Arbetsförenkling. Kalkyler.

Arbetsplats och redskap: Arbetsmiljö. Redskap. Maskinteknik. Handikapputrustning.

2.1.5 Kurs 5 Sociologi II (2 poäng)

Socialpolitik: Socialpolitikens arbetsområden och verksamhetsformer. Samhällsstöd för individ och familj. Familjejuridik. Människor med fysiska och psykiska handikapp. Immigrationsfrågor.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar. Kurserna parallelllägs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kurs tidens ram.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger grundläggande kunskaper och färdigheter i närmiljöns utformning och i konsumentekonomi. Kurserna 1, 2 och 3 behandlar övergripande frågor inom miljö- och konsumentkunskapen och bör kunna samläsas med kurs miljö- och konsumentkunskap inom grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap. Genom arbete i lag och grupp bör de studerandes olika studiebakgrund och erfarenheter kunna tillvaratas.

Kursen utgör en lämplig bas för yrken som kräver kunskaper inom ovannämnda områden. Här anges några yrkesgrupper endast som exempel: lärare i hemkunskap, bostads/miljökunskap och konsumentkunskap, befattningshavare inom bostadsföretag, hemkonsulenter samt konsumentupplysare, t. ex. i kommuner och massmedia.

1.6.2 Grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap

20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i miljö- och konsumentkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge översiktliga kunskaper i miljö- och konsumentkunskap
- att ge fördjupade kunskaper inom ett specialområde
- att ge viss färdighet att självständigt lösa en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Miljö- och konsumentkunskap 10 poäng
Inriktning: Identisk med kurserna sociologi 2 poäng, konsumentkunskap 6 poäng och miljökunskap 2 poäng inom grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 Specialkurs 10 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen miljö- och konsumentkunskap 10 poäng fordras kunskaper motsvarande dem som uppställs för tillträde till studiekursen A 1 i miljö- och konsumentkunskap.

För tillträde till specialkursen inom denna studiekurs krävs genomgången grundkurs C 1 i bildkunskap eller C 1 alt. C 2 i slöjd.

1.5 Begränsning i rätten att tillgodoräkna studiekursen i examen

Grundkurs A 2 i miljö- och konsumentkunskap får ej medtas i examen samtidigt med grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Miljö- och konsumentkunskap (10 poäng)

Kursens inriktning är identisk med kurserna sociologi 2 poäng, konsumentkunskap 6

poäng och miljökunskap 2 poäng inom grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap. Viss del av litteraturkursen bör dock kunna anpassas till de behov som aktualiseras av tecknings- och slöjdundervisningens mål och innehåll.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

För lärare i teckning anges följande arbetsuppgifter endast som exempel

- a) Jämförande studium av olika bostadsmiljöer med avseende på bebyggelse, kommunikationer, service etc.
- b) Studium av offentlig miljö.
- c) Studium av varor med avseende på marknadsföring, formgivning, service, underhåll etc.

För lärare i slöjd anges följande arbetsuppgifter också endast som exempel

- a) Slöjdarten eller materialområdet som miljöskapande eller miljöpåverkande faktor. Jämförande studier av olika material inom enskild och offentlig miljö.
- b) Undersökning för kartläggning av det varusortiment som direkt kan kopplas till slöjddämnenas arbetsområden. Analys av likheter och olikheter i form-, färg- och materialbehandling.
- c) Sociologiska studier av behov och köp inom olika grupper, t. ex. »tonårskulturen» i kläder och tillbehör, hemslöjdens kontaktgrupper och varusortiment, fritidsutbudet, »hobbyslöjddandet».

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

I specialkursen bedrivs undervisning individuellt eller i grupp med självständiga uppgifter. Planering av innehåll, omfattning,

metod och arbetsformer sker i samråd med handledaren.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i slöjd och teckning. Den kan med fördel läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning. Kurs 1 miljö- och konsumentkunskap 10 poäng behandlar övergripande frågor inom miljö- och konsumentkunskapen och är gemensam för studerande som har olika studieinriktning och förkunskaper. Den är identisk med kurserna 1, 2 och 3 som ingår i grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap och bör kunna samläsas. Genom arbete i lag och grupp kan de studerandes studiebakgrund och erfarenheter tillvaratas.

1.6.3 Grundkurs B 1 i miljö- och konsumentkunskap

20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i miljö- och konsumentkunskap. Den ingår i andra avdelningen på utbildningslinje 9 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge utökade kunskaper och färdigheter i konsumentfrågor med speciell inriktning på konsumtionssociologi
- att ge fördjupade kunskaper och färdigheter i miljöfrågor i fysiologiskt och sociologiskt avseende
- att utgöra en förberedelse för fortsatta studier inom olika miljö- och konsumentområden
- att tillsammans med studiekursen A 1 i miljö- och konsumentkunskap ge kunskaper och färdigheter för undervisning i konsumentkunskap och bostads/miljökunskap i gymnasieskolan.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Konsumtionssociologi 10 poäng

Inriktning: Allmän konsumtionssociologi. Konsumentteknik. Bostadssociologi.

2 Bostadskunskap med arbetsteknik 10 poäng

Inriktning: Bostadskunskap. Tvättkunskap. Arbetsfysiologi. Arbetsorganisation. Redskap.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Konsumtionssociologi (10 poäng)

Allmän konsumtionssociologi: Svensk samhällsstruktur i ekonomisk-sociologisk belysning. Psykologiska och sociologiska aspekter på konsumtionen. Förändringar i konsumtionsmönstret och konsumentens möjligheter att påverka detta.

Konsumentteknik: Konsumentteknisk forskning. Konsumentarbetet i internationellt perspektiv. Civilrättsliga lagar vid köp och försäljning.

Bostadssociologi: Samhällsplaneringens målsättning. Befolkningsfördelning och utveckling. Arbetsmarknadens föränderlighet. Arbets-, boende- och fritidsmiljö. Konsumentinflytande.

2.1.2 Kurs 2 Bostadskunskap med arbetsteknik (10 poäng)

Bostadskunskap: Bostadens funktioner och planlösningar. Inredning och utrustning. Underhåll och vård. Boende- och bostadsekonomi.

Tvättkunskap: Lokaler och maskinell utrustning. Tvätt- och rengöringsmedel. Tvättmetoder. Tvättekonomi.

Arbetsfysiologi: Ergonomi. Ekonomiska aspekter på arbetsinsats och hälsa.

Arbetsorganisation: Arbetsinsats. Arbetsmetoder. Arbetsförenkling. Kalkyler.

Redskap: Maskinell utrustning, arbetsredskap. Handikapputrustning.

att teoretiska moment varvas med laborationer och tillämpningsövningar.

Studiekursen bör förutom för lärare i bostads/miljökunskap och konsumentkunskap kunna utgöra lämplig utbildning även för hemkonsulenter samt för yrkesgrupper som arbetar med t. ex. heminredning och konsumentupplysning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, studiebesök, seminarier, gruppundervisningar, laborationer och handledning och genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kurstidens ram.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak avsedd för lärare i ämnena bostads/miljökunskap och konsumentkunskap i gymnasieskolan. Studiekursen omfattar därför kurser i de två huvudområdena konsumentkunskap och miljökunskap. Båda dessa kurser har getts en sociologisk inriktning. Kursen i bostadskunskap med arbetsteknik organiseras så

1.6.4

Påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i miljö- och konsumentkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade och vidgade kunskaper i miljö- och konsumentkunskap
att ge grundläggande metodskolning
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom olika miljö- och konsumentområden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Socialpsykologi 3 poäng

Inriktning: Attityder och attitydpåverkan.

2 Undersökningsmetodik 4 poäng

Inriktning: En grundläggande orientering i undersökningsplanering, datainsamling och bearbetning.

3 Specialkurs 10 poäng

Den studerande väljer en av följande fyra alternativa specialkurser om 10 poäng.

Inriktning:

1. Samhällsplanering med boendeservice
2. Bostadskunskap
3. Arbetsteknik
4. Konsumtionssociologi.

4 Fältstudier 3 poäng

Inriktning: Genom praktiska övningar och studier på fältet belyses kunskaper inhämtade i kurs 1—3.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Socialpsykologi (3 poäng)

Attityder och attitydförändringar. Interaktionsprocessen. Grupper och gruppegenskaper. Konsumtionsbeteende i olika grupper.

2.1.2 Kurs 2 Undersökningsmetodik (4 poäng)

Intervju- och enkätmetoder. Utnyttjande av statistiska serier. Metodproblem vid studier av konsumtionsbeteende. Forskningspolitik ur allmänna och konsumentpolitiska aspekter.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (10 poäng)

Efter intressen och yrkesplaner väljer den studerande ett av nedanstående fyra alternativa specialområden. Kursen avser att ge fördjupade insikter på något av de områden som behandlas i grundkurserna A 1 och B 1 i miljö- och konsumentkunskap.

Kursen skall även ge en översikt av forskningsresultat samt metod- och utvecklingsarbete inom det valda specialområdet.

Inriktning:

1. Samhällsplanering med boendeservice
2. Bostadskunskap
3. Arbetsteknik
4. Konsumtionssociologi.

2.1.4 Kurs 4 Fältstudier (3 poäng)

Kursen avser att ge olika slag av fältkontakter i anslutning till kurserna 1—3. Kursens innehåll och utformning varierar efter de lokala förutsättningarna. Den bör ha formen av individuellt arbete eller grupparbete.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning. Studiebesök bör ingå i undervisningen.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kurstidens ram. Skriftligt prov kan helt eller delvis ut-

bytas mot skriftligt redovisad specialuppgift eller grupparbete i anslutning till kursen.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursens tyngdpunkt ligger i kurs 3 som utgör en ämnesfördjupning. På grund av ämnets omfattning ges de studerande möjlighet att välja specialkurser och därigenom fördjupa sig inom ett begränsat område. Kurserna kan därför genom sitt olikartade innehåll få en mycket varierande utformning. Studiekursen i sin helhet avser att belysa såväl miljö- och konsumenttekniska som konsumentpolitiska frågor.

Studiekursen bör kunna utnyttjas av personer som på olika sätt avser att engagera sig i konsumentpolitiskt arbete. Det kan gälla såväl informations- som rådgivnings- och expertverksamhet. Det kan också gälla arbete inom industrins olika verksamhetsområden m. m.

1.6.5

Påbyggnadskurs D 1 i miljö- och konsumentkunskap 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i miljö- och konsumentkunskap. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge fördjupade kunskaper i miljö- och konsumentkunskap
- att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
- att öva den studerande i självständigt arbete med en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Specialkurs 10 poäng

Den studerande väljer en av följande fyra alternativa specialkurser om 10 poäng.

Inriktning:

- 1. Samhällsplanering med boendeservice
- 2. Bostadskunskap
- 3. Arbetsteknik
- 4. Konsumtionssociologi.

2 Självständigt arbete 10 poäng

Självständigt arbete utfört individuellt eller i grupp av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Specialkurs (10 poäng)

Specialkursen är inriktad på samma fyra alternativa specialområden som påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap. Den studerande kan välja antingen att fortsätta ämnesfördjupning och specialisering inom samma specialområde som studerats i C 1 eller att specialisera och fördjupa sina kunskaper inom ett annat specialområde än det som studerats i C 1.

2.1.2 Kurs 2 Självständigt arbete (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studier av undersökande eller utredande karaktär inom det eller de områden som den studerande valt att specialisera sig i.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer, handledning samt självständigt arbete i form av litteraturstudier m. m.

2.3 Proven

Se härom under påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap

2.4 Övriga anvisningar

I tillämpliga delar gäller anvisningarna under påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap.

1.6.6 Påbyggnadskurs D 2 i miljö- och konsumentkunskap med inriktning på arbetsmiljö och arbetsteknik 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i arbetsmiljö och arbetsteknik. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge kunskaper i arbetsfysiologi
att ge kunskaper om arbetsmiljöns och arbetsteknikens betydelse för människan
att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
att ge viss färdighet att självständigt lösa en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Arbetsmiljö och arbetsteknik 10 poäng
Inriktning: Anatomi och rörelselära. Arbetsfysiologi. Arbetspsykologi. Arbetsteknik. Arbetshygien.

2 Specialkurs 10 poäng

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras genomgången grundkurs C 1 eller C 2 i slöjd eller grundkurs AB 1 i kostkunskap och A 1 i miljö- och konsumentkunskap samt påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap eller påbyggnadskurs C 1 i miljö- och konsumentkunskap.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Arbetsmiljö och arbetsteknik (10 poäng)

Anatomi och rörelselära: Allmän anatomi och rörelseapparatens anatomi. Analysmetoder av arbetsrörelser och arbetsställningar. Arbetsfysiologi: Arbetsfysiologiska synpunkter på människan i arbete. Ergonomi. Kostens och motionens betydelse för att uppnå en optimal arbetsförmåga. Arbetspsykologi: Utvecklingspsykologiska och utvecklingsfysiologiska synpunkter på motorisk inlärning, transfer m. m. Arbetsteknik: Rörelselärans tillämpning vid arbete. Arbetsteknikens problematik i olika miljöer.

Arbetshygien: Arbetsplatsens hälsorisker.
Arbetshygien. Arbetarskyddslagstiftning.
Handikapp och rehabilitering.

cialkursen kan omfatta metodutvecklingsfrågor som den studerande önskar undersöka utifrån sociala, tekniska, arbetsfysiologiska eller andra förutsättningar.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär, exempelvis:

- a) Arbets teknik vid vissa typer av arbeten
- b) Principer för arbetsmiljöns utformning (t. ex. ljud, ljus, maskiner, redskap, möbler) för anpassning till människan.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

I specialkursen bedrivs undervisningen individuellt eller i grupp med självständiga uppgifter av undersökande eller utredande karaktär. Planering av innehåll, omfattning, metod och arbetsformer sker i samråd med handledaren.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda projekt redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i slöjd, hemkunskap, bostads/miljökunskap och konsumentkunskap. Studiekursen kan också vara lämplig för dem som ägnar sig åt verksamhet inom arbetsvård m. m. Spe-

1.7 Slöjd

1.7.1 Grundkurs A 1 i slöjd 20 poäng	96
1.7.2 Grundkurs B 1 i slöjd med huvudvikt på trä 20 poäng . .	99
1.7.3 Grundkurs B 2 i slöjd med huvudvikt på sömnad 20 poäng	101
1.7.4 Grundkurs C 1 i slöjd med huvudvikt på metall och kom- pletterande material 20 poäng	103
1.7.5 Grundkurs C 2 i slöjd med huvudvikt på vävning och kom- pletterande tekniker 20 poäng	106
1.7.6 Påbyggnadskurs D 1 i slöjd med inriktning på trä och metall 20 poäng	108
1.7.7 Påbyggnadskurs D 2 i slöjd med textil inriktning 20 poäng	110
1.7.8 Påbyggnadskurs D 3 i slöjd med inriktning på textilkunskap 20 poäng	112
1.7.9 Påbyggnadskurs D 4 i slöjd med inriktning på teknik 20 poäng	114

1.7.1

Grundkurs A 1 i slöjd 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i slöjd och förekommer som första ämne på utbildningslinje 25. Den ingår också i andra avdelningen på utbildningslinjerna 1, 3 och 10 samt i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge grundläggande kunskaper och färdigheter att använda form och färg genom arbete i textila material, trä, metaller, plaster m. m.
- att ge översiktliga kunskaper om ting och miljö samt i konsumentfrågor
- att utgöra förberedelse för fortsatta studier med inriktning mot slöjd och konsthantverk på skolans, folkbildningens eller produktionens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Kommunikation 1 poäng

Inriktning: Avspännings- och kontaktövningar. Verbal framställning. Kommunikationsteori. Studieinformation.

2 Färg- och formstudier 7 poäng

Inriktning: Materialstudier. Färg och form. Kompositionsprinciper. Teckning. Skrift. Foto-film.

3 Formgivning 4 poäng

Inriktning: Formgivningsövningar. Färgsättningsövningar. Komposition. Funktionsanalys.

4 Ting och bild i miljö 3 poäng

Inriktning: Konsthantverk och industriprodukt. Konstbild och massmediabild. Enskild och offentlig miljö. Konsumentfrågor.

5 Specialkurs 5 poäng

Den studerande väljer ett av följande två alternativ om 5 poäng.

Inriktning:

1. Arbete i textila material
2. Arbete i trä och metall

1.4 Särskilda förkunskapskrav för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen krävs:

Slutbetyg från minst tvåårig avslutad gymnasieskolutbildning eller motsvarande med betyg i ämnena

naturkunskap 2-årig social linje eller motsvarande
matematik 2-årig social linje eller motsvarande
teckning 2-årig social linje tillval eller motsvarande
slöjd 2-årig social linje tillval eller motsvarande.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Kommunikation (1 poäng)

Avspännings- och kontaktövningar: Övningar med inriktning på att skapa ett gynnsamt gruppklimat som grund för den kommande verksamheten.

Verbal framställning: Övningar med inriktning på att stimulera verbalt flöde och idéflöde. Intervjuövningar. Gruppsamtal med inriktning på att observera några enkla gruppdynamiska mekanismer.

Kommunikationsteori: Kommunikationsmodeller. Kommunikation i mikrogrupper. Masskommunikation.

Studieinformation: Information om studiernas inriktning och uppläggning m. m.

2.1.2 Kurs 2 Färg- och formstudier (7 poäng)

Materialstudier: Materiallaborationer och materialbegrepp.

Färg: Färgexperiment, färgteori och färgsystematik.

Form: Formbegrepp, två- och tredimensionell form, mobil form, form och funktion.

Kompositionsprinciper: Linjer, ytor, volymer m. m.

Teckning: Regler för perspektiv, skissritning i vyer, figurteckning och proportionsstudier.

Skrift: Bokstäver och siffror.

Foto-film: Apparatkännedom, fotografering, diabildframställning.

2.1.3 Kurs 3 Formgivning (4 poäng)

Formgivningsövningar i olika material.

Färgsättningsövningar med olika material tillämpade på olika föremål.

Komposition: Tillämpning av formgivning och färgsättning på olika produkter.

Funktionsanalys av skilda produkter.

2.1.4 Kurs 4 Ting och bild i miljö (3 poäng)

Konsthandverk och industriprodukt: Bruksföremål, möbler, textilier, kläder.

Konstbild och massmediabild: Måleri, skulptur, grafik, reklambild, nyhetsbild m. m.

Enskild och offentlig miljö: Stadsplanering. Inredning av enskilda och offentliga lokaler.

Konsumentfrågor: Konsument och producent, behov och utbud, köpprocessen.

2.1.5 Specialkurs (5 poäng)

Den studerande väljer ett av följande två alternativ om 5 poäng.

Inriktning:

1. Arbete i textila material

2. Arbete i trä och metall.

Båda alternativen inriktas mot grundläggande teknikstudier och färdighetsträning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av laborativt arbete i verkstadsmiljö, föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Bedömning av förslag, skisser, arbete och produkt. Redovisningar individuellt och i grupp.

2.4 Övriga anvisningar

Utbildningen inom kursen utgår från praktiskt arbete med material och verktyg. De studerande får genom laborativt arbete erfarenheter inom formgivning och färgsättning. Stort utrymme ges planering och uppföljning för att bland annat möjliggöra meningsfullt samband mellan kursens praktiska och teoretiska delmoment. Konsumentaspekten beaktas i varje kursmoment. Undervisningen bör ha en sådan uppläggning att ett mer bestämt yrkes- och studieval inte behöver göras förrän efter genomgången grundkurs A 1.

Kursen kan utgöra basstudier för ett flertal utbildningar inom form- och färgsektorn. Här anges vissa yrkesgrupper endast som exempel: lärare i slöjd, hemslöjdskonsulenter, arbetsterapeuter, inredningsarkitekter, fritidspedagoger och studieledare.

1.7.2

Grundkurs B 1 i slöjd med huvudvikt på trä 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildnings- linjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i slöjd. På utbildningslinje 25 där slöjd är första ämne läses grundkurs B 1 i direkt anslutning till grundkurs A 1 i slöjd. Studiekursen förekommer i andra avdelningen tillsammans med grundkurs A 1 i slöjd på utbildningslinjerna 1, 3 och 10 och tillsammans med grundkurserna A 1 och C 1 i slöjd på utbildningslinje 2. Den ingår även i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge grundläggande kunskaper och färdigheter i träslöjd samt planering, formgivning och färgsättning inom materialområdet

att ge kunskaper i slöjdartens kulturhistoria samt kunskaper i slöjdområdets konsumtionsfrågor

att ge kunskaper om material, verktyg och maskiner

att utgöra en förberedelse för fortsatta studier med inriktning mot slöjd inom skolans och folkbildningens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Träslöjd 14 poäng

Inriktning: Arbetsplanering. Material. Verktyg, maskiner och säkerhetsföreskrifter. Fysiologi. Teknik och metod. Idéplanering. Färg och form. Form och funktion. Slöjdarbete.

2 Slöjdekunskap 3 poäng

Inriktning: Slöjdhistoria. Slöjdföremål och miljö. Miljöskapande.

3 Specialkurs 3 poäng

Den studerande väljer ett av följande två alternativ om 3 poäng.

Inriktning:

1. Formning i trä.

2. Konstruktion och funktion.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i slöjd.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Träslöjd (14 poäng)

Arbetsplanering: Materialplanering, lokaler och utrustning, hjälpmedel, tidsplanering

och ekonomisk kalkyl. Bestämmelser och föreskrifter.

Material: Olika träslag och deras ursprung, egenskaper, behandling, förvaring. Plattor och annat material. Kemikalier, färger, lacker och lim.

Verktyg, maskiner och säkerhetsföreskrifter: Handverktyg och maskiner. Slipning och vård av verktyg och maskiner. Säkerhetsföreskrifter. Fysiologi med ergonomi och hygien.

Teknik och metod: Påritning och mätning. Bearbetning. Sammanfogning och sammansättning. Formarbete. Montering. Ytbehandling och olika metoder för dekorering. Principer för materialkombinationer.

Idéplanering: Idé, problemlösning, skiss och ritning. Modellarbete med ersättningsmaterial. Färgsättningsövningar.

Ritning: Vyplacering, linjer, skalor, mått, symboler, snitt, ytutbredning och ritningsläsning. Ritmateriel. Standardiseringsnormer. Färg och form: Estetiska aspekter på slöjdprodukterna såsom form, färg, ytverkan, föremålets placering i olika tilltänkta miljöer osv.

Form och funktion: Funktionella aspekter på slöjdprodukterna såsom material, funktion, konstruktion, användningsområden, skötsel och vård samt kostnad.

Slöjdarbete: Planering, utförande och värdering.

Inriktning:

1. Formning i trä

2. Konstruktion och funktion.

Kursen är en fördjupning av vissa delar av den obligatoriska kursen.

2.2 Undervisningen

Undervisningen förläggs till stora delar till verkstadslokaler och består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laboratorier och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av slöjdarbetet samt muntliga och skriftliga tentamina och gruppredovisningar.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak avsedd för blivande lärare i trä- och metallslöjd. Teknik- och metodträningen är därför i första hand koncentrerad på moment som är väsentliga i skolans slöjdundervisning. Uppmärksamhet ska också ägnas åt slöjd med enklare verktygsutrustning (fritidsslöjd). Konsumentaspekten beaktas i varje kursmoment. Eftersom studiekursen B 1 i slöjd bygger på grundkurs A 1 i slöjd kan stor tyngd ges planering, genomförande och uppföljning av ett slöjdarbete. Studiekursen omfattar också material- och teknikexperiment samt annat laborativt arbete.

2.1.2 Kurs 2 Slöjdekunskap (3 poäng)

Slöjdhistoria: Träslöjdens historia i Sverige med internationella utblickar.

Slöjdföremål och miljö: Slöjdföremålens användningsområden. Industriell formgivning och konsthantverk.

Miljöskapande: Enskild och offentlig miljö. Inredning. Föremål för hem och fritid.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (3 poäng)

Den studerande väljer ett av följande två alternativ.

1.7.3 Grundkurs B 2 i slöjd med huvudvikt på sömnad 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna omfattning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser andra terminens studier i slöjd. På utbildningslinje 25 där slöjd är första ämne läses grundkurs B 2 i slöjd i direkt anslutning till grundkurs A 1 i slöjd. Studiekursen förekommer i andra avdelningen tillsammans med grundkurserna A 1 i slöjd på utbildningslinje 10 och tillsammans med grundkurserna A 1 och C 2 i slöjd på utbildningslinje 2. Den ingår även i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge grundläggande kunskaper och färdigheter i slöjdens sömnadsdel samt den planering, formgivning och färg- och mönsterkomposition som tillhör teknikområdet

att ge kunskaper om slöjdområdets konsumentfrågor

att ge kunskaper om material och redskap

att utgöra förberedelse för fortsatta studier med inriktning mot slöjd inom skolans och folkbildningens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Sömnad 14 poäng

Inriktning: Arbetsplanering. Material. Redskap och maskiner. Teknik och metod. Idéplanering. Mönster och mönsterkonstruktion. Färg, form och funktion. Klädsömnad. Miljötextilier. Broderi. Fysiologi.

2 Slöjdekunskap 3 poäng

Inriktning: Textillära. Fysik och kemi. Textil konsumtion och konsumentkunskap.

3 Specialkurs 3 poäng

Den studerande väljer ett av följande tre alternativ.

Inriktning:

1. Kläder
2. Miljötextilier
3. Broderi.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs A 1 i slöjd.

2 Anvisningar om kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Sömnad (14 poäng)

Arbetsplanering: Materialplanering, tygberäkning, mönsterpassning, hjälpmedel, tidsplanering och ekonomisk kalkyl, lokaler och utrustning.

Material: Olika textila material och tillbehör.

Redskap och maskiner: Symaskiner, strykutrustning, redskap för klädsömnad och broderi. Säkerhetsföreskrifter.

Teknik och metod: Teknikövningar och metodval.

Idéplanering: Idé, problemlösning, skissritning och komposition.

Mönster och mönsterkonstruktion för klädsömnad: Val, konstruktion, mönsterpassning, förändring och provning.

Mönster och mönsterkonstruktion för broderi: Konstruktion, komposition, överföring, tolkning, studier av mönster från olika tidsperioder.

Mönster och mönsterkonstruktion för miljötextilier: Konstruktion och komposition.

Färg, form och funktion: Personligt kläd- och färgval. Val av färg, form och material i olika miljöer.

Klädsömnad: Tillklippning, provning, sömnad, pressning av kläder för barn och vuxna.

Miljötextilier: Tillklippning, sömnad, montering m. m. av lek-, prydnads-, inrednings- och övriga textilier.

Broderi: Material, redskap och hjälpmedel. Fria och bundna tekniker. Egen komposition. Bygdebroderier m. m. Förarbete, utförande, montering m. m.

Fysiologi: Arbetsfysiologi, ergonomi och hygien.

2.1.2 Kurs 2 Slöjdkunskap (3 poäng)

Textillära: Materiallära, varukunskap, skötsel och vård av olika material.

Fysik och kemi: Textilmekanik, värmelära, optik, akustik, textilkemi.

Textil konsumtion och konsumentkunskap: Textilmarknaden. Konsument och producent. Budget. Behov och utbud. Köpprocessen.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (3 poäng)

Den studerande väljer ett av följande tre alternativ om 3 poäng.

Inriktning:

1. Kläder
2. Miljötextilier
3. Broderi.

Kursen innebär en fördjupning av vissa delar av den obligatoriska kursen.

2.2 Undervisningen

Undervisningen förläggs i huvudsak till specialsalar för textilslöjd och består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av slöjdarbetet, muntliga och skriftliga tentamina samt gruppredovisningar.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak avsedd för blivande lärare i textilslöjd och textilkunskap. Teknik- och metodträningen är i första hand koncentrerad på moment som är väsentliga i skolans slöjdundervisning. Konsumentaspekten beaktas i varje kursmoment. Eftersom studiekursen B 2 bygger på grundkurs A 1 i slöjd kan stor tyngd ges planering, genomförande och utvärdering av sömnadsarbete inom textilslöjden. Kursen omfattar också material- och teknikexperiment samt annat laborativt arbete.

1.7.4 Grundkurs C 1 i slöjd med huvudvikt på metall och kompletterande material 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i slöjd. På utbildningslinje 25 där slöjd är första ämne läses grundkurs C 1 i slöjd i direkt anslutning till grundkurserna A 1 och B 1 i slöjd. På övriga utbildningslinjer förekommer studiekursen i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge vidgade kunskaper och färdigheter i slöjd speciellt avseende metallslöjd och slöjd i kompletterande material
- att ge kunskaper om material, verktyg och maskiner
- att tillsammans med grundkurserna A 1 och B 1 i slöjd ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisning i slöjdarten trä- och metallslöjd i grundskola och gymnasieskola och för verksamhet inom folkbildningens områden.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Metallslöjd 8 poäng

Inriktning: Arbetsplanering. Material. Verktyg, maskiner och säkerhetsföreskrifter. Teknik och metod. Idéplanering. Ritning. Färg och form. Form och funktion. Slöjdarbete.

2 Slöjd i kompletterande material 5 poäng

Inriktning: Arbetsplanering. Material, verktyg, maskiner och säkerhetsföreskrifter. Teknik och metod. Idéplanering. Ritning. Praktiskt slöjdarbete. Färg och form. Form och funktion.

3 Slöjdekunskap 2 poäng

Inriktning: Slöjdhistoria. Slöjdföremål och miljö. Miljöskapande.

4 Fysik och kemi 2 poäng

Inriktning: Fysik och kemi i anslutning till trä- och metallslöjd, material och processer.

5 Specialkurs 3 poäng

Den studerande väljer ett av följande tre alternativ om 3 poäng.

Inriktning:

1. Slöjd i metall
2. Slöjd i kompletterande material
3. Konstruktion och funktion.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 1 i slöjd.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Metallslöjd (8 poäng) och

2.1.2 Kurs 2 Slöjd i kompletterande material (5 poäng)

Arbetsplanering: Materialplanering, lokaler och utrustning, hjälpmedel, tidsplanering och ekonomisk kalkyl. Bestämmelser och föreskrifter.

Material: Olika material, deras ursprung, egenskaper, framställning, behandling och förvaring. Kemikalier, färger, lacker, lim och lödmedel. Värmebehandling och korrosionslära.

Verktyg, maskiner och säkerhetsföreskrifter: Handverktyg och maskiner. Uppvärmningsanordningar. Säkerhetsföreskrifter. Maskin- och verktygsvård.

Teknik och metod i metall: Ritsning och mätning. Kallbearbetning och varmbearbetning. Sammanfogning och sammansättning. Formning. Ytbehandling. Montering.

Teknik och metod i kompletterande material: Teknik och metod i samband med arbete i termoplast och polyesterplaster för laminering och ingjutning samt i arbete med t. ex. emalj, ben, horn, läder, skinn, papp och papper. Bearbetning, sammanfogning, sammansättning, formning och ytbehandling.

Idéplanering: Idé, problemlösning, skiss och ritning. Modellarbete i ersättningsmaterial. Färgsättningsövningar.

Ritning: Vyrkning med anknytning till slöjd i metall och kompletterande material.

Färg och form: Estetiska aspekter på slöjdprodukterna såsom form, färg, ytverkan, föremålets placering i olika tilltänkta miljöer osv.

Form och funktion: Funktionella aspekter på slöjdprodukterna såsom material, funktion, konstruktion, användningsområden, skötsel och vård samt kostnad.

Slöjdarbete: Planering, utförande och värdering.

2.1.3 Kurs 3 Slöjdkunskap (2 poäng)

Slöjdhistoria: Slöjdhistoria inom de olika materialområdena i svensk folkkultur och med internationella utblickar.

Slöjdföremål och miljö: Slöjdföremålens användningsområden. Industriell formgivning och konsthantverk.

Miljöskapande: Enskild och offentlig miljö. Inredning. Föremål för hem och fritid.

2.1.4 Kurs 4 Fysik och kemi (2 poäng)

Fysik: Mekanik, värmelära, ellära, magnetism, akustik och optik.

Kemi: Oxidation, reduktion, lösningar, lösningsmedel, några för slöjden viktiga oorganiska och organiska ämnesgrupper och ämnen samt elektrokemi, fotokemi.

2.1.5 Kurs 5 Specialkurs (3 poäng)

Den studerande väljer ett av följande tre alternativ om 3 poäng.

Inriktning:

1. Slöjd i metall
2. Slöjd i kompletterande material
3. Konstruktion och funktion.

Kursen innebär en fördjupning av vissa delar av den obligatoriska kursen.

2.2 Undervisningen

Undervisningen förläggs i huvudsak till verkstadslokaler och består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av slöjdarbetet, muntliga och skriftliga tentamina samt gruppedövningar.

2.4 Övriga anvisningar

Undervisningen bygger på grundkurserna A 1 och B 1 i slöjd och utgår från att de studerande inhämtat en god färdighet. Slöjdarbetet i kursen kan därför bli i hög grad självständigt och individuellt. Teknik- och metodträningen är även i C-kursen inriktad på skolans behov. Uppmärksamhet ska också ägnas åt slöjd med enklare verktyg (fritidsslöjd). Konsumentaspekten beaktas i varje kursmoment.

1.7.5 Grundkurs C 2 i slöjd med huvudvikt på vävning och kompletterande tekniker 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildnings- linjerna

Studiekursen avser tredje terminens studier i slöjd. På utbildningslinje 25 där slöjd är första ämne läses grundkurs C 2 i slöjd i direkt anslutning till grundkurserna A 1 och B 2 i slöjd. På övriga utbildningslinjer förekommer studiekursen i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge vidgade kunskaper och färdigheter i slöjd speciellt avseende vävning och slöjd i kompletterande tekniker

att ge kunskaper om dräkt- och stilhistoria, inredning, konsthantverk och hemslöjd

att ge kunskap om slöjdområdets konsumentfrågor

att ge kunskap om material och redskap

att tillsammans med grundkurserna A 1 och B 2 i slöjd ge grundläggande kunskaper och färdigheter för undervisningen i textilslöjd i grundskola och gymnasieskola samt för verksamhet inom folkbildningen.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Vävning 7 poäng

2. Slöjd i kompletterande tekniker 6 poäng

Inriktning: Arbetsplanering. Material. Redskap. Teknik och metod. Idéplanering. Färg, form och funktion. Mönster och mönsterkomposition. Vävning, knyppling, stickning, virkning. Tygtryck, färgning, applikation och andra aktuella tekniker.

3 Slöjdekunskap 4 poäng

Inriktning: Vävteori, textil- och dräkthistoria.

4 Specialkurs 3 poäng

Den studerande väljer ett av följande två alternativ om 3 poäng.

Inriktning:

1. Vävning

2. Slöjd i kompletterande tekniker.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt godkänt resultat på grundkurs B 2 i slöjd.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Vävning (7 poäng) och

2.1.2 Kurs 2 Slöjd i kompletterande tekniker (6 poäng)

Arbetsplanering: Materialplanering, garnberäkning. Lokaler, utrustning, hjälpmedel, tidsplanering och ekonomisk kalkyl.

Material: Material och tillbehör för vävning och för slöjd i kompletterande tekniker.

Redskap: Redskap för vävning och för slöjd i kompletterande tekniker. Skyddsföreskrifter.

Teknik och metod: Teknikövningar och metodval.

Idéplanering: Idé, problemlösning, skissritning och komposition.

Färg, form och funktion: Färg och form i relation till material, teknik och funktion.

Mönster och mönsterkomposition: Mönstertolkning, komposition och konstruktion samt överföring. Teknik och metod för mönster inom ämnesområdets speciella tekniker, såsom vävning, knyppling etc.

Vävning: Uppsättning och vävning av bildväv, bandväv, bordsväv och golvväv. Montering.

Knyppling: Uppsättning, knyppling och montering.

Stickning-virkning: Olika tekniker inom området.

Tygtryck-färgning: Tygtryck med textilkritor, schablontryck och batik. Färgning med växter och med kemikalier.

Applikation-aktuella tekniker: Applikationstekniker i skilda textila material. Andra nya eller gamla tekniker.

2.1.3 Kurs 3 Slöjdkunskap (4 poäng)

Väveori: Materiallära, bindningslära och analys. Skötsel och vård av olika material. Textil- och dräkthistoria: Stilhistorisk utveckling. Svensk textil- och dräkthistoria

med internationella utblickar. Inredningstextilier i enskild och offentlig miljö.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (3 poäng)

Den studerande väljer en av följande två specialkurser om 3 poäng.

Inriktning:

1. Vävning

2. Slöjd i kompletterande tekniker.

Kursen är en fördjupning av vissa delar av den obligatoriska kursen.

2.2 Undervisningen

Undervisningen förläggs till stora delar till specialsalar och består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning och handledning. Kurser med praktiskt och teoretiskt innehåll varvas samt genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Utvärdering sker genom bedömning av slöjdarbetet, muntliga och skriftliga tentamina samt gruppredovisningar.

2.4 Övriga anvisningar

Undervisningen bygger på grundkurserna A 1 och B 2 i slöjd och utgår från att de studerande inhämtat goda färdigheter i ämnet. Sömnads- och vävningsuppgifterna kan därför bli i hög grad självständiga och individualiserade. Teknik- och metodträningen bör i likhet med vad som gäller B-kursen inriktas mot skolans behov. Konsumentaspekten beaktas i varje kursmoment. Kursen omfattar också material- och teknikexperiment samt annat laborativt arbete.

1.7.6 Påbyggnadskurs D 1 i slöjd med inriktning på trä och metall 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen ingår i tredje avdelningen. Den avser fjärde terminens studier i slöjd.

1.2 Utbildningens mål är

- att ge fördjupade kunskaper inom ett specialområde
- att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området
- att ge viss färdighet att självständigt lösa en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Ämnesfördjupande kurs 10 poäng.

Den studerande väljer en av nedanstående tre kurser om 10 poäng.

Inriktning:

1. Träslöjd
2. Metallslöjd
3. Slöjd i kompletterande material.

2 Specialkurs 10 poäng

Inriktning:

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs C 1 i slöjd.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning

2.1 Kurserna

2.1.1 Ämnesfördjupande kurs (10 poäng)

Den studerande väljer en av nedanstående tre kurser om 10 poäng.

Inriktning:

1. Träslöjd
2. Metallslöjd
3. Slöjd i kompletterande material.

I samtliga kurser ingår arbetsplanering, teknik och metod, verktygs- och maskinlära samt materiallära.

2.1.2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär, exempelvis

- a) Slöjdarten eller materialområdet som miljöskapande eller miljöpåverkande faktor. Jämförande studier av olika material inom enskild och offentlig miljö.

- b) Undersökning om verktyg och maskiner i förhållande till olika användningsområden med slöjdanknytning avseende arbetsmiljöer, resultatanalys, hantverksprodukt-maskinarbete och investeringsinsatser.
- c) Kartläggning av slöjdmaterialens uppbyggnad, förädlingsprocesser, ytbehandlingsmetoder, beständighet mot röta, korrosion.
- d) Material- och teknikstudier med hänsyn till slöjdens behov.

Studiekursen kan även läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning.

2.2 Undervisningen

Den ämnesfördjupande kursdelen förläggs i huvudsak till verkstadslokaler eller laboratoriesalar.

Undervisningen utmärks av självständiga individuella arbetsuppgifter där föreläsningar, seminarier, laborationer och handledning genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

I specialkursen bedrivs undervisningen enskilt eller i grupp med självständiga uppgifter av undersökande eller utredande karaktär. Planering av innehåll, omfattning, metod och arbetsformer sker i samråd med handledaren.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda arbeten redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i slöjd. Teknik- och metodikträningen avser att ge fördjupade ämneskunskaper och färdigheter inom det område som den studerande valt att arbeta med.

1.7.7

Påbyggnadskurs D 2 i slöjd med textil inriktning 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjer

Studiekursen avser fjärde terminens studier i slöjd. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper inom ett specialområde

att ge inblick i forsknings- och utvecklingsarbete inom området

att ge viss färdighet att självständigt lösa en begränsad vetenskaplig uppgift.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Ämnesfördjupande kurser 10 poäng

Den studerande väljer ett av följande fyra alternativ om 10 poäng.

Inriktning:

1. Sömnad

2. Vävning

3. Slöjd i kompletterande tekniker

4. Textillära.

2 Specialkurs 10 poäng

Inriktning:

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs C 2 i slöjd.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Ämnesfördjupande kurs (10 poäng)

Den studerande väljer ett av följande fyra alternativ om 10 poäng.

Inriktning:

1. Sömnad

2. Vävning

3. Slöjd i kompletterande tekniker

4. Textillära.

I samtliga kurser ingår arbetsplanering, teknik och metod, redskapslära samt textil materiallära. Alternativ 4 Textillära specialinriktas mot material och varor och därmed sammanhängande textilkemi och fysik.

2.1.2 Kurs 2 Specialkurs (10 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär, exempelvis

- a) Slöjdarten eller materialområdet som miljöskapande eller miljöpåverkande faktor. Jämförande studier av olika textila material inom enskild eller offentlig miljö.
- b) Undersökning av arten och graden av textilt arbete i hemmet såsom bland annat behovsslöjd eller fritidsverksamhet. Analys av föremålsgrupper som framställs, materialval och användningsområden.
- c) Studier utifrån de textila materialens olika egenskaper och användning för olika behovsområden, exempelvis textilier för sjuk- och åldringsvård, handikappmiljöer, möbелtextilier och övriga miljötextilier, fritidsplagg.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i slöjd. Teknik- och metodträningen avser att ge fördjupade ämneskunskaper och färdigheter inom det område som den studerande valt att arbeta med.

Studiekursen kan även läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning.

2.2 Undervisningen

Undervisningen utmärks av självständiga individuella arbetsuppgifter där föreläsningar, seminarier, laborationer och handledning genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

Den ämnesfördjupande kursdelen förläggs i huvudsak till specialsalar eller laboratoriesalar.

I specialkursen bedrivs undervisningen enskilt eller i grupp med självständiga uppgifter av undersökande eller utredande karaktär. Planering av innehåll, omfattning, metod och arbetsformer sker i samråd med handledaren.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda arbeten redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

1.7.8 Påbyggnadskurs D 3 i slöjd med inriktning på textilkunskap 20 poäng

1 Utbildningens inriktning och allmänna uppläggnings m. m.

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i slöjd. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper i vävning
att tillsammans med grundkurserna A 1, B 2 och C 2 i slöjd ge ämnesutbildning för undervisning i textilkunskap i gymnasieskolan.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Sömnad 5 poäng

Inriktning: Klädsömnad. Textil varukunskap.

2 Vävning 12 poäng

Inriktning: Vävning. Textil varukunskap. Inredningstextilier.

3 Specialkurs 3 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras normalt genomgången grundkurs C 2 i slöjd.

2 Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggnings

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Sömnad (5 poäng)

Klädsömnad: Mode och kläder. Sömnad. Textil varukunskap: Textila material och varor.

2.1.2 Kurs 2 Vävning (12 poäng)

Vävning: Vävteknik och vävning.

Textil varukunskap: Textila material och varor.

Inredning: Inredningstextilier.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (3 poäng)

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär exempelvis

- a) Olika vävmetoder och vävredskap från kulturhistorisk synpunkt
- b) Småvävar: möjligheter till utveckling för fritidsundervisning
- c) Knyppling: utvecklingsmetoder, tekniker och komposition
- d) Broderi: utvecklingsmetoder, tekniker och komposition.

2.2 Undervisningen

Undervisningen utmärks av självständiga individuella arbetsuppgifter där föreläsningar, seminarier, laborationer och handledning genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

Den ämnesfördjupande kursdelen förläggs i huvudsak till verkstadslokaler eller laboratoriesalar.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

Genomförda arbeten redovisas för handledaren, och kursens övriga studerande ges tillfälle att diskutera resultaten.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen är i huvudsak inriktad på att utgöra påbyggnadsstudier för blivande lärare i slöjd och textilkunskap. Teknik- och metodträningen avser att ge kompletterande utbildning i framför allt vävning men också sömnad.

Studiekursen kan även läsas av lärare som efter en tids lärarverksamhet önskar kompletterande utbildning för att kunna undervisa i ämnet textilkunskap.

1.7.9 Påbyggnadskurs D 4 i slöjd med inriktning på teknik 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser fjärde terminens studier i slöjd. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper i huvudsakligen metallslöjd och verkstadsteknik
att ge översiktliga kunskaper i teknik
att ge fördjupade kunskaper inom ett specialområde.

1.3 Kursens inriktning och omfattning

Studiekursen består av följande kurser

1 Verkstadsteknik 5 poäng

Inriktning: Verkstadsarbete, verktygs- och maskinlära. Yrkesritning.

2 Teknik 12 poäng

Inriktning: Fordon och motorer. Ellära. Elektronik. Byggnadsteknik.

3 Specialkurs 3 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förekunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till kursen fordras normalt genomgången grundkurs C 1 i slöjd.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Verkstadsteknik (5 poäng)

Verkstadsarbete, verktygs- och maskinlära, yrkesinriktning. Mätdon och mätmetoder. Arbetsplatsens skyddsfrågor.

Studierna utgör påbyggnad av tidigare kurser i slöjd med inriktning mot industrins arbetsprocess och arbetsmiljö.

2.1.2 Kurs 2 Teknik (12 poäng)

Fordon och motorer (3 poäng): Förbränningsmotorer, fyrtakts- och tvåtaktsmotorer, förgasarsystem, instrument och el-system, kraftöverföring, växellådor och kopplingar. Ellära (3 poäng): Elektricitetslära, elektriska installationer, elektriska maskiner och motorer, elkraftsförsörjning och användning av elkraft.

Elektronik (3 poäng): Elektroniska komponenter, elektroniska funktionsenheter, elek-

troniska system. Telekommunikation. Radio- och televisionsteknik. Mikrovågsteknik. Styr- och regleringsteknik.

Byggnadsteknik (3 poäng): Etableringsarbeten. Vatten och avlopp. Murning. Betongarbete. Stomkonstruktioner. Isolering. Beklädnadssnickeri och inredningsarbeten. Gatu- och vägarbete.

Kursen avser att ge översiktliga kunskaper och färdigheter inom teknisk verksamhet av betydelse för våra levnadsförhållanden.

2.1.3 Kurs 3 Specialkurs (3 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär, exempelvis

- a) Moderna drivmedel från miljövårdssynpunkt
- b) Bo i eget hus: former för gruppbebyggelse
- c) Teknikens möjligheter att öka vår trafik-säkerhet
- d) Televisionen i utbildningens tjänst
- e) Våra moderna emballage: för- och nackdelar för industrin, människan och naturen.

2.2 Undervisningen

Utbildningen förläggs till en del till verkstadslokaler och industriinstitutioner samt till en del till laboratoriesalar och teorilokaler.

Kurserna parallelläggs så att kunskapsinhämtande och färdighetsträning varvas. De studerande kan därigenom konkret uppleva olika tekniska produkters syfte, funktion och konstruktion. I A 1, B 1 och C 1-kurserna i slöjd har föremålen i stor utsträckning tillverkats för hand. Jämförelser kan därför göras i denna kurs med industrins framställningsformer och produktutveckling.

Miljö- och konsumentfrågor behandlas i samband med de olika kursavsnitten.

2.3 Proven

Utvärderingen sker genom bedömning av arbetet samt genom muntliga och skriftliga redovisningar.

2.4 Övriga anvisningar

Undervisningen syftar till att ge överblick över betydelsefulla tekniska produkter, tjänster och processer. Den skall framhäva sambandet mellan manuella och intellektuella arbetsfunktioner och påvisa industrins ansvar mot natur och människor.

Studiekursen är i första hand avsedd för lärare i trä- och metallslöjd som vill skaffa sig en tekniskt inriktad påbyggnad.

Grundkurs A 1 i kost och motion 20 poäng

118

1.8 Kost och motion

1.8.1 Grundkurs A 1 i kost och motion 20 poäng 118

1.8.1 Grundkurs A 1 i kost och motion 20 poäng

1 *Utbildningens inriktning och allmänna uppläggning m. m.*

1.1 Studiekursens inplacering i utbildningslinjerna

Studiekursen avser första terminens studier i kost och motion. Den ingår i tredje avdelningen.

1.2 Utbildningens mål är

att ge fördjupade kunskaper i kost- och motionsfrågor samt om sambandet kost och motion.

1.3 Kursernas inriktning och omfattning

Studiekursen består av kurserna:

1 Introduktionskurs 3 poäng

Inriktning: Sociologiska och psykologiska aspekter på kost- och motionsvanor.

2 alt a Kostkunskap 5 poäng (för studerande som genomgått grundkurs AC 1 i idrott)

Inriktning: Näringskunskap. Livsmedelskunskap.

2 alt b Fysiologi 5 poäng (för studerande som genomgått grundkurs AB 1 i kostkunskap och påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap/grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap.)

Inriktning: Allmän fysiologi. Tillämpad arbetsfysiologi.

3 Kost och motion 6 poäng

Inriktning: Sambandet kost och motion. Psykofysiologi.

4 Specialkurs 6 poäng

Inriktning: Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär.

1.4 Förkunskaper och andra särskilda villkor för tillträde till studiekursen

För tillträde till studiekursen fordras antingen grundkurs AC 1 i idrott eller grundkurs AB 1 i kostkunskap och påbyggnadskurs C 1 i kostkunskap/grundkurs A 1 i miljö- och konsumentkunskap eller motsvarande kunskaper.

2 *Anvisningar rörande kursernas innehåll och utbildningens närmare uppläggning*

2.1 Kurserna

2.1.1 Kurs 1 Introduktionskurs (3 poäng)

Sociologiska och psykologiska aspekter på kost- och motionsvanor: Kost- och motionsvanor. Attityder. Informationsvägar. Åsikts- och beteendepåverkan. Attitydstabilitet.

2.1.2 Kurs 2 a Kostkunskap (5 poäng)

Näringskunskap: Näringstillförsel. Näringsbehov. Näringsämnenas kemi och förbränning. Resorption. Kostens sammansättning. Livsmedelskunskap: Varukunskap. Matlagningskunskap. Kostplanering.

Alternativt:

Kurs 2 b Fysiologi (5 poäng)

Allmän fysiologi: Celler-nerver-muskler. Ämnesomsättning-energiomsättning-värmerreglering. Respiration. Cirkulation. Tillämpad arbetsfysiologi: Andning och cirkulation i vila och arbete. Intervallarbete. Principer för konditionsträning för olika åldrar och syften. Fysiologisk analys av olika motionsmetoder. Värmerreglering i vila och arbete.

2.1.3 Kurs 3 Kost och motion (6 poäng)

Sambandet kost och motion: Kostens betydelse för fysisk prestationsförmåga. Konsekvenser av felaktiga kost- och motionsvanor. Psykofysiologi: Det psykofysiologiska sambandet inom kost- och motionsområdet.

2.1.4 Kurs 4 Specialkurs (6 poäng)

Självständigt arbete, utfört individuellt eller i grupp, omfattande studium av undersökande eller utredande karaktär inom kost- och motionsområdet.

2.2 Undervisningen

Undervisningen består av föreläsningar, lektioner, seminarier, gruppundervisning, laborationer, självständigt arbete och handledning. Kurs 1 och 3 är gemensamma för samtliga studerande. Inom kurs 2 väljs ett av alternativen. Undervisningen genomförs med kontinuerliga tillämpningsövningar.

2.3 Proven

Prov anordnas i varje kurs inom kurstidens ram. Specialkursen redovisas skriftligt.

2.4 Övriga anvisningar

Studiekursen ger fördjupade humanbiologiska kunskaper med sociologisk inriktning inom området kost och motion. Den är i huvudsak avsedd för lärare i gymnastik, hemkunskap och kostkunskap men torde också vara lämplig för andra lärargrupper samt för personer inom t.ex. hälso- och sjukvårdssektorn eller inom olika slag av kommunal verksamhet.

Kapitel 2 Förslag till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje

2. Förslag till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje

2.1 Mål	124
2.2 Studiekurs	124
2.1.2 Förutsättningar för undervisningen	124
Pedagogik	
Metodik	
Praktik	
2.2.2 Undervisningsprocessen	125
Pedagogik	
Metodik	
Praktik	
2.3 Anvisningar för den praktisk-pedagogiska utbildningen	127
2.3.1 Den lärarinriktade yrkesförberedelsen och lärarhögskoleåret	127
2.3.2 Förutsättningar för undervisningen	128
2.3.3 Undervisningsprocessen	130

Förslag till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje

2.1 Mål

Studierna ska

bibringa lärarkandidaten kunskap om de sociala och psykologiska förhållanden som inverkar på elevers attityder, beteenden, arbetsresultat och utveckling, så att lärarkandidaten får intresse och förutsättning för att i kommande yrkesutövning inhämta information om motsvarande förhållanden i fråga om enskilda elever och vetenskapligt grundade utgångspunkter för sina åtgärder som lärare,

ge lärarkandidaten kunskap om skolans mål och om de riktlinjer för skolans arbete som läroplanerna anger,

göra lärarkandidaten förtrogen med de bärande undervisningsprinciper som uttrycks i läroplanerna samt med deras syfte och vetenskapliga underlag,

göra lärarkandidaten förtrogen med de undervisningsmetoder som uttrycks i läroplanerna samt genom att klart beskriva och på lämpligt sätt exemplifiera dessa metoder hos lärarkandidaten utveckla en analyserande attityd till olika undervisningssituationer samt vana och förmåga att välja en med hänsyn till förutsättningarna lämplig utformning av undervisningen,

ge lärarkandidaten färdighet i att utvärdera undervisningen i relation till uppsatta mål

och hos lärarkandidaten utveckla en förmåga att kritiskt granska det egna undervisningsresultatet samt förmåga och beredvilighet att med utgångspunkt i en sådan granskning förändra den egna undervisningen,

ge lärarkandidaten orientering om pedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete, främja en analyserande och saklig kritisk inställning till pedagogiska problem, befordra öppenhet för pedagogisk förnyelse samt skapa intresse hos lärarkandidaten för medverkan i pedagogiskt utvecklingsarbete.

2.2 Studiekurs

2.2.1 Förutsättningar för undervisningen

Pedagogik

Skolans mål och organisation. Uppfostran och utbildning som samhällsfunktioner. Den pedagogiska idédebatten. Utbildningsväsendets framväxt och organisation. Utbildningsplanering. Sambandet mellan läroplanens mål och läroplanens övriga innehåll. Sambandet mellan skolans mål och arbetet i klassrummet. Skollag och stadgor.

Elevförutsättningar och elevbeteenden. Individens utveckling med tonvikt på det stadium på vilket lärarkandidaten kommer att

undervisa. Personlighetsutveckling. Sociala faktorer inverkan på individens utveckling. Begåvningsutveckling och begåvningsstruktur. Begreppsutveckling. Skolprestationernas beroende av sociala, intellektuella och emotionella faktorer. Kreativitetsbegreppet. Inlärningsssvårigheter. Utvecklingsstörningar. Avvikande beteenden. Handikappade elever.

Metodik

Läroplanen. Mål, huvudmoment och anvisningar för enskilt ämne. Relationen mellan ämnets mål och skolans övergripande mål. Det enskilda ämnets relation till andra ämnen och till verksamheten i skolan som helhet.

Lärostoffet. Ämnets egenart. Avgränsning mot och anknytning till andra ämnen. Granskning och värdering av stoffet. Stoffets fördelning på skolformer, stadier och årskurser. Anpassning till lokala och regionala förhållanden.

Undervisningssituationen. Elevernas förutsättningar, intressen, attityder och behov i samband med undervisningssituationen. Elevgruppens sammansättning. Lärarnas kunskaper, färdigheter och intressen. Lokaler, läromedel och övriga resurser.

Praktik

Iakttagelser av skolan som samhälle. Elev- och metodobservationer. Handlett studium av förutsättningarna med utgångspunkt i den praktiska skolsituationen. Kontakt med samhället. Medarbetare inom och utom skolan.

2.2.2 Undervisningsprocessen

Pedagogik

Inlärningsprocessen. Inlärningspsykologins grunder. Motivation. Aktivitet. Konkretion. Olika slag av inlärnin g och deras konsekvenser. Studieteknik.

Undervisningsformer och arbetssätt. Undervisningens planering och genomförande

med hänsyn till läroplanens mål och elevernas förutsättningar. Individualisering. Samarbete.

Samverkan och sociala relationer. Inlärnin g och socialt beteende. Skolan och klassen som sociala miljöer. Självverksamhet och samverkan. Gruppbildning, ledarskap och social struktur. Gruppdynamisk påverkan. Sociala faktorer inverkan på upplevelser, beteenden och skolprestationer. Störningar i sociala relationer. Observationsmetoder. Elevernas medinflytande och ansvar.

Lärarens funktioner. Lärarens olika roller. Lärarlämplighet. Lärarens mentalhygien. Samverkan mellan lärare och övrig personal. Läraryrkets etik. Klassföreståndarskap. Lärarens administrativa uppgifter. Lärarens rättsliga ställning.

Elevvård. Undervisningssituationens centrala roll i elevvården. Läraren och skolans övriga personal som elevvårdare. Klassföreståndarens uppgift. Eleviakttagelser. Skolsvårigheter. Psykiska och fysiska besvär. Handikappade elevers problem. Invandrarfrågor. Minoritetsgrupper. Utredningsmetodik. Elevvårdskonferenser och klasskonferenser. Samarbete med elevvårdspersonal inom skolan. Behandlingsmetodik. Specialundervisning. Skolhygien och skolhälsovård. Alkohol-, narkotika- och tobaksproblem i skolan. Elevens rättsliga ställning. Andra juridiska frågor i samband med olika skolsociala åtgärder.

Hem — skola. Individuella och informella kontakter lärare—föräldrar—elever. Föräldramöten, klassmöten, åhörardagar, introduktionsdagar. Hem—skola-föreningar.

Skola — samhälle. Elevernas fritidsverksamhet. Elevföreningar. Ideella organisationer. Fritt valt arbete. Studie- och yrkesorientering. Samhällets barn- och ungdomsvårdande verksamhet. Samarbetsnämnder.

Utvärdering och bedömning. Sambandet mellan mål och utvärdering. Subjektiv —

objektiv bedömning. Olika slag av mätningar. Mätningars tillförlitlighet. Provkonstruktion. Betygsnormering. Studieomdöme — betyg. Attitydmätning. Kursvärdering. Elementär statistik.

Orientering om pedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete. Exempel på olika organisationsformer för pedagogiskt utvecklingsarbete. Exempel på forskningsprojekt — mål, arbetsform, organisation, ekonomi. Enkla försök. Forsknings- och utvecklingsarbetets inriktning, omfattning och lokalisering i Sverige. Dokumentation av forsknings- och utvecklingsresultat.

Metodik

Planering av undervisningen. Målprecisering. Stadiplanering, årkursplanering, planering av arbetsområden, lektionsplanering. Samverkan med andra lärare och övriga befattningshavare i skolan. Samverkan med samhället i övrigt. Elevernas medverkan vid planeringen av undervisningen. Ämnes- och institutionskonferenser. Inventering av stoff och läromedel. Observation och analys av kunskaper, färdigheter, intressen och behov samt övriga förutsättningar hos eleverna. Stoffurval och precisering av arbetsuppgifter. Val av undervisningsform, arbetssätt och läromedel.

Genomförandet av undervisningen. Allmän metodik. Undervisningens anknytning till elevernas intressen och behov. Studieteknikens inordnande i stoffbehandlingen. Olika arbetsformer. Individuellt arbete — samverkan i mindre och större grupper. Lärares och elevers utnyttjande av olika läromedel och arbetssätt. Elevernas hemarbete.

Studieredovisning. Redovisningens syfte: förmedling av inhämtade kunskaper till andra elever, uppövande av kommunikationsfärdighet, lärarens kontroll. Olika former av redovisning.

Utvärdering och analys av undervisningen. Val av kriterier för utvärderingen. Medver-

kande vid utvärderingen: eleverna, läraren, hemmet, skolledningen. Former för utvärdering och för dokumentering av utvärderingsresultat. Anpassning av undervisningen mot bakgrund av de vunna erfarenheterna. Korrigering av redan gjord planering av efterföljande undervisningssekvenser. Återkoppling.

Institutionen. Organisation. Anskaffning och vård av inredning och utrustning. Säkerhetsföreskrifter. Skyddsanordningar.

Huvudlärarens uppgifter. Pedagogiskt och metodiskt utvecklingsarbete. Val av läromedel.Handledning. Fortbildning. Centrala aktuella forskningsuppgifter och utvecklingsområden. Orientering om svensk och utländsk litteratur, tidskrifter.

Lärarens utbildning i arbetet. Lärarens inskolning och successiva fortbildning i arbetet. Intern utbildning, lagarbete och samverkan i skolan för utveckling av skolarbetet.

Praktik

Handledd tillämpning av pedagogik — metodikmomenten under yrkesförberedande praktik, introduktionspraktik, övningspraktik och praktikanttjänstgöring genom auskultation, medhjälp, övningsundervisning och självständiga övningar. Aktivt arbete inom allt som utgör skolans värld.

Aktivt deltagande i klass-, elevvårds-, ämnes- och andra konferenser som lärarens arbete omfattar. Samarbete mellan medarbetare av olika slag i skolan.

Anordnande av klassmöte och föräldramöte. Deltagande i och anordnande av friluftsdagar, elevernas studiebesök och lägerskola. Studiebesök av lärarkandidaten på ungdomsgårdar och annan ungdoms verksamhet, kursverksamhet för ungdom och vuxna, psykisk barn- och ungdomsverksamhet, handikappinstitutioner och andra institutioner av vikt för barn- och ungdomsarbetet.

Specialarbete. Medverkan i och förberedelse för utvecklingsarbete.

2.3 Anvisningar för den praktisk-pedagogiska utbildningen

Utgångspunkten för arbetet i den praktisk-pedagogiska utbildningen är liksom för den allmänna skolan den enskilda skoleleven och skolans uppgift att främja hans allsidiga utveckling. Detta innebär att skolans personlighetsutvecklande roll starkt betonas i lärarutbildningen, ett synsätt som måste genomsyra hela utbildningen av de blivande lärarna. Det måste framhållas att något motsatsförhållande inte finns mellan skolans personlighetsutvecklande och dess kunskapsförmedlande roll. I en riktigt utformad undervisning utgör kunskapsförmedling och färdighetsträning medel i personlighetsutvecklingen. Lärarkandidaten måste därför under lärarhögskoleåret, utöver allmän undervisningsmetodik och metodik i sina ämnen, ges en omfattande utbildning vad avser lärarrollen i dess helhet och få en god allmän beredskap för såväl undervisningssituationen som all annan skolans verksamhet. Lärarkandidaterna skall i sin framtida yrkesroll, som framgår av Mål och riktlinjer för den allmänna skolan, visa aktning för elevens människovärde och söka skaffa sig kännedom om hans individuella egenart och förutsättningar samt söka främja hans personliga mognande till en fri, självständig och harmonisk människa (jfr Lgr 69, Lgy 70, skollagen). Med denna helhetssyn på lärarrollen som grund utformas studiekursens närmare innehåll som sammanförts till de två delarna Förutsättningar för undervisningen och Undervisningsprocessen. I dessa redovisas innehållet under rubrikerna pedagogik, metodik och praktik.

Innehållet i studiekursens två delar utformas till en enda sammanhållen och funktionellt uppbyggd studiegång. De inom studiegången verkande lärarutbildarna samarbetar med varandra. Planeringen av studiegångens uppbyggnad, momentens utformning och undervisningens genomförande kommer därför att till väsentlig del ske som lagarbete. Studiegångens moment byggs lämpligen upp i form av problemområden, vilka har klar anknytning till skolans var-

dag. Problemområdena kan först bearbetas inom kursens teoriperioder för att sedan ges tillämpning eller belysning under praktiken. Omvänt kan observationer och insamlande av verklighetsstoff under praktik, demonstrationer, auskultationer, studiebesök, intervjuer m. m. ge underlag för den teoretiska behandlingen. Olika teman inom problemområdena kommer därigenom att i direkt anknytning till praktiska exempel genomlysas ur psykologiska, sociologiska, pedagogiska, allmänmetodiska och ämnesmetodiska aspekter. Ett sådant arbetssätt bör kunna främja och öva ett rationellt lärarbete hos lärarkandidaten.

Liksom den lärarinriktade yrkesförberedelsen måste utbildningen under lärarhögskoleåret betona skolans funktion i samhället och behovet av en mot samhället öppen skola. Lärarutbildningen måste ha en sådan inriktning att lärarkandidaten ges en god beredskap såväl att möta dagens problem som att möta ändrade förutsättningar och nya krav, så att skolan kan bli en positivt skapande kraft i samhällsutvecklingen.

2.3.1 Den lärarinriktade yrkesförberedelsen och lärarhögskoleåret

Den praktisk-pedagogiska lärarutbildningen består av lärarinriktad yrkesförberedelse och ett år vid lärarhögskola. Den lärarinriktade yrkesförberedelsen omfattar åtta veckors handledd praktik, vilka även innehåller 50 timmar teori (lärarledd undervisning). Lärarhögskoleåret utgörs av teoriutbildning om 16 veckor och 24 veckor handledd praktik, vilken varvas med teoriveckorna. Under lärarhögskoleåret disponeras för studieplanens innehåll 240 timmar lärarledd undervisning. Därtill kommer praktikmetodik och individuell handledning av lärarhögskolans lärare i samband med praktiken.

Inriktningen på studierna är densamma under den lärarinriktade yrkesförberedelsen som under lärarhögskoleåret.

Yrkesförberedelsen har till uppgift att dels vara ett led i yrkesvalet som ökar yrkesmedvetenheten hos de studerande

och möjliggör ett medvetet val av läraryrket, dels vara en länk till själva läraryrket under de ämnesteoretiska studierna, göra dessa mera yrkesinriktade och ge de studerande en referensram för studierna.

Den lärarinriktade yrkesförberedelsen ägnas åt fyra teman innehållande teori och praktik. Varje tema upptar en tvåveckorsperiod. Två av dessa behandlar skolan som samhälle och var och en av de två övriga inriktas på undervisningens karaktär i det enskilda ämnet. Studerande som i sin utbildning har tre skolämnen bör ägna den tredje perioden åt två av dessa. Under åtminstone en av de två perioder som behandlar skolan som samhälle bör den studerande så långt möjligt följa arbetet i en klass eller en elevgrupp genom alla ämnena på högstadiet eller det gymnasiala stadiet. Den andra av dessa perioder bör ägnas åt orientering om skolans övriga stadier, skolans elevvårdande verksamhet, skolpsykologens, kuratorns, skolsköterskans och övriga befattningshavares arbete samt övrig verksamhet i skolan, så att den studerande får en så omfattande orientering som möjligt om skolans vardag.

Under de två perioder som behandlar de egna ämnena bör den studerande få följa en eller flera erfarna lärare i deras dagliga arbete. Då det kan ske bör lärarkandidaten få fungera som lärarassistent och därigenom aktivt medverka i undervisningsprocessen. De 50 seminarietimmarna i den yrkesförberedande praktiken handhas av lektorer från lärarhögskolan samt av rektor, studierektor, huvudlärare, lärare och andra befattningshavare vid praktikskolan.

Exempel på den lärarinriktade yrkesförberedelsens uppläggning ges efter dessa anvisningar.

2.3.2 Förutsättningar för undervisningen

Analysen av förutsättningarna för undervisningen skall tjäna två syften. Den skall dels ge lärarkandidaten kunskap om olika förutsättningar, dels göra honom rustad att i den

kommande lärargärningen kontinuerligt utföra en kritisk och konstruktiv analys av de aktuella förutsättningarna för den egna undervisningen och därigenom kunna utveckla denna. Stoffvalet och exemplifieringar av den praktisk-pedagogiska kursens moment sker främst med utgångspunkt i de åldersstadier på vilka lärarkandidaterna kommer att undervisa. Studierna måste emellertid också beakta angränsande ålders- och utvecklingsstadier. Viktigt är att även frågor som berör vuxenpedagogik uppmärksammas. Olika former för konkretion utnyttjas. Demonstrationer antingen direkt eller genom ITV bör ingå. Lärarkandidaterna bör vidare exempelvis i rollspelets form själva få uppleva den framtida yrkesrollen. Moment av färdighetskaraktär i läraruppgiften övas så vitt möjligt praktiskt, dels under teoriperioderna, dels under den yrkesförberedande praktiken, dels under praktikperioderna och praktikanterterminen. Vid behandlingen av vissa moment kan medverkan av utomstående specialister förekomma, exempelvis psykolog, läkare, skolsköterska, klassföreståndare, speciallärare, yrkesvals lärare, skolledare, kurator, personal från barnavårdsnämnd, jurist, föräldrar, funktionärer inom hem—skola-förening och andra organisationer.

Inom kursmomentet Skolans mål och organisation behandlas huvuddragen i gällande läroplaner och hur dessa påverkas av samhällsideologiska värderingar, pedagogisk forskning samt sociala behov och ekonomiska resurser. Framtidsperspektiv och internationell utveckling på utbildningens område berörs. Vid behandlingen av läroplanen är det av stor vikt att de enskilda ämnenas mål relateras till skolans övergripande mål och att för varje ämne också uppmärksammas dess samhörighet med andra ämnen och med skolans funktion i stort. För att ämnenas samhörighet med varandra och deras roll i skolarbetet som helhet skall belysas på ett meningsfullt sätt krävs god samverkan enligt lärarlagsprincipen i vilken lärarkandidaterna aktivt inskolats. Samverkan skall omfatta såväl lärare som lärarkandidater och avse även andra ut-

bildningslinjer vid lärarhögskolan. Det är nämligen angeläget att lärarkandidaten ges möjlighet att bilda sig en konkret uppfattning om skolans helhet och elevens väg genom skolan samt får överblick över läroplanens innehåll på olika skolstadier. Därigenom får hans egna ämnens utformning och plats, omfattning och roll rätta proportioner och allsidig belysning.

Inom kursmomentet Elevförutsättningar och elevbeteende behandlas grundläggande betingelser för människors beteende, upp- och utveckling. Momentet syftar bl. a. till att ge lärarkandidaten möjlighet att anpassa undervisningen till såväl gruppens som den enskilda elevens förutsättningar och utveckling. Därvid uppmärksammas sociala faktorer och inverkan på individens utveckling samt skillnader mellan individer i fråga om intressen, attityder, begåvning, tempo och prestationer. De speciellt svaga eller högrepresterande elevernas problem tas upp till behandling. Stor uppmärksamhet ägnas orsaker till och symtom på såväl allmänna som specifika inlärningssvårigheter. I detta arbete kan även speciallärare medverka. Olika former av handikapp, deras orsaker och yttringar samt deras betydelse för elevernas situation uppmärksammas.

I den praktiska utbildningen har elevobservationerna stor betydelse för en säker analys av elevgruppens sammansättning. Denna analys skall ha sin utgångspunkt i studierna av utvecklings- och inlärningspsykologi. Härvid beaktas hur elevernas ålder, skiftande mognad och övriga förutsättningar påverkar deras förmåga att fatta abstrakta begrepp och tillgodogöra sig ett lärostoff.

Vikten av att elever med etniska, språkliga, kulturella och religiösa särdrag får en för dem avpassad undervisning betonas. Invandrarnas situation belyses och betydelsen av deras inlemmande i samhällsgemenskapen poängteras med bibehållen respekt för dessa elevers kulturella bakgrund.

Det är betydelsefullt att lärarkandidaterna får uppleva de stora skillnader som föreligger mellan olika elever avseende intresseinriktning, engagemang och motivation och därigenom också i fråga om de krav som

den individualiserade undervisningen ställer på läraren. Betygens roll som motivationsskapande faktor diskuteras.

Läroplanerna är den självklara utgångspunkten vid behandling av stoffanalysen. Central utgångspunkt är stoffets anpassning till individens förutsättningar. Lärarkandidaten bör förvärva en relativt fyllig bild av den aktuella läromedelssituationen i ämnet. Samtidigt bör han öva en kritisk bedömning av skilda läromedel med utgångspunkt i för ämnet och skolan uppställda mål. Läroböcker och andra läromedel används som jämförelsematerial. Det skall ingå i lärarkandidatens metodiska utbildning att han förvärvar en kritisk, självständig syn på läromedlen och deras innehåll, övas att sätta läromedlen i relation till elevens förutsättningar samt förvärvar färdighet i att med kursplanen och förhandenvarande resurser som utgångspunkt på egen hand planera sin undervisning.

Vid stoffanalysen skall både ämnets egenart och dess möjlighet till samverkan med andra ämnen beaktas och exemplifieras. Kravet på objektivitet i undervisningen skall ägnas stor uppmärksamhet.

Granskning och värdering av stoffet bör också avse dess lämplighet för olika mognadsnivåer samt dess aktualitet med hänsyn till lokala och regionala förhållanden.

Frågan om lärarens kunskaper i allmänhet, specialkunskaper, intresse och allmänna attityd till ämnesstoffet, till eleverna och deras intressen samt hans möjlighet till förnyelse och utveckling i dessa hänseenden tas upp till diskussion.

När det gäller undervisningssituationen bör lärarkandidaten göras uppmärksam på möjligheten att utnyttja olika utrymmen inom skolan för elevernas studiearbete. Uppmärksamhet bör också ägnas problemet med äldre skolbyggnader. Nödvändig anpassning av undervisningsformerna till disponibla lokaler och läromedel diskuteras.

I det kommande arbetet kan lärarkandidaten knappast räkna med att ständigt ha tillgång till de för varje särskilt ändamål bäst lämpade lokalerna och läromedlen. Det är därför av vikt att man inte endast pekar

på ideallösningar utan även diskuterar igenom möjliga och tänkbara sätt att lösa en undervisningsuppgift utan tillgång till resurser direkt anpassade för elevgruppen och uppgiften.

2.3.3 Undervisningsprocessen

Vid behandling av undervisningsprocessen är det väsentligt att man utgår från elevens utveckling och därmed människans behov, intresse och motivation. Det är angeläget att klargöra att i undervisningsprocessen ingår inte bara verksamhet i samband med själva studiet av ämnet utan hela den process som utvecklar eleven. Utbildningen skall ge lärarkandidaten en helhetssyn på eleven.

Elevens sociala situation i samband med undervisningsprocessen inom och utom skolan behandlas noga. Särskild uppmärksamhet ägnas centrala undervisningsprincipers sociala, psykologiska och pedagogiska grund och syfte.

Bl. a. med hänsyn till de i läroplanen uttalade kraven på samordning mellan olika ämnen och anvisningar rörande samlade arbetsområden är det i de flesta ämnen i lärarutbildningen angeläget med en långtgående samverkan mellan skilda institutioner. För att lärarkandidaten skall få möjlighet att i praktikdelen av utbildningen öva undervisning på ämnesövergripande arbetsområden krävs oftast inte endast samverkan mellan flera av lärarhögskolans lärare utan även samverkan med flera handledare. Det bör klargöras för lärarkandidaten att en god planering kan vara ett gott bidrag till att skapa trivsel för eleverna. Planeringen är även ett led i arbetet för en bättre studieteknik.

Lärarkandidaterna bör förvärva viss färdighet i att tillämpa olika observationsmetoder i anslutning till praktiska fall, tolka informationen samt föreslå lämpliga åtgärder. Det är då viktigt att lärarkandidaten övas att ta hänsyn till hela individen. Övningar av detta slag kan med fördel infogas i praktikutbildningen.

Sedan olika sätt att systematiskt göra eleviakttagelser och att analysera dessa blivit behandlade bör lärarkandidaten under praktikperioderna göra successiva eleviakttagelser.

Det är viktigt att lärarkandidaten under praktiken medverkar i alla förekommande aktiviteter, t. ex. konferenser, studiedagar, lägerskola osv. Lärarkandidaten skall öva sig att med utgångspunkt i målet för undervisningen och med hänsyn till elevernas utvecklings- och inlärningspsykologiska situation samt till föreliggande sociologiska förhållanden väga och utveckla olika metoder, välja stoff, undervisningsform och arbets sätt. De konkreta undervisningsexempel som lärarkandidaten får möta och arbeta med måste från pedagogisk synpunkt vara så förebildliga, att det klart framgår att de är tillämpningar av undervisningsprinciperna motivation, aktivitet, konkretion, individualisering och samarbete. Genom analys av konkreta exempel på undervisningen på olika åldersstadier bör lärarkandidaterna få en uppfattning om olika åtgärder för individualisering. Avvägningen mellan individuellt arbete å ena sidan och samverkan i grupp å den andra aktualiserar ett flertal pedagogiska frågor som måste ägnas uppmärksamhet. Hur övning i studieteknik lämpligen integreras i den bearbetning av ämnesstoffet som sker i undervisningen, bör belysas.

Frågan om lärares och elevers utnyttjande av läromedel bör främst behandlas ur pedagogisk-metodisk synvinkel.

Laborativa arbetssätt, studiebesök, exkursioner och annat fältarbete ska så långt möjligt övas som förberedelse för praktiken och den fortsatta lärarverksamheten efter lärarhögskoleutbildningen. I samband härmed behandlas säkerhetsföreskrifter och skyddsanordningar.

Behandlingen av elevernas hemarbete bör omfatta både lämplig utformning av hemuppgifter i grundskolan och olika slag av sådana uppgifter i gymnasieskolan, dvs. långläxa, beting, tematiska studier och specialarbeten. Viktigt är att dessa uppgifters roll och inriktning samt omfattning på olika stadier klargörs.

Inom kursmomentet Samverkan och sociala relationer ägnas vid behandling av olika gruppdynamiska skeenden uppmärksamhet åt lärarens möjlighet att främja elevernas sociala utveckling. Detta moment bör vid behandlingen aktivt anknytas till innehållet i momentet elevförutsättningar. Stor vikt bör läggas vid hur störningar i sociala relationer förebyggs. Undervisningen bör utformas så att den i tillämpliga delar ger lärarkandidaten möjlighet att stifta bekantskap med gruppdynamiska skeenden. Uppmärksamhet ägnas åt hur elevmedverkan och elevansvar successivt vidgas och fördjupas med tilltagande mognad hos eleverna. I direkt anknytning till detta moment behandlas grupparbetsmetodik.

Inom kursmomentet Lärarens funktioner uppmärksammas lärarens betydelse för elevernas personlighetsutveckling. Tonvikt bör läggas på diskussion av olika möjligheter att skapa trivsel och gott samarbetsklimat.

Med begreppet elevvård menas allt som främjar elevens personlighetsutveckling. Denna uppfattning bör genomsyra all undervisning och skolan som helhet. Betonas bör att elevvård alltså inte är begränsad till elever som uppvisar svårigheter i skolarbetet. Elevvård innebär lika mycket att skapa trivsel och gemenskap, att ge alla elever möjligheter till meningsfullt arbete och till framgång i sina strävanden. I detta finns allt som främjar elevernas personlighetsutveckling. Individens självförverkligande, hans utveckling till en mogen människa, förmågan att samarbeta och leva i ett hänsynsfullt förhållande till andra människor är det centrala i elevvården. Lärarens arbete som elevvårdare betonas starkt. Det för elevvården så betydelsefulla samarbetet med hemmet behandlas ingående. Lärarkandidaterna bör lära sig att analysera och värdera orsaker i samband med beteendeproblem bland eleverna och öva sig att utföra enkla diagnoser av vanliga anpassningssvårigheter, att ange behandlingsmöjligheter inom klassens ram samt att medverka vid utredningar. Lärarkandidaterna bör få god inblick i skolans specialundervisning och utvecklingen inom denna samt kännedom om skolans

och samhällets åtgärder för att hjälpa elever med svårigheter.

Under praktikutbildningen bör lärarkandidaten få aktivt medverka i olika konferenser där elevvårdsfrågor behandlas. Han bör även göra studiebesök på ungdomsgårdar och andra arbetsplatser i ungdomsverksamheten.

Inom kursmomentet Hem-skola betonas den personliga kontaktens betydelse för samarbetet hem-skola.

Inom momentet Skola-samhälle belyses olika möjligheter till medverkan i skolans arbete av personer inom olika samhällsinstitutioner. Det är betydelsefullt att lärarkandidaten under praktiken medverkar vid föräldramöten, klassmöten m. m.

Vid behandling av kursmomentet Utvärdering och bedömning bör pedagogiska mätningars olika syften och utformning diskuteras. Viktigt är att innebörden av hela begreppet utvärdering klargörs, att elevens totala situation beaktas. Lärarkandidaterna bör särskilt uppmärksammas på de svårigheter och svagheter som vidlåder pedagogiska mätningar. De bör under sin tid vid lärarhögskolan själva få delta i olika former av utvärdering, bl. a. i anslutning till utvärdering av sin egen utbildning.

Avsnittet studieredovisning bör behandlas i nära samverkan med praktikdelen av utbildningen. Det är väsentligt att lärarkandidaterna uppfattar elevernas kunskapsredovisning främst som en övning för eleverna att kommunicera och informera och en möjlighet att få ställa frågor och vinna ökad klarhet. Lärarkandidaterna bör få god inblick i olika former av sådan redovisning och diskutera olika formers lämplighet med hänsyn till skilda typer av lärostoff och till olika elevers och elevgruppers förutsättningar. Elevernas redovisning av studieresultaten tjänar också syftet att låta läraren kontrollera sitt undervisningsresultat. I samband med att denna fråga behandlas bör olika typer av prov diskuteras.

Under praktiken bör lärarkandidaten få möjlighet att följa utvärderingen i klasserna och betygssättningen.

Avsnittet utvärdering och analys av un-

dervisningen återför intresset till målanalysen. Lärarkandidaterna ska tränas att med utgångspunkt i de uppsatta undervisningsmålen utforma bedömningskriterier.

Orientering om forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete ges såvitt möjligt i anslutning till övriga kursmoment. Lärarkandidaterna bör om möjligt få medverka i försöksverksamhet eller själva göra mindre försök. En betydelsefull roll spelar i dessa avseenden de till lärarhögskolorna knutna försöks- och demonstrationsskolorna.

Huvudlärarens uppgifter kan endast behandlas summariskt. Den egentliga utbildningen för huvudlärarskapet tillhör fortbildningen. Man bör emellertid beakta att i vissa ämnen ofta finns endast en lärare vid skolan. Detta innebär att den nyutbildade läraren i dessa ämnen kan komma att ställas ensam utan stöd av huvudlärare och kolleger. Därför måste frågor rörande huvudlärarskapet och institutionen i dessa ämnen behandlas mera utförligt.

Lärarkandidaternas praktikutbildning omfattar yrkesförberedande praktik, introduktionspraktik, två praktikperioder samt praktikanttjänstgöring. Praktiken under lärarhögskoleåret anknyts till den yrkesförberedande praktiken. De olika praktikperioderna omfattar vad beträffar innehållet aktivitetsformerna auskultation, medhjälp, övningsundervisning och självständiga övningar. Lärarkandidaterna ska förberedas för auskultationerna genom att lärarhögskolans lektorer i samråd med handledare ger anvisning om auskultationernas syfte och uppläggning. Till en början bör lärarkandidaten koncentrera sin uppmärksamhet på begränsade områden och situationer som han bör övas att analysera.

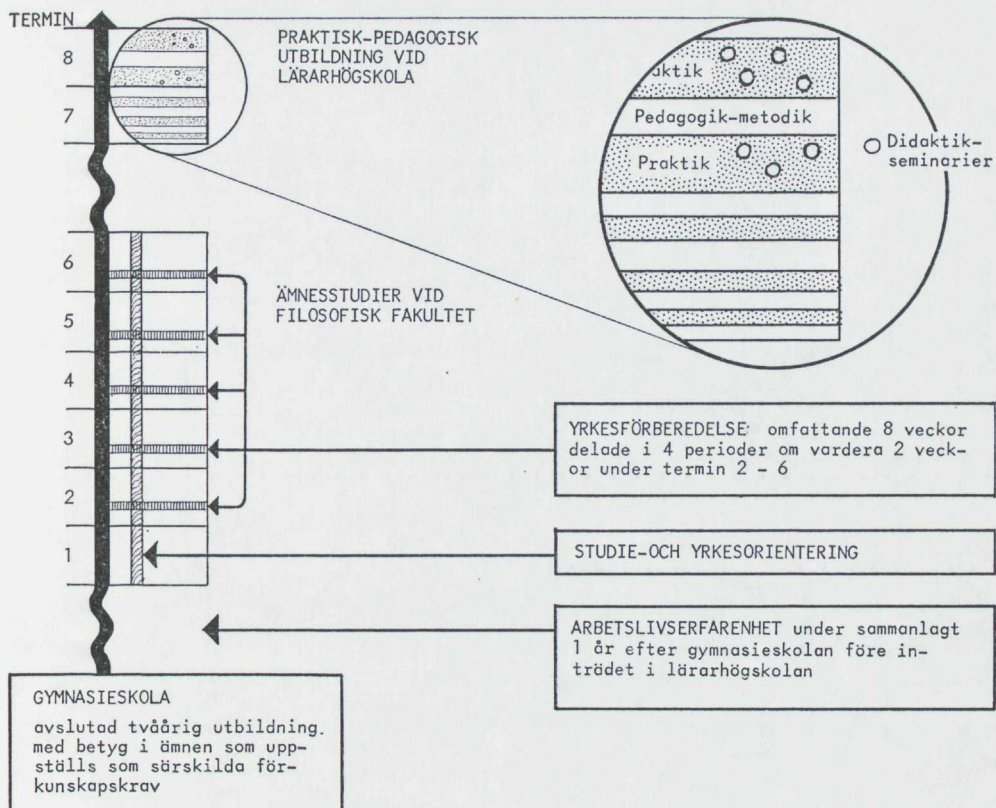
Det är angeläget att övergången auskultation — medhjälp — övningsundervisning — självständiga övningar görs mjuk. Lärarkandidaten börjar med att auskultera. Småningom hjälper lärarkandidaten handledaren med olika arbetsuppgifter för att senare medverka vid vissa moment av arbetet eller i delar av lektioner och slutligen överta hela lektioner och undervisningsavsnitt. Handledaren och lärarkandidaten ska i samråd med

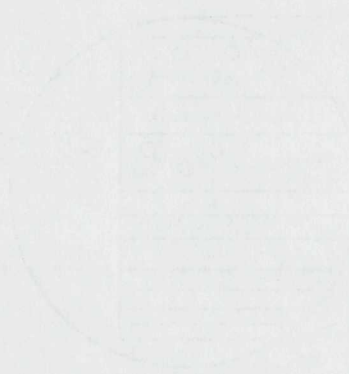
lärarhögskolelektorn planera arbetet under respektive perioder. Övningarna anpassas till lärarkandidatens utbildningsnivå och de erfarenheter han hunnit göra. Arbetet måste hela tiden utformas med hänsyn till den dubbla uppgiften att ge lärarkandidaten en god utbildning och eleverna i klassen en god undervisning. Lärarhögskolelektorn och handledaren ska tillsammans med lärarkandidaten planlägga en funktionell uppläggning av lärarkandidatens arbete i klasserna. Denna uppläggning måste självfallet anpassas till elevernas mognad, kunskaper, färdigheter samt intressen och behov.

Analysen och utvärderingen av lärarkandidatens arbete bygger på att lärarkandidaten ska tränas i att nyanserat bedöma sina egna prestationer, dra slutsatser och söka lösningar.

Under praktikanttjänstgöringen bör lärarkandidaten aktivt medverka i försöks- och utvecklingsarbete. Därigenom görs han lyhörd för en fortsatt utveckling av sitt eget arbete och därmed av skolan som helhet. Här spelar specialarbetet en viktig roll. Detta arbete, som behandlar aspekter på eleven och undervisningen, bör ge en fördjupad syn på skolarbetet som kan leda till ökat engagemang i yrkesutövningen.

FÖRESLAGEN STUDIEORGANISATION FÖR BLIVANDE ÄMNESLÄRARE

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1957

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1957

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1957

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
1957

Kapitel 3 Bilagor till studieplan
för den praktisk-pedagogiska utbildningen
på ämneslärarlinje

Kapitel 3
Bilager till studiet
för den praktisk-pedagogiska utbildningen
på lärarutbildning

3. Bilagor till studieplan för den praktisk-pedagogiska utbildningen på ämneslärarlinje

3.1 Bilaga 1. Exempel på studiegång för lärarinriktad yrkesförberedelse	138
3.2 Bilaga 2. Exempel på samverkan pedagogik — metodik — praktik (Elevvård)	144
3.3 Bilaga 3. Exempel på samverkan pedagogik — metodik — praktik (Elever med rörelsehinder)	146
3.4 Bilaga 4. Exempel på ämnesövergripande samverkan pedagogik — metodik	147
3.5 Bilaga 5. Mål och innehåll i elementär metodskolning inom studiemomentet orientering om forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete	149

3.1 Bilaga 1. Exempel på studiegång för lärarinriktad yrkesförberedelse

3.1.1 Mål och allmänna anvisningar

Den lärarinriktade yrkesförberedelsen har till uppgift att ge de studerande kännedom om skolans allmänna mål samt om grundläggande principer för modern undervisning. Skolan studeras som arbetsplats så att de studerande erhåller en helhetsbild av verksamheten. Studierna är praktiskt inriktade med stöd av teoretiska moment såsom information, förberedelser och efterbehandling. Den studerande bör få en ganska ingående orientering om elevernas skolarbete och lärarens uppgifter i dagens skola. Läraren som elevvårdare och medverkan av all skolpersonal i det elevvårdande arbetet får ses som en central del i kursen. Den studerande bör få göra elev- och metodobservationer. Huvudprinciper i läroplanerna vad gäller såväl skolan som helhet som hans ämnen behandlas. Inom dessa ämnen bör metoder och arbetssätt iakttas. Vidare bör diskuteras de väsentligaste kraven på kunskaper, färdigheter och attityder hos den som undervisar i den studerandes huvudämnen. Han bör få en god inblick i lärarrollen och de krav som ställs på läraren. Yrkesförberedelsen bör läggas så att den utgör ett gott stöd för inriktningen och motivationen under ämnesstudierna. Ett väl fungerande samarbete mellan ämnesinstitutionen och lärarutbildningsinstitutionen förutsätts.

De studerande tillbringar två samman-

hängande veckor per termin under fyra studiemerter i skolan och deltar i arbeten av de slag som anges nedan. Under varje termin behandlas ett tema enligt 3.1.2, om möjligt i den ordning som anges där. Teorin anknyts till praktiken och till de studerandes ämnesstudier. Det torde vara lämpligt att börja och sluta varje tvåveckorsperiod med några seminarieövningar. I övrigt sprids den lärarledda undervisningen, som meddelas i seminarie- och diskussionsform, på det sätt som lärarhögskolorna och praktikskolorna finner lämpligt.

Ungefärlig fördelning av 50 timmar teori

Tema	I 14 tim
»	II 12 »
»	III 12 »
»	IV 12 »
Totalt	50 tim

Dessa 50 timmar omfattar endast lärarledd undervisning, huvudsakligen i form av seminarieövningar. De studerandes totala tid omfattar hela skoldagen, dvs. kl. 8.00—16.00.

Exempel på innehåll i lärarinriktad yrkesförberedelse inom skolans värld

Information om praktiska frågor
Rundvandring med presentation av skolans institutioner och övriga lokaler
Information om skolans mål

Auskultationer
 Elevobservationer
 Grupparbete för redovisning av elevobservationerna
 Metodobservationer
 Undervisningsprinciper
 Olika arbetssätt
 Planering av undervisningen
 Lektionsförberedelser
 Förberedelser i lärlag
 Läromedel
 Arbete som lärarassistent
 Deltagande i ämneskonferenser
 Skolans administrativa verksamhet (rektor, studierektor, expedition och vaktmästare, tillsynslärare, institutionsföreståndare, huvudlärare m. fl.)
 Elevvårdande verksamhet, skolsociala åtgärder
 Skolpsykologisk verksamhet och skolhälsovård
 Specialundervisning
 SYO
 Fritidsverksamhet, friluftsdagar, lägerskolor
 Diskussioner under ledning av erfarna lärare, främst i den studerandes egna ämnen, rektor, studierektor m. fl. befattningshavare i skolan samt om möjligt metodiklektor.

3.1.2 Temaindelning med kommentarer

3.1.2.1 Tema I Skolans mål och verksamhet

Innehåll

- Elevobservationer
- Observationer beträffande skolan som samhälle
- Allmän metodik. Metodobservationer, ej ämnesstyrda. Arbetssätt i skolan
- Auskultationer i olika ämnen.

Kommentar

Temat är uppbyggt kring skolans allmänna mål. Arbetet sker i huvudsak genom observationer av elever i grupp men även av enskilda elever för att ge de studerande kännedom om skolan som miljö och lärarens över-

gripande arbete oberoende av undervisningsämne. Den studerande bör om möjligt följa minst en elevgrupp i *all* undervisning. Elev- och metodobservationer, de senare belysande olika arbetssätt och undervisningsformer, måste struktureras noga genom för- och efterbehandling. I anslutning till observationerna studeras läroplanernas allmänna delar samt någon enkel framställning om skolans framväxt.

Observationer och litteratur behandlas vid seminarieövningar. De studerande gör auskultationer men bör om det är lämpligt även kunna assistera.

Ungefärlig fördelning av 14 timmar lärarledad undervisning i teori

Introduktion till den lärarinriktade yrkesförberedelsen	2 tim
Förberedelse för elevobservationer	2 »
» » metodobservationer	2 »
Seminarieövningar avseende elev- och metodobservationer samt diskussioner om skolan som arbetsplats	8 »

3.1.2.2 Tema II och III Den studerandes ämnen i skola och läroplaner

Innehåll

- Elevobservationer i anslutning till den studerandes ena undervisningsämne
- Metodobservationer i anslutning till den studerandes ena undervisningsämne
- Orientering om läroplanens huvudinnehåll vad gäller detta ämne.

Kommentar

Temat är uppbyggt kring undervisningsämnets mål och innehåll. Inriktningen sker på observationer av elevernas arbete med ämnet samt olika arbetssätt inom detsamma. De studerande får studera lärarnas successiva arbete med eleverna inom ämnet. Elev- och metodobservationer måste struktureras noga med för- och efterbehandling. I anslutning till observationerna studeras läroplanernas innehåll vad avser ämnet. Den studerande verkar om möjligt som lärar-

assistent i ämnet. Den studerande bör ha tillfälle att följa en klassföreståndare under åtminstone ett tema (II eller III).

Studerande med tre undervisningsämnen bör ägna tema III åt två av sina ämnen.

Ungefärlig fördelning av 12 timmar per tema lärarledd undervisning i teori

Principer för skolarbetet i undervisningsämnet	2 tim
Förberedelse för elev- och metodobservationer	4 »
Seminarieövningar avseende elev- och metodobservationer samt litteratur	5 »
Presentation av ämnets institution	1 »

3.1.2.3 Tema IV Skolans administration och speciella elevvård

Innehåll

- Skolans elevvårdsorganisation (klassföreståndare, skolpsykolog, kurator, skolläkare, skolsköterska m. fl.)
- Skolans administrativa verksamhet (rektor, studierektor, tillsynslärare, expedition och vaktmästare, institutionsföreståndare, huvudlärare m. fl.).

Kommentar

Temat är uppbyggt kring den verksamhet i skolan som ej ingår i tema I—III.

Den studerande följer

- den elevvårdande personalens arbete, skolpsykolog, kurator, skolsköterska m. fl.
- den administrativa personalen, rektor, studierektor, kanslipersonal, tillsynslärare, vaktmästare, institutionsföreståndare, huvudlärare, måltidspersonal m. fl.

Den studerande följer arbetet och verkar som medhjälpare där det är lämpligt och möjligt.

Ungefärlig fördelning av 12 timmar lärarledd undervisning i teori

Introduktion till temat	2 tim
Seminarieövningar avseende skolans elevvårdande verksamhet, uppfölj-	

ning av iakttagelser och erfarenheter

10 »

3.1.3 Medverkande

Undervisare

Som lärare under de 50 teoritimmarna fungerar

rektor vid praktikskolan
studierektor vid praktikskolan
lektorer vid lärarhögskolan
huvudlärare vid praktikskolan
lärare vid praktikskolan
skolpsykolog, kurator, skolsköterska m. fl.
vid praktikskolan.

Handledare

Som handledare fungerar främst lärare vid praktikskolan. Den studerande får en »huvudhandledare» som fungerar som värd vid praktikskolan.

För handledaruppgifter vid det praktiska arbetet under tema I och IV fungerar även övrig personal i skolan.

3.1.4 Exempel på program för tema I—IV

3.1.4.1 Tema I

Dag	Antal teori-timmar	Innehåll, verksamhet	Lärare, handledare
		Den studerande erhåller personlig kallelse till praktikskolan och material för information. Vissa uppgifter ges som förberedelse. Läroplanernas allmänna del och någon enkel framställning om skolans framväxt studeras.	
1	1	Information om läroplanriktad yrkesförberedelse, praktiska detaljer, presentation av skolan, rundvandring.	lärarhögskolelektor rektor, praktikskolan studierektor, »
	2	Eleven i skolan. Grundläggande principer för arbetet i en modern skola. Presentation av klass och elever. Auskultation. Studerande följer en elevgrupp under dagens samtliga lektioner.	rektor studierektor huvudhandledare handledare
2		Fortsatt auskultation. Studerande följer en elevgrupp under samtliga lektioner.	handledare
	1	Uppföljning av auskultationerna (dag 1 och 2).	huvudhandledare
3	2	Förberedelser för elevobservationer. Presentation av uppgifter som ligger till grund för elevobservationerna. Elevobservationer i en klass. Observationer av elever i grupp och enskilt.	lärarhögskolelektor huvudhandledare handledare
4		Fortsatta elevobservationer.	handledare
5		Fortsatta elevobservationer. Grupparbete för redovisning av observationerna.	handledare
	2	Redovisning av grupparbete kring elevobservationer.	lärarhögskolelektor huvudhandledare
6	2	Förberedelser för elev- och metodobservationer. Presentation av uppgifter som ligger till grund för observationerna. Arbetsätt allmänt, olika arbetsätt i olika ämnen. Elev- och metodobservationer.	lärarhögskolelektor huvudhandledare handledare
7		Fortsatta observationer.	handledare
	1	Uppföljning av observationerna. Redovisning.	huvudhandledare
8	1	Förberedelse för medhjälp. Medhjälp.	huvudhandledare handledare
9		Medhjälp.	handledare
10		Medhjälp.	handledare
	2	Redovisning av arbetet. Slutdiskussion. Avslutning tema I.	lärarhögskolelektor huvudhandledare rektor, praktikskolan studierektor, » huvudhandledare

3.1.4.2 Tema II och III

Dag	Antal teori- timmar	Innehåll, verksamhet	Lärare, handledare
		Den studerande erhåller personlig kallelse till praktikskolan och material för information. Vissa uppgifter ges som förberedelse. Läroplanerna studeras.	
1		Praktiska detaljer. Presentation av skolan, rundvandring.	rektor, praktikskolan studierektor, » huvudlärare i ämnet
	2	Principer för arbetet i det egna ämnet.	lärarhögskolelektor
	1	Presentation av huvudhandledarens undervisningsplanering i stort och av hans klasser. Utdelande av arbetsuppgifter.	lärarhögskolelektor huvudhandledare
	1	Presentation av institutionen.	huvudläraren
2		Auskultation. Inriktning på elevernas arbete i ämnet.	handledare
	2	Förberedelse för elev- och metodobservationer. Presentation av uppgifter som ligger till grund för observationerna.	lärarhögskolelektor huvudhandledare
3		Elev- och metodobservationer.	handledare
4		Elev- och metodobservationer.	handledare
5		Elev- och metodobservationer. Redovisning av grupparbete kring elev- och metodobservationer.	handledare handledare
6	2	Presentation av ämnesmetodiken avseende stof-fets anpassning till eleverna. Uppgifter för metodobservationer. Förberedelse för metodobservationer. Metodobservationer med inriktning på ämnets egenart.	lärarhögskolelektor handledare
7		Fortsatta metodobservationer.	handledare
8	2	Fortsatta metodobservationer. Uppföljning av metodobservationerna. Förberedelse för medhjälp.	lärarhögskolelektor huvudhandledare
9		Medhjälp. Ämneskonferens.	handledare
10	2	Medhjälp. Redovisning av arbetet. Slutdiskussion. Avslutning tema II och III.	handledare lärarhögskolelektor huvudhandledare rektor, praktikskolan studierektor, » huvudhandledare

3.1.4.3 Tema IV

Dag	Antal teori-timmar	Innehåll, verksamhet	Lärare, handledare
		Den studerande erhåller personlig kallelse till praktikskolan och material för information. Vissa uppgifter ges som förberedelse. Läroplanerna studeras.	
1	2	Praktiska detaljer. Presentation av skolan, rundvandring. Allmän information om skolans administrativa verksamhet och skolans elevvårdsorganisation. Skolans administration.	rektor, praktikskolan studierektor, » rektor studierektor skolpsykolog, kurator skolsköterska studierektor
2		Presentation av skolans olika institutioner (skolmatsal m. m.) och deras verksamhet.	respektive föreståndare
3		Skolans administration.	studierektor vaktmästare institutionsföreståndare
4	2	Skolpsykologisk och skolsocial verksamhet m. m. Presentation av verksamheten.	skolpsykolog kurator skolsköterska
5		Skolpsykologisk och skolsocial verksamhet m. m. forts. Klasskonferens.	skolpsykolog, kurator skolsköterska klassföreståndare
6	2	Skolpsykologisk och skolsocial verksamhet m. m. forts. Elevvårdskonferens. Skolhälsovård. Uppföljning av skolpsykologisk och skolsocial verksamhet samt skolhälsovård.	skolpsykolog, kurator skolsköterska klassföreståndare skolpsykolog kurator skolsköterska
7	2	Specialundervisning. Besök i olika kliniker och specialklasser.	speciallärare handledare
8	2	Specialundervisning forts. Uppföljning av specialundervisningen.	handledare speciallärare
9		Fritt valt arbete. Besök på fritidsgårdar, ungdomsgårdar, ideella organisationer.	handledare m. fl.
10	2	Sammanfattande arbete i grupp. Redovisning av arbetet. Slutdiskussion. Avslutning av tema IV.	lärarhögskolelektor rektor, praktikskolan studierektor, » skolpsykolog m. fl.

3.2 Bilaga 2. Exempel på samverkan pedagogik — metodik — praktik

Studiemomentet Elevvård

Undervisningssituationens centrala roll i elevvården. Beräknad tidsåtgång 32 timmar lärrarledda studier vartill kommer individuellt arbete och litteraturläsning.

Förslaget bygger på följande förutsättningar:

- a) Momentet är centralt i lärarutbildningen. Momentet studeras av alla lärarkandidater oavsett vilka ämnen de utbildas att undervisa i.
- b) Studierna i momentet ska syfta till att skapa en attityd till eleverna i skolan. Frågor och problem av liknande slag be-

handlas också i andra delar av utbildningen.

- c) Studierna i momentet syftar inte till att täcka hela elevvårdskomplexet. Genom den centrala roll som elevvården måste inta i själva skolarbetet kommer emellertid en rad andra delar av lärarutbildningen att beröras mer eller mindre ingående, t. ex. undervisningsprinciper, elevobservationer, specialundervisning, samtalsmetodik.
- d) Bland annat nyssnämnda förhållanden motiverar, att relativt stor del av den totala lärrarledda undervisningen ägnas åt momentet.

Innehåll:

	<i>Introduktion</i>
2 tim	Allmän metodik, anknytning till undervisningsprinciper. Förberedelser, ITV, efterbehandling. Diskussion (p, m) ¹
2 »	Att skapa en elevvårdande atmosfär. Diskussion (p, pr)
2 »	Klassen som en social enhet (studier bland annat via ITV) (p)
6 »	Elever med olika prestationsförmåga; bakgrund. Arbetsmetodik (p, m)
	<i>Vi intervjuar elever i skolan</i>
2 »	Förberedelser, intervju- och samtalsmetodik (p)
	Intervjuer (pr)
2 »	Redovisning (p, m)
	<i>Vi gör elevobservationer</i>
2 »	Förberedelser (p, m)
	Elevobservationer (pr)
2 »	Redovisning (p, m)
	<i>Vi studerar arbetssätt med inriktning på elever med olika prestationsförmåga</i>
2 »	Förberedelser (m)
	Arbete
2 »	Redovisning och diskussion (m)

	<i>Vi söker och studerar arbetsmaterial för elever med olika prestationsförmåga</i>
2 tim	Förberedelser (m)
	Arbete
2 »	Redovisning och diskussion (m)
2 »	<i>Vi diskuterar vår roll som lärare (p, m)</i>
2 »	<i>Vi diskuterar vår egen mentalhygien (p)</i>

- ¹ (p) = ur studieplanens pedagogikdel
 (m) = ur studieplanens metodikdel
 (pr) = praktik

3.3 Bilaga 3. Exempel på samverkan pedagogik — metodik — praktik

Elever med rörelsehinder

Förslaget gäller närmast lärarkandidater i hemkunskap men är så utformat att andra lärarkandidaters behov av undervisning om rörelsehindrade elever blir tillgodosedda.

Undervisning och arbete är gemensamt för alla lärarkandidater utom i momentet Undervisning som i exemplet nedan riktar sig enbart till lärarkandidater i hemkunskap.

Också övriga ämnen (t. ex. gymnastik, slöjd, teckning) som i likhet med ämnet hemkunskap har speciella metodiska frågor att beakta i detta sammanhang gör det under momentet Undervisning.

Förutom lärare på lärarhögskolan bör också speciallärare engageras i undervisningen. För avsnittet beräknas åtgå 5 timmar lärarledd undervisning, ca 8 lärarkandidattimmar.

Innehåll:

- 1 tim *Bakgrund*
Orsaker, symtom och behandling (p)¹
Den rörelsehindrade elevens situation. Hur handikappet påverkar elevens allmänna anpassning, kamratrelationer och studiesituation (p, m)
- 3 » *Undervisning*
Undervisning och arbetssätt (m)
Undervisning och arbetssätt, speciellt för lärarkandidater i hemkunskap (m)
Tekniska hjälpmedel, utformning av lokal (p, m)
Auskultation med elev- och metodobservation (ev. via ITV eller film) (p, m, pr)
- Samplanering*
Samordnad planering för undervisning av en speciell rh-elev
Lärarkandidater i flera ämnen samarbetar (grupparbete, självstudier)
- 1 » Redovisning och diskussion av föreslagna åtgärder (p, m)
- ¹ (p) = ur studieplanens pedagogikdel
 (m) = ur studieplanens metodikdel
 (pr) = praktik

Samverkan mellan pedagogik, musikmetodik och/eller teckningens metodik samt svenskmetodik

Avsnittet avser att belysa människors vanor och behov av olika slags läsning, bild- och musikupplevelse samt hur läraren kan arbeta med momentet i skolan.

pulärlitteratur. Vad lyssnar vi till i radio, vad ser vi i TV, på film, på teater m. m. Anknytning till sociologi avseende de olika ämnesområdena. (m)¹

Granskning av läsvaneundersökningar, lyssnarundersökningar, film- och publikundersökningar.

Lärarkandidaterna planerar, genomför under praktiken och utvärderar enkla undersökningar avseende elevernas vanor. (p)

3.4.1 Förutsättningar för undervisningen

3.4.1.1 Elevernas intressen och behov

Elevernas motivation, intressen och behov med anknytning till läsning, bildupplevelse och musikupplevelse hos barn, ungdom och vuxna. Hur dessa intressen och behov utvecklas. (p)¹

Vad är det vi läser?

Vilka former av bilden kommer vi i kontakt med?

Vad lyssnar vi på i musik?

Vad läser barn, ungdom, vuxna?

Vilka vanor har dessa åldersgrupper avseende olika former av bilden?

Vilka lyssnarvanor har dessa åldersgrupper? Utredningar och undersökningar avseende dessa vanor.

Vad kommer vi i kontakt med avseende dagspress, veckopress, serietidningar och po-

3.4.1.2 Elevanalys

Sociologisk bakgrund

Vanor och intressen avseende dessa områden hos olika grupper i samhället. Hur vanorna och intressena påverkas av hemförhållanden, kamratgrupper, skola och massmedia m. m. (p)

Psykologisk bakgrund

Läsprocessen. Läsutvecklingen från barn till vuxen.

Anknytning till språkutvecklingen.

Perceptionen. Dess utveckling och träning genom iakttagelse.

Upplevelser och värdering av bilden.

Upplevelse av musik. Upplevelsens utveckling genom träning. (p)

¹ (p) = ur studieplanens pedagogikdel
(m) = ur studieplanens metodikdel

Lässvårigheter. Deras inverkan på läsupplevelsen.

Musikalitet.

Perceptionssvårigheter. (p)

3.4.2 Undervisningsprocessen

3.4.2.1 Läroplanens intentioner

Analys av ämnesmomentet i gällande läroplaner.

Precisering av målen avseende momentet.

Precisering av delmål.

Momentets mål i relation till skolans övergripande mål. (m)

3.4.2.2 Hur gör man?

Planering, metoder och läromedel för momentets inlärnin g och träning.

Läsning, bild, musik — en form av kommunikation.

Kommunikationsteori.

Informationsteknik.

Tolkning och värdering av bilder.

Värdering av olika musik. (m)

Sakprosa. Fiction i prosa, lyrik, dramatik.

Dagspress och veckotidningar, stillbild, film och TV.

Teater. Opera och operett.

Massmediateknik.

Litterär orientering avseende momentet. (m)

3.4.2.3 Utvärdering

Olika former av utvärdering som läraren kan använda avseende detta område.

Svårigheter och fallgropar vid olika former av bedömning som kan vara tillämplig.

Bearbetning av elevvaneundersökningen. (p)

3.4.3 Anvisningar

Kursen i pedagogik-metodik utgör en helhet. Arbetet med ett kursmoment är en del av denna helhet. Dessa olika delar vävs tillsammans till en utbildningsgång. Varje avsnitt samlas lämpligen kring ett bärande

tema. De i arbetet medverkande lärarna utgör ett lärarlag, vilket lämpligen ansvarar för lärarkandidaternas utbildning under hela lärarhögskoletiden under såväl teori som praktik. Den för momentet lämpligaste läraren leder respektive moment. Vid behov anlitas specialister. Viktigt är att dessa utnyttjas så att de medverkar i lärarlagets planering. Kandidaterna medverkar också vid planeringen. Studierna bör i huvudsak bedrivas i seminarieform, varvid ett laborativt arbetssätt eftersträvas. En, två eller flera seminarieledare medverkar. Det är väsentligt att undervisningen förankras i praktiken genom observationer, övningar av olika slag, praktiskt arbete med elever och i möjligaste mån genomförande av undervisningsmoment under praktikperioder eller praktikanttjänstgöring. Lärarkandidaterna kan genom observationer, intervjuer, enkäter m. m. ta reda på elevernas intressen. De bör i möjligaste mån aktivt få arbeta med exempelvis bildtolkning, film, dramatisk framställning, tonskapande osv. I utbildningen bör eftersträvas att lärarkandidaterna själva aktivt får syssla med det som de sedan ska genomföra med sina elever. Lämpligen kan också specialarbeten samlas kring temat.

Lärarkandidater med svenska-musik, svenska-teckning samlas om möjligt i samma kandidatgrupp. Härvid kan en god integrering av ämnena erhållas. Temat kan givetvis tillämpas på ämnena svenska-teckning, svenska-musik var för sig. I så fall utgår vissa delar. Om ett av ämnena teckning och musik är representerat i kandidatgruppen bör det klart eftersträvas att lärarkandidaterna får god insikt om hur samarbetet kan ske mellan de tre ämnena musik, svenska och teckning.

De för avsnittet anslagna timmarna bildar en studiegång. Beteckningarna (p) och (m) visar endast från vilken del av den gemensamma studieplanen som innehållet är taget. Antalet timmar beräknas för detta avsnitt till ungefär 60, varav ca 20 tas från studieplanens pedagogikdel och ca 20 från dess metodikdel i vardera ämnet. Arbetet bör bedrivas så att även andra moment i de berörda ämnena integreras.

Motiv

Läroarutbildningen ska utgöra ett led i en fortgående skolreform.

Genom utbildningen bör den studerande förvärva en öppen och kritisk inställning till sin egen kommande yrkesutövning samt vilja att på vetenskaplig grund förnya sitt arbetsätt.

Den blivande läraren måste därför få en elementär vetenskaplig skolning.

Mål

Den elementära metodskolningen ska ge de studerande

- övning och vana att kritiskt pröva och analysera (attityd)
- metodisk skolning: termer och elementa i forskningsmetodik (kunskap)
- förmåga att läsa och tillgodogöra sig forskningsrapporter (färdighet).

Metodskolningen ska vidare ge de studerande förmåga att i sitt eget arbete

- ställa och formulera problem
- utforma alternativa lösningar
- värdera alternativen
- genomföra enkla empiriska undersökningar i klassrummet
- utvärdera effekten av mindre försök.

Stoffinnehåll

1. Teoribildning inom pedagogisk forskning, kort översikt

2. Undersökningsplanering

2.1 Problemformulering

2.2 Normalstadier i skolförsökets framväxt

3. Undersökningsmodeller (design)

4. Felkällor vid olika typer av experiment

5. Metoder för datainsamling

6. Statistisk bearbetning

7. Generaliseringsproblem

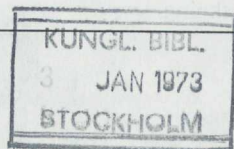
8. Resultatredovisning.

För momentet beräknas åtgå ca 5 timmar läroarledd undervisning, gärna som introduktion till specialarbete.

Statens offentliga utredningar 1972

Kronologisk förteckning

1. Ämbetsansvaret II. Ju.
2. Svensk möbelindustri. I.
3. Personal för tyg- och intendenturförvaltning. Fö.
4. Säkerhets- och försvarspolitik. Fö.
5. CKR. (Centrala körkortsregistret) K.
6. Reklam I. Beskattning av reklamen. U.
7. Reklam II. Beskrivning och analys. U.
8. Forskningen inom försvaret. Fö.
9. Samhället och filmen. Del 2. U.
10. Godsbefordran till sjöss. Ju.
11. Förenklad löntagarbeskattning. Fi.
12. Skadestånd IV. Ju.
13. Kommersiell service i glesbygder. In.
14. Revision av vattenlagen. Del 2. Ju.
15. Ny regeringsform • Ny riksdagsordning. Ju.
16. Ny regeringsform • Ny riksdagsordning. (Följdförfattningar) Ju.
17. Nomineringsförfarande vid riksdagsval • Riksdagen i pressen. Ju.
18. Norge och den norska exilregeringen under andra världskriget. Ju.
19. Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. U.
20. Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen. Litteraturutredningens läsvanestudier. U.
21. Svärvarfartslag. K.
22. Domstolsväsendet IV. Skiljedomstol. Ju.
23. Högre utbildning — regional rekrytering och samhällsekonomska kalkyler. U.
24. Vägfrakttavla II. Ju.
25. Naturgas i Sverige. I.
26. Förskolan 1. S.
27. Förskolan 2. S.
28. Konsumentköplag. Ju.
29. Konsumentupplysning om försäkringar. H.
30. Bostadsanpassningsbidrag. In.
31. Lag om hälso- och miljöfarliga varor. Jo.
32. Kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre? C.
33. Förhandlingsrätt för pensionärer. In.
34. Familjestöd. S.
35. Skogsbrukets frö- och plantförsörjning. Jo.
36. Samhälle och trossamfund. Slutbetänkande. U.
37. Samhälle och trossamfund. Bilaga 1—19. U.
38. Samhälle och trossamfund. Bilaga 20. Andra trossamfunds ekonomi. U.
39. Abortfrågan. Remissyttranden. Ju.
40. Konkurrens i bostadsbyggandet. In.
41. Familj och äktenskap I. Ju.
42. Vägtrafikbeskattningen. Fi.
43. Utnyttjande och skydd av havet. I.
44. Reformerad skatteutjämning. Fi.
45. Kulturminnesvård. U.
46. Landskapsvård genom täktsamverkan. Ju.
47. Data och integritet. Ju.
48. Riksdagen och försvarsplaneringen. Fö.
49. Tryckfriheten och reklamen. Ju.
50. Skyddsrum. Fö.
51. Sjölagens befraktningskapitel. Ju.
52. Rapport angående kommunal information m. m. C.
53. Handräckningstjänst i försvaret. Fö.
54. Skyddat arbete. In.
55. Decentralisering av statlig verksamhet — ett led i regionalpolitiken. Del 2. Slutrapport. Fi.
56. Glesbygder och glesbygdspolitik. In.
57. Ledningsrättslag. Ju.
58. Koncession för pipelines. K.
59. Att välja framtid. Ju.
60. Beskattade förmåner vid sjukdom och arbetslöshet m. m. S.
61. Försök med bibliotek. Litteraturutredningens biblioteksstudier. U.
62. Offentligt stöd till de politiska partierna. Ju.
63. Näringslivets försörjning med riskkapital från allmänna pensionsfonden. Fi.
64. Kriminalvård. Ju.
65. Barnavårdsmanfrågan. Ju.
66. Ny kulturpolitik. Del 1. Nuläge och förslag. U.
67. Ny kulturpolitik. Del 2. Sammanfattning. U.
68. Värnpliktsförmåner. Fö.
69. Värnpliktslagas ekonomiska och sociala situation. Bilaga 5 till UFV betänkande Värnpliktsförmåner. Fö.
70. Rätten till ratten. Förslag till körkortsreform. Del 1. Allmän motivering. Ju.
71. Rätten till ratten. Förslag till körkortsreform. Del 2. Lagtext och specialmotivering. Ju.
72. Rätten till ratten. Förslag till körkortsreform. Del 3. Expertutredningar. Ju.
73. Ersättning för vissa obefogade frihetsinskränkningar. Ju.
74. Arbetskraften inom byggnadsverksamheten. In.
75. Skyddat arbete. Bilagor. In.
76. Unga lagöverträdare II. Ju.
77. Låginkomstproblemet. In.
78. Företagsservice för utveckling av mindre och medelstora företag. I.
79. Kreditupplysning och integritet. Ju.
80. En bok om böcker. Litteraturutredningens branschstudier. U.
81. Allmän tandvårdsförsäkring. S.
82. Flygarbetstid. K.
83. Invandrarutredningen 2. In.
84. Flyktingskap. In.
85. Asyl. Svensk praxis i ärenden om politiskt flyktingskap. In.
86. Bättre arbetsmiljö. S.
87. Periodiskt understöd m. m. vid beskattningen. Fi.
88. Årekränkning. Ju.
89. Hundavgift. Fi.
90. Industriutveckling och utvecklingssamarbete. Ud.
91. Efterfrågan på rusdrycker i Sverige. Fi.
92. Fortsatt reformering av lärarutbildningen. U.
93. Förslag till studieplaner. U.

Statens offentliga utredningar 1972

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Ämbetsansvaret II. [1]
Godsbefordran till sjöss. [10]
Skadestånd IV. [12]
Revision av vattenlagen. Del 2. [14]
Grundlagberedningen. 1. Ny regeringsform • Ny riksdagsordning. [15] 2. Ny regeringsform • Ny riksdagsordning (Följdförättningar) [16] 3. Nomineringsförfarande vid riksdagsval • Riksdagen i pressen. [17]
4. Norge och den norska exilregeringen under andra världskriget. [18]
Domstolsväsendet IV. Skiljedomstol. [22]
Vägfrakttavla II. [24]
Konsumentköplag. [28]
Abortfrågan. Remissyttranden. [39]
Familj och äktenskap I. [41]
Landskapsvård genom täktsamverkan. [46]
Data och integritet. [47]
Tryckfriheten och reklamen. [49]
Sjölagens befraktningskapitel. [51]
Ledningsrättslag. [57]
Att välja framtid. [59]
Offentligt stöd till de politiska partierna. [62]
Kriminalvård. [64]
Barnavårdsmannafrågan. [65]
Trafikmålskommittén. 1. Rätten till rätten. Förslag till körkortsreform. Del 1. Allmän motivering. [70] 2. Rätten till rätten. Förslag till körkortsreform. Del 2. Lagtext och specialmotivering. [71] 3. Rätten till rätten. Förslag till körkortsreform. Del 3. Expertutredningar. [72]
Ersättning för vissa obefogade frihetsinskränkningar. [73]
Unga lagöverträdare II. [76]
Kreditupplysning och integritet. [79]
Arekränkning. [88]

Utrikesdepartementet

Industriutveckling och utvecklingssamarbete. [90]

Försvarsdepartementet

Personal för tyg- och intendenturförvaltning. [3]
1970 års försvarsutredning. 1. Säkerhets- och försvarspolitik. [4] 2. Riksdagen och försvarsplaneringen. [48]
Förskningen inom försvaret. [8]
Skyddsrum. [50]
Handräckningstjänst i försvaret. [53]
Utredning rörande systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl. (UFV) 1. Värnpliktsförmåner. [68] 2. Värnpliktigas ekonomiska och sociala situation. Bilaga 5 till UFV betänkande Värnpliktsförmåner. [69]

Socialdepartementet

1968 års barnstugeutredning. 1. Förskolan 1. [26] 2. Förskolan 2. [27]
Familjestöd. [34]
Beskattade förmåner vid sjukdom och arbetslöshet m. m. [60]
Allmän tandvårdsförsäkring. [81]
Bättre arbetsmiljö. [86]

Kommunikationsdepartementet

CKR. (Centrala körkortsregistret) [5]
Svåvarfartslag. [21]
Koncession för pipelines. [58]
Flygarbetstid. [82]

Finansdepartementet

Förenklad löntagarbeskattning. [11]
Vägtrafikbeskattningen. [42]

Reformerad skatteutjämning. [44]
Decentralisering av statlig verksamhet — ett led i regionalpolitiken. Del 2. Slutrapport. [55]
Näringslivets försörjning med riskkapital från allmänna pensionsfonden. [63]
Periodiskt understöd m. m. vid beskattningen. [87]
Hundavgift. [89]
Efterfrågan på rusdrycker i Sverige. [91]

Utbildningsdepartementet

Reklamutredningen. 1. Reklam I. Beskattning av reklamen. [6] 2. Reklam II. Beskrivning och analys. [7]
Samhället och filmen. [9]
Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. [19]
1968 års litteraturutredning. 1. Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen. Litteraturutredningens läs- och trossamfund. Slutbetänkande. [36] 2. Samhälle och trossamfund. Bilaga 1—19. [37] 3. Samhälle och trossamfund. Bilaga 20. Andra trossamfundens ekonomi. [38]
Kulturminnesvård. [45]
Kulturrådet. 1. Ny kulturpolitik. Del 1. Nuläge och förslag. [66] 2. Ny kulturpolitik. Del 2. Sammanfattning. [67]
Läroplanutredningen. 1. Fortsatt reformering av läroplanerna. Del I. [92] 2. Förslag till studieplaner. Del II. [93]

Jordbruksdepartementet

Lag om hälso- och miljöfarliga varor. [31]
Skogsbrukets frö- och plantförsörjning. [35]

Handelsdepartementet

Konsumentupplysning om försäkringar. [29]

Inrikesdepartementet

Kommersiell service i glesbygder. [13]
Bostadsanpassningsbidrag. [30]
Förhandlingsrätt för pensionärer. [33]
Konkurrens i bostadsbyggandet. [40]
Utredning rörande den skyddade sysselsättningen. 1. Skyddat arbete. [54] 2. Skyddat arbete. Bilagor. [75]
Glesbygder och glesbygdspolitik. [56]
Arbetskraften inom byggnadsverksamheten. [74]
Låginkomstproblemet. [77]
Invandrarutredningen 2. [83]
Utlänningsutredningen. 5. Flyktingskap. [84] 6. Asyl. Svensk praxis i ärenden om politiskt flyktingskap. [85]

Civildepartementet

Kommunalt samlingsstyre eller majoritetsstyre? [32]
Rapport angående kommunal information m. m. [52]

Industridepartementet

Svensk möbelindustri. [2]
Naturgas i Sverige. [25]
Utnyttjande och skydd av havet. [43]
Företagsservice för utveckling av mindre och medelstora företag. [78]

Anm. Siffrorna inom klammer betecknar utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.

Kronologisk förteckning

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

1. Nordic Cooperation in a European Perspective
2. Forsørgerbegreps rolle i dagens samfund. Konferens 1972
3. Pressjuridiska lagar i Norden
4. Pressen och de finska invandrarna
5. Nordiska institutioner
6. Könroller och utbildning
7. Nordiskt TV-samarbete
8. Planer för kultursamarbetet åren 1973—1975
9. Nordel-rapport om planeringsarbete och kraftutbyggnadsplaner
10. Seminarium för riksdagsjournalister
11. Nordisk statutsamling
12. Yearbook of Nordic Statistics 1972 (Nordisk statistisk årsbok)

